కలామర్ – రహమాస్

హింది మేం

కురఆనే మజీద్

కన్నుల ఈమాన

అరబీ మతన, అనువాద వ తఫ్సీర

ఉర్దు అనువాద

ఆలా హజరత ఇమామ అహమద రజా ఖాం

ముహద్దిసే బరైలవీ రహమతుల్లాహి తఆలా అలైహ

తఫసీర

హజరత మౌలానా ముహమ్మద నఈముద్దీన సాహబ

సదరుల అఫాజిల రహమతుల్లాహి తఆలా అలైహ

హిందీ రూపాంతర

సైయద శాహ ఆలే రసూల హసనైన మియాం నజమీ

సజ్జాదా నశీన, ఖానకాహే బరకాతియహ, మారహరా శరీఫ.

లిప్యాంతర

ముహమ్మద అసలం రజవి, విజయపుర (బిజాపుర), కర్నాటక, భారత.

కలామురీ – రహమాస్

హిందీ మేం

కురఆనే మజీద్

కన్జుల ఈమాన

అరబీ మతన, అనువాద వ తఫ్సీర

القرآن الكريم مع ترجمه كنز الايمان و تفسير خزائن العرفان

ఉర్దు అనువాద

ఆలా హజరత ఇమామ అహమద రజా ఖాం

ముహద్దిసే బరైలవీ రహమతుల్లాహి తఆలా అలైహ

తఫసీర

హజరత మౌలానా ముహమ్మద నఈముద్దీన సాహబ

సదరుల అఫాజిల రహమతుల్లాహి తఆలా అలైహ

హిందీ రూపాంతర

సైయద శాహ ఆలే రసూల హసనైన మియాం నజమీ

సజ్జాదా నశీన, ఖానకాహే బరకాతియహ, మారహరా శరీఫ.

లిప్యాంతర

ముహమ్మద అసలం రజవి, విజయపుర (బిజాపుర), కర్నాటక, భారత.

బిస్మిల్లాహిర రహమానిర రహీమ

సూరతుల ఫాతిహా

మక్కా మేం ఉతరీ : ఆయతేం సాత, రుకు ఏక,

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ۝

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰهِ رَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ ۙ﴿۱﴾ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ۙ﴿۲﴾ مٰلِكِ يَوۡمِ الدِّيۡنِ ؕ﴿۳﴾ اِيَّاكَ نَعۡبُدُ وَ اِيَّاكَ
نَسۡتَعِيۡنُ ؕ﴿۴﴾ اِهۡدِنَا الصِّرَاطَ الۡمُسۡتَقِيۡمَ ۙ﴿۵﴾ صِرَاطَ الَّذِيۡنَ اَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ ۙ غَيۡرِ الۡمَغۡضُوۡبِ عَلَيۡهِمۡ
وَلَا الضَّآلِّيۡنَ ۧ﴿۷﴾

అల్లాహ కే నామ సే శురు జో బహుత మేహరబాన రహమతవాలా

1. సబ ఖూబియాం అల్లాహ కో జో మాలిక సారే జహాన వాలోం కా

2. బహుత మేహరబాన రహమత వాలా

3. రోజే జజే (ఇన్సాఫ కే దిన) కా మాలిక

4. హమ తుఝీ కో పూజేం ఔర తుఝీ సే మదద చాహేం

5. హమకో సీధా రాస్తా చలా

6. రాస్తా ఉనకా జిన పర తూనే ఏహసాన కియా

7. న ఉన కా జిన పర గజెబ (ప్రకోప) హుఆ ఔర న బహకే హుఓం కా

==========

తఫసీర – సురతుల ఫాతిహా

అల్లాహ కే నామ సే శురు జో బహుత మేహరబాన రహమత వాలా,

అల్లాహ కీ తఅరీఫ ఔర ఉసకే హబీబ పర దరుద.

సూరఏ ఫాతిహా కే నామ : ఇస సూరత కే కఈ నామ హైం – ఫాతిహా, ఫాతిహతుల కితాబ, ఉమ్ముల కురఆన, సూరతుల కన్జ్, కాఫియా, వాఫియా, శాఫియా, శిఫా, సబఏ మసానీ, నూర, రుకైయా, సూరతుల హమ్ద, సూరతుల దుఆ తఅలీముల మసఅలా, సూరతుల మనాజాత సూరతుల తఫవీద, సూరతుల సవాల, ఉమ్ముల కితాబ, ఫాతిహతుల కురఆన, సూరతుస సలాత.

ఇస సూరత మేం సాత ఆయతేం, సత్తాఈస కలిమేం, ఏక సౌ చాలీస అక్షర హైం. కోఈ ఆయత నాసిఖ యా మన్సూఖ నహీం.

శానేం నజేూల యానీ కిన హాలాత మేం ఉతరీ :

యే సూరత మక్కఏ ముకర్రమా యా మదీనఏ మునవ్వరా యా దోనోం జగహ ఉతరీ. అమ్రి బిన శర్జీల కా కహనా హై కి నబీయే కరీమ (సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ – ఉన పర అల్లాహ తఆలా కే దురుద ఔర సలామ హోం) నే హజేరత ఖదీజా(రదియల్లాహో తఆలా అన్హా – ఉనసే అల్లాహ రాజేీ) సే ఫరమాయా – మైం ఏక పుకార సునా కరతా హూం జిసమేం ఇకరా యానీ 'పఢోం' కహా జాతా హై. వరకా బిన నోఫిల కో ఖబర దీ గఈ, ఉన్హోంనే అర్జ కియా – జబ యహ పుకార ఆఏ, ఆప ఇత్మీనాన సే సునేం. ఇసకే బాద హజేరత జిబ్రీల నే ఖిదమత మేం హాజిర హోకర అర్జ కియా-ఫరమాఇయే: బిస్మిల్లాహిర రహమానిర రహీమ. అల్హమ్దు లిల్లాహే రబ్బిల ఆలమీన- యానీ అల్లాహ కే నామ సే శురు జో బహుత మేహరబాన, రహమత వాలా, సబ ఖూబియాం అల్లాహ కో జో మాలిక సారే జహాన వాలోం కా. ఇససే మాలూమ హోతా హై కి ఉతరనే కే హిసాబ సే యే పహలీ సూరత హై మగర దూసరీ రివాయత సే మాలూమ హోతా హై కి పహలే సూరఏ ఇకరా ఉతరీ. ఇస సూరత మేం సిఖానే కే తౌర పర బన్దోం కీ జబాన మేం కలామ కియా గయా హై.

నమాజ మేం ఇస సూరత కా పఢనా వాజిబ యానీ జరురీ హై. ఇమామ ఔర అకేలే నమాజేీ కే లియే తో హకీకత మేం అపనీ జబాన సే, ఔర ముక్తదీ కే లియే ఇమామ కీ జబాన సే. సహీ హదీస మేం హై ఇమామ కా పఢనా హీ ఉసకే పీఛే నమాజ పఢనే వాలే కా పఢనా హై. కురఆన శరీఫ మేం ఇమామ కే పీఛే పఢనే వాలే కో ఖామోశ రహనే ఔర ఇమామ జో పఢే ఉసే సునేనే కా హుక్మ దియా గయా హై. అల్లాహ తఆలా ఫరమాతా హై కి జబ కురఆన పఢా జాఏ తో ఉసే సునో ఔర ఖామోశ రహో. ముస్లిమ శరీఫ కీ హదీస హై కి జబ ఇమామ కురఆన పఢే, తుమ ఖామోశ రహో. ఔర బహుత సీ హదీసోం మేం భీ ఇసీ తరహ కీ బాత కహీ గఈ హై. జనాజే కీ నమాజ మేం దుఆ యాద న హో తో దుఆ కీ నియత సే సూరఏ ఫాతిహా పఢనే కీ ఇజాజత హై. కురఆన పఢనే కీ నియత సే యహ సూరత నహీం పఢీ జా సకతీ.

సూరతుల ఫాతిహా కీ ఖూబియాం:

హదీస కీ కితాబోం మేం ఇస సూరత కీ బహుత సీ ఖూబియాం బయాన కీ గఈ హై.

హుజూర సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ నే ఫరమాయా తౌరాత వ ఇంజీల వ జబూర మేం ఇస జైసీ సూరత నహీం ఉతరీ.(తిరమిజేీ) .

ఏక ఫరిశ్తే నే ఆసమాన సే ఉతరకర హుజూర సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ పర సలామ అర్జ కియా ఔర దో ఐసే నూరోం కీ ఖూశఖబరీ సునాఈ జో హుజేూర సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ సే పహలే కిసీ నబీ కో నహీం దియే గఏ. ఏక సూరఏ ఫాతిహా దూసరే సురఏ బక్ర కీ ఆఖిరీ ఆయతేం.(ముస్లిమ శరీఫ).

సూరఏ ఫాతిహా హర బీమారీ కే లిఏ దవా హై. (దారమీ) .) .

సూరఏ ఫాతిహా సౌ బార పఢనే కే బాద జో దుఆ మాంగీ జాఏ, అల్లాహ తఆలా ఉసే కుబూల ఫరమాతా హై. (దారమీ).

ఇస్తిఆజా: కురఆన శరీఫ పఢనే సే పహలే "అఊజేో బిల్లాహే మినశ శైతానిర రజీమ" (అల్లాహ కీ పనాహ మాంగతా హూం భగఏ హుఏ శైతాన సే) పఢనా ప్యారే నబీ కా తరీకా యానీ సున్నత హై. (ఖజేిన) లేకిన శాగిర్ద అగర ఉస్తాద సే పఢతా హో తో ఉసకే లిఏ సున్నత నహీం హై. (శామీ) నమాజ మేం ఇమామ ఔర అకేలే నమాజేీ కే లియే సనా యానీ సుబ్హానకల్లాహుమ్మా పఢనే కే బాద ఆహిస్తా సే "అఊజేో బిల్లాహే మినశ శైతానిర రజీమ" పఢనా సున్నత హైం.

తస్మియహ: బిస్మిల్లాహిర రహమానిర రహీమ కురఆనే పాక కీ ఆయత హై మగర సూరఏ ఫాతిహా యా కిసీ ఔర సూరత కా హిస్సా నహీం హై, ఇసీలియే నమాజ మేం జోర కే సాథ న పఢీ జాఏ. బుఖారీ ఔర ముస్లిమ శరీఫ మేం లిఖా హై కి ప్యారే నబీ

హుజూర సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ ఔర హజేరత సిద్దీక ఔర ఫారూక (అల్లాహ ఉనసే రాజేీ) అపనీ నమాజ "అలహమ్దోలిల్లాహేరబ్బిలఆలమీన "యానీ సూరఏ ఫాతిహా కీ పహలీ ఆయత సే శురూ కరతే థే. తరావీహ (రమజేాన మేం రాత కీ ఖాస నమాజ) మేం జో ఖత్మ కియా జాతా హై ఉసమేం కహీం ఏక బార పూరీ బిస్మిల్లాహ జేోర సే జేరూర పఢీ జాఏ తాకి ఏక ఆయత బాకీ న రహ జాఏ.

కురఆన శరీఫ కీ హర సూరత బిస్మిల్లాహ సే శురూ కీ జాఏ, సివాయ సూరఏ బరాఅత యా సూరఏ తౌబహ కే. సూరఏ నమ్ల మేం సజ్దే కీ ఆయత కే బాద జో బిస్మిల్లాహ ఆఈ హై వహ ముస్తకిల ఆయత నహీం హై బల్కి ఆయత కా టుకడా హై. ఇస ఆయత కే సాథ జేరూర పఢీ జాఏగీ, ఆవాజ సే పఢీ జానే వాలీ నమాజేాం మేం ఆవాజ కే సాథ ఔర ఖామోశీ సే పఢీ జానే వాలీ నమాజేాం మేం ఖామోశీ సే. హర అచ్ఛే కామ కీ శురూఆత బిస్మిల్లాహ పఢకర కరనా అచ్ఛీ బాత హై. బురే కామ పర బిస్మిల్లాహ పఢనా మనా హై.

సూరఏ ఫాతిహా మేం క్యా క్యా హై?

ఇస సూరత మేం అల్లాహ తఆలా కీ తారీఫ, ఉసకీ బడాఈ, ఉసకీ రహమత, ఉసకా మాలిక హోనా, ఉససే ఇబాదత, అచ్ఛాఈ, హిదాయత, హర తరహ కీ మదద తలబ కరనా, దుఆ మాంగనే కా తరీకా, అచ్ఛే లోగోం కీ తరహ రహనే ఔర బురే లోగోం సే దూర రహనే, దునియా కీ జేిన్దగీ కా ఖాతిమా, అచ్ఛాఈ ఔర బురాఈ కే హిసాబ కే దిన కా సాఫ సాఫ బయాన హై.

హమ్ద యాని అల్లాహ కీ బడాఈ బయాన కరనా….

హర కామ కీ శురూఆత మేం బిస్మిల్లాహ కీ తరహ అల్లాహ కీ బడాఈ కా బయాన భీ జేరూరీ హై. కభీ అల్లాహ కీ తారీఫ ఔర ఉసకీ బడాఈ కా బయాన అనివార్య యా వాజిబ హోతా హై జైసే జుమఏ కే ఖత్బే మేం, కభీ ముస్తహబ యానీ అచ్ఛా హోతా హై జైసే నికాహ కే ఖుత్బే మేం యా దుఆ మేం యా కిసీ అహమ కామ మేం ఔర హర ఖానే పీనే కే బాద. కభీ సున్నతే ముఅక్కదా (యాని నబీ కా వహ తరీకా జిసే అపనానే కీ తాకీద ఆఈ హో)జైసే ఛీంక ఆనే కే బాద. (తహతావీ)

"రబ్బిల ఆలమీన " (యాని మాలకి సారే జహాం వాలోం కా)మేం ఇస బాత కీ తరఫ ఇశారా హై కి సారీ కాయనాత యా సమస్త సృష్టి అల్లాహ కీ బనాఈ హుఈ హై ఔర ఇసమేం జో కుఛ హై వహ సబ అల్లాహ హీ కీ మోహతాజ హై. ఔర అల్లాహ తఆలా హమేశా సే హై ఔర హమేశా కే లియే హై, జేిన్దగీ ఔర మౌత కే జో పైమానే హమనే బనా రఖే హైం, అల్లాహ ఉన సబసే పాక హై, వహ కుదరత వాలా హై."రబ్బిల ఆలమీన" కే దో శబ్దోం మేం అల్లాహ సే తఅల్లుక రఖనే వాలీ హమారీ జానకారీ కీ సారీ మస్జేిలేం తయ హో గఈ.

"మాలికే యౌమిద్దీన" (యాని ఇన్సాఫ వాలే దిన కా మాలిక) మేం యహ బతా దియా గయా కి అల్లాహ కే సివా కోఈ ఇబాదత కే లాయక నహీం హై క్యోంకి సబ ఉసకీ మిల్క మేం హై ఔర జో మమలూక యానీ మిల్క మేం హోతా హై ఉసే పూజా నహీం జా సకతా. ఇసీ సే మాలూమ హుఆ కి దునియా కర్మ కీ ధరతీ హై ఔర ఇసకే లియే ఏక ఆఖిర యానీ అన్త హై. దునియా కే ఖత్మ హోనే కే బాద ఏక దిన జజేా యానీ బదలే యా హిసాబ కా హై. ఇససే పునర్జన్మ కా సిద్ధాన్త యా నజేరియా గలత సాబిత హో గయా.

"ఇయ్యాకా నఅబుదు" (యాని హమ తుఝీ కో పూజేం) అల్లాహ కీ జేాత ఔర ఉసకీ ఖూబియోం కే బయాన కే బాద యహ ఫరమానా ఇశారా కరతా హై కి ఆదమీ కా అకీదా ఉసకే కర్మ సే ఉపర హై ఔర ఇబాదత యా పూజా పాఠ కా కుబూల కియా జానా అకీదే కీ అచ్ఛాఈ పర హై. ఇస ఆయత మేం మూర్తి పూజా యాని శిర్క కా భీ రద హై కి అల్లాహ తఆలా కే సివా ఇబాదత కిసీ కే లియే నహీం హో సకతీ.

"వఇయ్యాకా నస్తఈన" (యాని ఔర తుఝీ సే మదద చాహేం)మేం యహ సిఖాయా గయా కి మదద చాహనా, చాహే కిసీ మాధ్యమ యా వాస్తే సే హో, యా ఫిర సీధే సీధే యా డాయరైక్ట, హర తరహ అల్లాహ తఆలా కే సాథ ఖాస హై. సచ్చా మదద కరనే వాలా వహీ హై. బాకి మదద కే జో జేరియే యా మాధ్యమ హై వా సబ అల్లాహ హీ కీ మదద కే ప్రతీక యా నిశాన హై. బన్దే కో చాహియే కి అపనే పైదా కరనే వాలే పర నజేర రఖే ఔర హర చీజ మేం ఉసీ కే దస్తే కుదరత కో కామ కరతా హుఆ మానే. ఇససే యహ సమఝనా కి అల్లాహ కే నబియోం ఔర వలియోం సే మదద చాహనా శిర్క హై, ఐసా సమఝనా గలత హై క్యోంకి జో లోగ అల్లాహ కే కరీబీ ఔర ఖాస బన్దే హై ఉనకీ ఇమదాద దర అస్ల అల్లాహ హీ కీ మదద హై. అగర ఇస ఆయత కే వో మానీ హోతే జో వహాబియోం నే సమఝే తో కురఆన శరీఫ మేం "అఈనూనీ బి కువ్వతిన" ఔర "ఇస్తఈనూ బిస సబ్రే వసల్లాహ" క్యోం ఆతా, ఔర హదీసోం మేం అల్లాహ వాలోం సే మదద చాహనే కీ తాలీమ క్యోం దీ జాతీ.

"ఇహదినస సిరాతల ముస్తకీమ" (యానీ హమకో సీధా రాస్తా చలా) ఇసమేం అల్లాహ కీ జేాత ఔర ఉసకీ ఖూబియోం కీ పహచాన కే బాద ఉసకీ ఇబాదత, ఉసకే బాద దుఆ కీ తాలీమ దీ గఈ హై. ఇససే యహ మాలూమ హుఆ కి బన్దే కో ఇబాదత కే బాద దుఆ మేం లగా రహనా చాహియే. హదీస శరీఫ మేం భీ నమాజ కే బాద దుఆ కీ తాలీమ దీ గఈ హై. (తిబరానీ ఔర బేహికీ) సిరాతే ముస్తకీమ కా మతలబ ఇస్లామ యా కురఆన నబీయే కరీమ (అల్లాహ కే దురూద ఔర సలామ ఉనపర) కా రహన సహన యా హుజేూర యా హుజేూర కే ఘర వాలే ఔర సాథీ హైం. ఇససే సాబిత హోతా హై కి సిరాతే ముస్తకీమ యానీ సీధా రాస్తా ఏహలే సున్నత కా తరీకా హై జో నబీయే కరీమ సల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే ఘరానే వాలోం, ఉనకే సాథీ ఔర సున్నత వ కురఆన ఔర ముస్లిమ జగత సబకో మానతే హైం.

"సిరాతల లజేీనా అనఅమ్తా అలైహిమ" (యానీ రాస్తా ఉనకా జినపర తునే ఏహసాన కియా) యహ పహలే వాలే వాక్య యా జుమలే కీ తఫసీల యానీ వివరణ హై కి సిరాతే ముస్తకీమ సే ముసలమానోం కా తరీకా ముఆద హై. ఇససే బహుత సీ బాతోం కా హల నికలతా హై కి జిన బాతోం పర బుజేుర్గోం నే అమల కియా వహీ సీధా రాస్తా కీ తారీఫ మేం ఆతా హై.

"గైరిల మగదూబే అలైహిమ వలద దొల్లీన "(యానీ న ఉనకా జినపర గజేబ హుఆ ఔర న బహకే హుఓ కా) ఇసమేం హిదాయత దీ గఈ హై కి సచ్చాఈ కీ తలాశ కరనే వాలోం కో అల్లాహ కే దుశ్మనోం సే దూర రహనా చాహియే ఔర ఉనకే రాస్తే, రశ్మోం ఔర రహన సహన కే తరీకే సే పరహేజ రఖనా జేరూరీ హై. హదీస కీ కితాబ తిరమిజీ మేం ఆయా హై కి "మగదూబే అలైహిమ" యహూదియోం ఔర "దొల్లీన" ఇసాఈయోం కే లియే ఆయా హై.

సూరఏ ఫాతిహా కే ఖత్మ పర "ఆమీన" కహనా సున్నత యానీ నబీ కా తరీకా హై, "ఆమీన" కే మానీ హై "ఐసా హీ కర" యా "కుబూల ఫరమా" . యే కురఆన కా శబ్ద నహీం హై. సూరఏ ఫాతిహా నమాజ మేం పఢీ జానే యా నమాజ కే అలావా, ఇసకే ఆఖిర మేం ఆమీన కహనా సున్నత హై.

హజేరత ఇమామే అఅజమ కా మజేహబ యహ హై కి నమాజ మేం ఆమీన ఆహిస్తా యా ధీమీ ఆవాజ మేం కహీ జాఏ.

బిస్మిల్లాహిర రహమానిర రహీమ

సూరతుల బకరహ

యహ కురఆన శరీఫ కీ దూసరీ సూరత హై. మదీనే మేం ఉతరీ,

ఆయతేం: 286 రూకూ 40.

సూరతుల బకరహ పహలా రూకూ

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ۝

الٓمّٓ ﴿۱﴾ ذٰلِكَ الۡكِتٰبُ لَا رَيۡبَ ۛۚ فِيۡهِ ۛۚ هُدًى لِّلۡمُتَّقِيۡنَ ﴿۲﴾ الَّذِيۡنَ يُؤۡمِنُوۡنَ بِالۡغَيۡبِ وَيُقِيۡمُوۡنَ
الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقۡنٰهُمۡ يُنۡفِقُوۡنَ ﴿۳﴾ وَالَّذِيۡنَ يُؤۡمِنُوۡنَ بِمَاۤ اُنۡزِلَ اِلَيۡكَ وَمَاۤ اُنۡزِلَ مِنۡ قَبۡلِكَ ۚ وَ
بِالۡاٰخِرَةِ هُمۡ يُوۡقِنُوۡنَ ﴿۴﴾ اُولٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى مِّنۡ رَّبِّهِمۡ ۗ وَ اُولٰٓئِكَ هُمُ الۡمُفۡلِحُوۡنَ ﴿۵﴾ اِنَّ الَّذِيۡنَ
كَفَرُوۡا سَوَآءٌ عَلَيۡهِمۡ ءَاَنۡذَرۡتَهُمۡ اَمۡ لَمۡ تُنۡذِرۡهُمۡ لَا يُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۶﴾ خَتَمَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوۡبِهِمۡ وَعَلٰى
سَمۡعِهِمۡ ؕ وَعَلٰۤى اَبۡصَارِهِمۡ غِشٰوَةٌ ۫ وَّلَهُمۡ عَذَابٌ عَظِيۡمٌ ﴿۷﴾

అల్లాహ కే నామ సే శురూ జో బహుత మేహరబాన రహమత వాలా(1)

౧. అలిఫ లామ మీమ(2)

౨. వహ బులన్ద రూత్బా కితాబ కోఈ శక కీ జగహ నహీం(3) ఇసమేం హిదాయత హై డర వాలోం కో,(4)

౩. వో జో బేదేఖే ఈమాన లాఏం,(5) ఔర నమాజే కాయమ రఖేం,(6) ఔర హమారీ దీ హుఈ రోజేీ మేం సే హమారీ రాహ మేం ఉఠాఏం(7)

౪. ఔర వో కి ఈమాన లాఏం ఉస పర జో ఏ మేహబూబ తుమ్హారీ తరఫ ఉతరా ఔర జో తుమ సే పహలే ఉతరా,(8) ఔర ఆఖిరత పర యకీన రఖే (9)

౫. వహీ లోగ అపనే రబ కీ తరఫ సే హిదాయత పర హైం ఔర వహీ మురాద కో పహుంచనే వాలే

౬. బేశక వో జిన కీ కిసమత మేం కుఫ్ర హై(10) ఉన్హేం బరాబర హై చాహే తుమ ఉన్హేం డరాఓ యా న డరాఓ వో ఈమాన లానే కే నహీం

౭. అల్లాహ నే ఉనకే దిలోం పర ఔర కానోం పర ముహర కర దీ ఔర ఆఖోం పర ఘటా టోప హై(11) ఔర ఉనకే లియే బడా అజాబ

తఫసీర : సూరఏ బకరహ - పహలా రూకూ

1. సూరఏ బకరహ: యహ సూరత మదీనా మేం ఉతరీ. హాజేరత ఇబ్నే అబ్బాస (అల్లాహ తఆలా ఉనసే రాజీ రహే) నే ఫరమాయా మదీనఏ తైయ్యిబహ మేం సబసే పహలే యహీ సూరత ఉతరీ, సివాయ ఆయత "వత్తకూ యౌమన తుర జఉన " కే కి నబీయే కరీబ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే ఆఖిరీ హజ మేం మక్కఏ ముకర్రమా మేం ఉతరీ. (ఖాజిన) ఇస సూరత మేం 286 ఆయతేం, చాలీస రూకూ, ఛ: హజారా ఏక సౌ అక్కీస కలిమే (శబ్ద) 25500 అక్షర యానీ హురూఫ హైం.(ఖాజిన)

పహలే కురఆన శరీఫ మేం సూరతోం కే నామ నహీం లిఖే జాతే థే. యహీ తరీకా హజ్జాజ బిన యూసుఫ్ సకఫీ నే నికాలా. ఇబ్నే అరబీ కా కహనా హై కి సూరఏ బకరహ మేం ఏక హజారా అమ్ర యానీ ఆదేశ, ఏక హజారా నహీ యానీ ప్రతిబన్ధ, ఏక హజారా హుక్మ ఔర ఏక హజారా ఖబరేం హైం. ఇసే అపనానే మేం బరకత ఔర ఛోడ దేనే మేం మేహరూమీ హై. బురాఈ వాలే జాదూగర ఇసకీ తాసీర బర్దాశ్త కరనే కీ తాకత నహీం రఖతే. జిస ఘర మేం యే సూరత పఢీ జాఏ, తీన దిన తక సరకశ శైతాన ఉస మేం దాఖిల నహీం హో సకతా. ముస్లిమ శరీఫ కీ హదీస మేం హై కి శైతాన ఉస ఘర సే భాగతా హై జిస మేం యహ సూరత పఢీ జాయ. బేహకీ ఔర సఈద బిన మన్సూర నే హజేరత ముగీరా సే రివాయత కీ కి జో కోఈ సోతే వక్త సూరఏ బకరహ కీ దస ఆయతేం పఢేగా, వహ కురఆన శరీఫ కో నహీం భూలేగా. వో ఆయతేం యే హై: చార ఆయతేం శురూ కీ ఔర ఆయతల కుర్సీ ఔర దో ఇసకే బాద కీ ఔర తీన సూరత కే ఆఖిర కీ.

తిబరానీ ఔర బేహకీ నే హజేరత ఇబ్నే ఉమర (అల్లాహ ఉన సే రాజీ రహే) సే రివాయత కీ కి హుజూర (అల్లాహ కే దూరూద ఔర సలామ హోం ఉనపర) నే ఫరమాయా _మైయత కో దఫ్న కరకే కబ్ర కే సిరహానే సూరఏ బకరహ కీ శురూ కీ ఆయతేం ఔర పాంవ కీ తరఫ ఆఖిర కీ ఆయతేం పఢో.

శానే నుజూల యానీ కిన హాలాత మేం ఉతరీ:_ అల్లాహ తఆలా నే అపనే హబీబ (అల్లాహ కే దూరూద ఔర సలామ హోం ఉనపర) సే ఏక ఐసీ కితాబ ఉతారనే కా వాదా ఫరమాయా థా జో న పానీ సే ధోకర మిటాఈ జా సకే, న పురానీ హో. జబ కురఆన శరీఫ ఉతరా తో ఫరమాయా "జేలికల కితాబు" కి వహ కితాబ జిసకా వాదా థా, యహీ హై. ఏక కహనా యహ హై కి అల్లాహ తఆలా నే బనీ ఇస్రాఈల సే ఏక కితాబ ఉతారనే కా వాదా ఫరమాయా థా, జబ హుజూర నే మదీనఏ తైయ్యిబహ కో హిజరత ఫరమాఈ జహాం యహూదీ బడీ తాదాద మేం థే తో "అలిఫ, లామ మీమ, జేలికల కితాబు" ఉతార కర ఉస వాదే కే పూరే హోనే కీ ఖబర దీ. (ఖాజిన)

2. అలిఫ లామ మీమ:_ సూరతోం కే శురూ మేం జో అలగ సే హురూఫ యా అక్షర ఆతే హై ఉనకే బారే మేం యహీ మాననా హై కి అల్లాహ కే రాజేంం మేం సే హై ఔర ముతశాబిహాత యానీ రహస్యమయ భీ. ఉనకా మతలబ అల్లాహ ఔర రసూల జానేం. హమ ఉసకే సచ్చే హోనే పర ఈమాన లాతే

3. ఇసలియే కి శక ఉసమేం హోతా హై జిసకా సూబూత యా దలీల యా ప్రమాణ న హో. కురఆన శరీఫ ఐసే ఖులే ఔర తాకత వాలే సుబూత యా ప్రమాణ రఖతా హై జో జానకార ఔర ఇన్సాఫ వాలే ఆదమీ కో ఇసకే కితాబే ఇలాహీ ఔర సచ హోనే కే యకీన పర మజబూత కరతే హైం. తో యహ కితాబ కిసీ తరహ శక కే కాబిల నహీం, జిస తరహ అన్ధే కే ఇన్కార సే సూరజ కా వుజూద యా అస్తిత్వ సందిగ్ధ యా శుబహ వాలా నహీం హోతా, ఐసే హీ దుశ్మనీ రఖనే వాలే కాలే దిల కే ఇన్కార సే యహ కితాబ శుబహ వాలీ నహీం హో సకతీ.

4. "హుదల లిల ముత్తకీన" (యాని ఇసమేం హిదాయత హై డర వాలోం కో) హాలాంకి కురఆన శరీఫ కీ హిదాయత యా మార్గదర్శన హర పఢనే వాలే కే లియే ఆమ హై, చాహే వహ మూమిన యానీ ఈమాన వాలా హో యా కాఫిర, జైసా కి దూసరీ ఆయత మేం ఫరమాయా "హుదల లిన నాసే" యానీ "హిదాయత సారే ఇన్సానోం కే లియే" లేకిన చూంకి ఇసకా ఫాయదా అల్లాహ సే డరనే వాలోం యా ఏహలే తకవా కో హోతా హై ఇసీలియే ఫరమాయా గయా _ హిదాయత డరవాలోం కో. జైసే కహతే హైం బారిశ హరియాలీ కే లియే హై యానీ ఫాయదా ఇససే హరియాలీ కా హీ హోతా హై హాలాంకి యహ బరసతీ ఊసర ఔర బంజర జేమీన పర భీ హై.

"తకవా" కే కఈ మానీ ఆతే హైం, నఫ్స యా అన్త:కరణ కో డర వాలీ చీజే సే బచానా తకవా కహలాతా హై. శరీఅత కీ భాషా మేం తకవా కహతే హైం అపనే ఆపకో గునాహోం ఔర ఉన చీజోం సే బచానా జిన్హేం అపనానే సే అల్లాహ తఆలా నే మనా ఫరమాయా హైం. హజేరత ఇబ్నే అబ్బాస (అల్లాహ ఉన సే రాజీ రహే) నే ఫరమాయా ముత్తకీ యా అల్లాహ సే డరనే వాలా వహ హై జో అల్లాహ కే అలావా కిసీ కీ ఇబాదత ఔర బడే గునాహోం ఔర బురీ బాతోం సే బచా రహే. దూసరోం నే కహా హై ముత్తకీ అపనే ఆప కో దూసరోం సే బేహతర న సమఝే. కుఛ కహతే హైం తకవా హరామ యా వర్జిత చీజోం కా ఛోడనా ఔర అల్లాహ కే ఆదేశోం యా ఏహకామాత కా అదా కరనా హై. ఔరోం కే అనుసార ఆదేశోం కే పాలన పర డటే రహనా ఔర తాఅత పర గురూర సే బచనా తకవా హై. కుఛ కా కహనా హై కి తేరా రబ తుఝే వహాం న పాఏ జహాం ఉసనే మనా ఫరమాయా హై. ఏక కథన యహ భీ హై కి తకవా హుజూర (అల్లాహ కే దూరూద ఔర సలామ హోం ఉనపర) ఔర ఉనకే సాథీ సహాబా (అల్లాహ ఉన సే రాజీ రహే) కే రాస్తే పర చలనే కా నామ హై.(ఖాజిన)

యహ తమామ మానీ ఏక దూసరే సే జుడే హైం.

తకవా కే దర్జే బహుత హైం_ ఆమ ఆదమీ కా తకవా ఈమాన లాకర కుఫ్ర సే బచనా, ఉనసే ఊపర కే దర్జే కే ఆదిమయోం కా తకవా ఉన బాతోం పర అమల కరనా జినకా అల్లాహ నే హుక్మ దియా హై ఔర ఉన బాతోం సే దూర రహనా జినసే అల్లాహ నే మనా కియా హై. ఖవాస యానీ విశేష దర్జే కే ఆదమియోం కా తకవా ఏసీ హర చీజ కా ఛోడనా హై జో అల్లాహ తఆలా సే దూర కర దే యా ఉసే భులా దే.(జుమల) ఇమామ అహమద రజా ఖాం, ముహద్దిస్ _ఏ బరేలవీ (అల్లాహ కీ రహమత హో ఉనపర)నే ఫరమాయా _ తకవా సాత తరహ కా హై.

(1) కుఫ్ర సే బచనా, యహ అల్లాహ తఆలా కీ మేహరబానీ సే హర ముసలమాన కో హాసిల హై

(2) బద_మజేహబీ యా అధర్మ సే బచనా _ యహ హర సున్నీ కో నసీబ హై,

(3) హర బడే గునాహ సే బచనా

(4) ఛోటే గునాహ సే భీ దూర రహనా

(5) జిన బాతోం కీ అచ్ఛాఈ మేం శక యా సందేహ హో ఉనసే బచనా

(6) శహవత యానీ వాసనా సే బచనా

(7) గైర కీ తరఫ ఖించనే సే అపనే ఆప కో రోకనా. యహ బహుత హీ విశేష ఆదమియోం కా దర్జా హై. కురఆన శరీఫ ఇన సాతోం మరతబోం యా శ్రేణియోం కే లియే హిదాయత హై.

(5) "అల లజీనా యూమినూనా బిల గైబ" (యానీ వో జో బే దేఖే ఈమాన లాఏం) సే లేకర "ముఫలిహూన" (యానీ వహీ మురాద కో పహుంచనే వాలే) తక కీ ఆయతేం సచ్చే దిల సే ఈమాన లానే ఔర ఉస ఈమాన కో సంభాల కర రఖనే వాలోం కే బారే మేం హై. యానీ ఉన లోగోం కే హక మేం జో అన్దర బాహర దోనోం సే ఈమానదార హై. ఇసకే బాద జో ఆయతేం ఖులే కాఫిరోం కే బారే మేం హై జో అన్దర బాహర దోనోం తరహ సే కాఫిర హై. ఇసకే బాద "వ మినన నాసే" (యానీ ఔర కుఛ కహతే హై) సే తేరహ ఆయతేం మునాఫికోం కే బారే మేం హై జో అన్దర సే కాఫిర హై ఔర బాహర సే అపనే ఆపకో ముసలమాన జాహిర కరతే హై. (జుమల) "గైబ" వహ హై జో హవాస యానీ ఇన్ద్రియోం ఔర అక్ల సే మాలూమ న హో సకే. ఇసకీ దో కిసమేం హై _ ఏక వో జిసపర కోఈ దలీల యా ప్రమాణ న హో, యహ ఇల్మే గైబ యానీ అజ్ఞాత కీ జానకారీ జాతీ యా వ్యక్తిగత హై ఔర యహీ మతలబ నికలతా హై ఆయత "ఇన్దహూ మఫాతిహుల గైబే లా యాలముహా ఇల్లా హూ " (ఔర అల్లాహ కే పాస హీ అజ్ఞాత కీ కుంజీ హై), ఔర అజ్ఞాత కీ జానకారీ ఉసకే అలావా కిసీ కో నహీం) మేం ఔర ఉన సారీ ఆయతోం మేం జినమేం అల్లాహ కే సివా కిసీ కో భీ అజ్ఞాత కీ జానకారీ న హోనే కీ బాత కహీ గఈ హై. ఇస కిస్మ కా ఇల్మేం గైబ యానీ జాతీ జిస పర కోఈ దలీల యా ప్రమాణ న హో, అల్లాహ తఆలా కే సాథ విశేష యా ఖాస హై.

గైబ కీ దూసరీ కిస్మ వహ హై జిస పర దలీల యా ప్రమాణ హో జైసే దునియా ఔర ఇసకే అన్దర జో చీజేం హైం ఉనకో దేఖతే హుఏ అల్లాహ పర ఈమాన లానా, జిసనే యే సబ చీజేం బనాఈ హైం, ఇసీ కిస్మ కే తహత ఆతా హై కయామత యా ప్రలయ కే దిన కా హాల, హిసాబ వాలే దిన అచ్ఛే ఔర బురే కామోం కా బదలా ఇత్యాది కీ జానకారీ, జిస పర దలీలేం యా ప్రమాణ మౌజూద హైం ఔర జో జానకారీ అల్లాహ తఆలా కే బతాఏ సే మిలతీ హై. ఇస దూసరే కిస్మ కే గైబ, జిసకా తఅల్లుక ఈమాన సే హై, కీ జానకారీ ఔర యకీన హర ఈమాన వాలే కో హాసిల హై, అగర న హో తో వహ ఆదమీ మూమిన హీ న హో.

అల్లాహ తఆలా అపనే కరీబీ చహీతే బన్దోం, నబియోం ఔర వలియోం పర జో గైబ కే దరవాజే ఖోలతా హై వహ ఇసీ కిస్మ కా గైబ హై. గైబ కీ తఫసీర యా వ్యాఖ్యా మేం ఏక కథన యహ భీ హై కి గైబ సే కల్బ యానీ దిల ముురాద హై. ఉస సూరత మేం మానీ యే హోంగే కి వో దిల సే ఈమాన లాఏం.(జుమల)

ఈమాన : జిన చీజోం కే బారే మేం హిదాయత ఔర యకీన సే మాలూమ హై కి యే దీనే ముహమ్మదీ సే హైం, ఉన సబకో మాననే ఔర దిల సే తస్దీక యా పుష్టి కరనే ఔర జేబాన సే ఇకరార కరనే కా నామ సహీ ఈమాన హై. కర్మ యా అమల ఈమాన మేం దాఖిల నహీం ఇసీలియే "యూమినూనా బిల గైబే" కే బాద "యుకీమూనస సలాత" (ఔర నమాజే కాయమ రఖేం) ఫరమాయా గయా.

(6) నమాజే కే కాయమ రఖనే సే యే ముురాద హై కి ఇసపర సదా అమల కరతే హైం ఔర ఠీక వక్తోం పర పూరీ పాబన్దీ కే సాథ సభీ అరకాన యానీ సంస్కారోం కే సాథ నమాజే కీ అదాయగీ కరతే హైం ఔర ఫర్జే, సున్నత ఔర ముస్తహబ అరకాన కీ హిఫాజత కరతే హై, కిసీ మేం కోఈ రూకావట నహీం ఆనే దేతే. జో బాతేం నమాజే కో ఖరాబ కరతీ హైం ఉన కా పూరా పూరా ధ్యాన రఖతే హైం ఔర జైసీ నమాజే పఢనే కా హుక్మ హుఆ హై వైసీ నమాజే అదా కరతే హైం.

నమాజే కే సంస్కార : నమాజే కే హుకూక యా సంస్కార దో తరహ కే హైం ఏక జాహిరీ, యే వో హైం జో అభీ అభీ ఉపర బతాఏ గఏ. దూసరే బాతినీ, యానీ ఆంతరిక, పూరీ యకసూఈ యా ఏకాగ్రతా, దిల కో హర తరఫ సే ఫేరకర సిర్ఫ అపనే పైదా కరనే వాలే కీ తరఫ లగా దేనా ఔర దిల కీ గహరాఈయోం సే అపనే రబ కీ తారీఫ యా స్తుతి ఔర ఉససే ప్రార్థనా కరనా.

(7) అల్లాహ కీ రాహ మేం ఖర్చ కరనే కా మతలబ యా జేకాత హై, జైసా దూసరీ జగహ ఫరమాయా "యుకీమూనస సలాతా వ యూతూనజే జేకాతా" (యానీ నమాజే కాయమ కరతే హైం ఔర జేకాత అదా కరతే హై), యా హర తరహ కా దాన పుణ్య ముఆద హై చాహే ఫర్జే హో యా వాజిబ, జైసే జేకాత, భేంట, అపనీ ఔర అపనే ఘర వాలోం కీ గుజేర బసర కా ప్రబన్ధ. జో కరీబీ లోగ ఇస దునియా సే జా చుకే హైం ఉనకీ ఆత్మా కీ శాన్తి కే లియే దాన కరనా భీ ఇసమేం ఆ సకతా హై. బగదాద వాలే పీర హుజేూర గౌసే ఆజేమ కీ గ్యారహవీం కీ నియాజే, ఫాతిహా, తీజా చాలీసవాం వగైరహ భీ ఇసమేం దాఖిల హైం కి యే సబ అతిరిక్త దాన హైం. కురఆన శరీఫ కా పఢనా ఔర కలిమా పఢనా నేకీ కే సాథ అతిరిక్త నేకీ మిలాకర అజ్ర ఔర సవాబబఢాతాహై.

కురఆన శరీఫ మేం ఇస తరఫ జేరూర ఇశారా కియా గయా హై కి అల్లాహ కీ రాహ మేం ఖర్చ కరతే వక్త, చాహే అపనే లియే హో యా అపనే కరీబీ లోగోం కే లియే, ఉసమేం బీచ కా రాస్తా అపనాయా జూఏ, యానీ న బహుత కమ, న బహుత జ్యాదా.

"రజేకనాహుమ" (ఔర హమారీ దీ హుఈ రోజేీ మేం సే) మేం యహ స్పష్ట కర దియా గయా హై కి మాల తుమ్హారా పైదా కియా హుఆ నహీం, బల్కి హమారా దియా హుఆ హై. ఇసకో అగర హమారే హుక్మ సే హమారీ రాహ మేం ఖర్చ న కరో తో తుమ బహుత హీ కంజూస హో ఔర యే కంజూసీ బహుత హీ బురీ హై.

(8) ఇస ఆయత మేం కితాబ వాలోం సే వో ఈమాన వాలే ముఆద హైం జో అపనీ కితాబ ఔర సారీ పిఛలీ కితాబోం ఔర నబియోం (అల్లాహ కే దురూద ఔర సలామ హోం ఉనపర) పర భేజే గఏ అల్లాహ కే ఆదేశోం పర భీ ఈమాన లాఏ ఔర కురఆన శరీఫ పర భీ. ఔర "మా ఉన్జిలా ఇలైకా" (జో తుమ్హారీ తరఫ ఉతరా) సే తమామ కురఆన శరీఫ ఔర సారీ శరీఅత ముఆద హై. (జుమల)

జిస తరహ కురఆన శరీఫ పర ఈమాన లానా హర ముసలమాన కే లియే జేరూరీ హై ఉసీ తరహ పిఛలీ ఆసమానీ కితాబోం పర ఈమాన లానా భీ అనివార్య హై జో అల్లాహ తఆలా నే హుజేూర (అల్లాహ కే దురూద ఔర సలామ హో ఉనపర) సే పహలే నబియోం పర ఉతారీం. అలబత్తా ఉన కితాబోం కే జో అహకామ యా ఆదేశ హమారీ శరీఅత మేం మన్సూఖ యా స్థగిత కర దియే గఏ ఉన పర అమల కరనా దురూస్త నహీం, మగర ఈమాన రఖనా జేరూరీ హై. జైసే పిఛలీ శరీఅతోం మేం బైతుల మకదిస కిబలా ధా, ఇసపర ఈమాన లానా తో హమారే లియే జేరూరీ హై మగర అమల యానీ నమాజే మేం బైతుల మకదిస కీ తరఫ ముంహ కరనా జూయజే నహీం, యహ హుక్మ ఉఠా లియా గయా. కురఆన శరీఫ సే పహలే జో కుఛ అల్లాహ తఆలా కీ తరఫ సే ఉసకే నబియోం పర ఉతరా ఉన సబ పర సామూహిక రూప సే ఈమాన లానా ఫర్జేీ ఐన ఔర కురఆన శరీఫ మేం జో కుఛ హై ఉస పర ఈమాన లానా ఫర్జేీ కిఫాయా హై, ఇసీలియే ఆమ ఆదమీ పర కురఆన శరీఫ కీ తఫసీలాత కీ జానకారీ ఫర్జ నహీం బబకి కురఆన శరీఫ కే జానకార మౌజూద హోం జిన్హోంనే కురఆన కే జ్ఞాన కో హాసిల కరనే మేం పూరీ మేహనత కీ హో.

(9) యానీ దూసరీ దునియా ఔర జో కుఛ ఉసమేం హై, అచ్ఛాఇయోం ఔర బురాఇయోం కా హిసాబ వగైరహ సబ పర ఐసా యకీన ఔర ఇత్మీనాన రఖతే హైం కి జేరా శక ఔర శుబహ నహీం, ఇసమేం అహలే కితాబ (ఈసాఈ ఔర యహూదీ) ఔర కాఫిరోం వగైరహ సే బేజేారీ హై జో ఆఖిరత యానీ దూసరీ దునియా కే బారే మేం గలత విచార రఖతే హైం.
(10) అల్లాహ వాలోం కే బాద, అల్లాహ కే దుశ్మనోం కా బయాన ఫరమానా హిదాయత కే లియే హై కి ఇస ముకాబలే సే హర ఏక కో అపనే కిరదార కీ హకీకత ఔర ఉసకే నతీజోం యా పరిణామ పర నజేర హో జూఏ.
యహ ఆయత అబూ జహల, అబూ లహబ వగైరహ కాఫిరోం కే బారే మేం ఉతరీ జో అల్లాహ కే ఇల్మ కే తహత ఈమాన సే మేహరూమ హైం, ఇసీ లియే ఉనకే బారే మేం అల్లాహ తఆలా కీ ముఖాలిఫత యా దుశ్మనీ సే డరానా యా న డరానా దోనోం బరాబర హైం, ఉన్హేం ఫాయదా న హోగా. మగర హుజేూర కీ కోశిశ బేకార నహీం క్యోంకి రసూల కా కామ సిర్ఫ సచ్చాఈ కా రాస్తా దిఖానా ఔర అచ్ఛాఈ కీ తరఫ బులానా హై. కితనే లోగ సచ్చాఈ కో అపనాతే హై ఔర కితనే నహీం, యహ రసూల కీ

జవాబదారీ నహీం హై, అగర కౌమ హిదాయత కుబూల న కరే తబ భీ హిదాయత దేనే వాలే కో హిదాయత కా పుణ్య యా సవాబ మిలేగా హీ.

ఇస ఆయత మేం హుజూర (అల్లాహ కే దురూద వ సలామ హో ఉనపర) కీ తసల్లీ కీ బాత హై కి కాఫిరోం కే ఈమాన న లానే సే ఆప దుఖీ న హోం, ఆప కీ తబలీగ యా ప్రచార కీ కోశిశ పూరీ హై, ఇసకా అచ్ఛా బదలా మిలేగా. మేహరూమ తో యే బదనసీబ హై జిన్హోంనే ఆపకీ బాత న మానీ.

కుఫ్ర కే మానీ : అల్లాహ తఆలా కీ జాత యా ఉసకే ఏక హోనే యా కిసీ కే నబీ హోనే యా దీన కీ జరూరతోం మేం సే కిసీ ఏక కా ఇన్కార కరనా యా కోఈ ఐసా కామ జో శరీఅత సే ముంహ ఫేరనే కా సుబూత హో, కుఫ్ర హై.

(11) ఇస సారే మజమూన కా సార యహ హై కి కాఫిర గుమరాహీ మేం ఐసే డూబే హుఏ హైం కి సచ్ఛాఈ కే దేఖనే, సుననే, సమఝనే సే ఇస తరహ మేహరూమ హో గఏ జైసే కిసీ కే దిల ఔర కానోం పర ముహర లగీ హో ఔర ఆంఖోం పర పర్దా పడా హుఆ హో. ఇస ఆయత సే మాలూమ హుఆ కి బన్దోం కే కర్మ భీ అల్లాహ కీ కుదరత కే తహత హైం.

సూరఏ బకరహ _ దూసరా రూకూ

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّقُوْلُ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَ بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِيْنَ ۘ﴿۸﴾ يُخٰدِعُوْنَ اللّٰهَ وَالَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا ۚ وَمَا يَخْدَعُوْنَ اِلَّآ اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُوْنَ ؕ﴿۹﴾ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ ۙ فَزَادَهُمُ اللّٰهُ مَرَضًا ۚ
وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۢ بِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ﴿۱۰﴾ وَ اِذَا قِيْلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوْا فِي الْاَرْضِ ۙ قَالُوْٓا اِنَّمَا
نَحْنُ مُصْلِحُوْنَ﴿۱۱﴾ اَلَآ اِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُوْنَ وَلٰكِنْ لَّا يَشْعُرُوْنَ﴿۱۲﴾ وَ اِذَا قِيْلَ لَهُمْ اٰمِنُوْا كَمَآ
اٰمَنَ النَّاسُ قَالُوْٓا اَنُؤْمِنُ كَمَآ اٰمَنَ السُّفَهَآءُ ؕ اَلَآ اِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَآءُ وَلٰكِنْ لَّا يَعْلَمُوْنَ﴿۱۳﴾ وَ اِذَا
لَقُوا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قَالُوْٓا اٰمَنَّا ۚ وَ اِذَا خَلَوْا اِلٰى شَيٰطِيْنِهِمْ ۙ قَالُوْٓا اِنَّا مَعَكُمْ ۙ اِنَّمَا نَحْنُ
مُسْتَهْزِءُوْنَ﴿۱۴﴾ اَللّٰهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِيْ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُوْنَ﴿۱۵﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اشْتَرَوُا
الضَّلٰلَةَ بِالْهُدٰى ۪ فَمَا رَبِحَتْ تِّجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوْا مُهْتَدِيْنَ﴿۱۶﴾ مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ
نَارًا ۚ فَلَمَّآ اَضَآءَتْ مَا حَوْلَهٗ ذَهَبَ اللّٰهُ بِنُوْرِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِيْ ظُلُمٰتٍ لَّا يُبْصِرُوْنَ﴿۱۷﴾ صُمٌّۢ بُكْمٌ
عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُوْنَ ۙ﴿۱۸﴾ اَوْ كَصَيِّبٍ مِّنَ السَّمَآءِ فِيْهِ ظُلُمٰتٌ وَّ رَعْدٌ وَّ بَرْقٌ ۚ يَجْعَلُوْنَ
اَصَابِعَهُمْ فِيْٓ اٰذَانِهِمْ مِّنَ الصَّوٰعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ ؕ وَاللّٰهُ مُحِيْطٌۢ بِالْكٰفِرِيْنَ﴿۱۹﴾ يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ
اَبْصَارَهُمْ ؕ كُلَّمَآ اَضَآءَ لَهُمْ مَّشَوْا فِيْهِ ۙ وَ اِذَآ اَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوْا ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَذَهَبَ
بِسَمْعِهِمْ وَاَبْصَارِهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۧ﴿۲۰﴾

౮. ఔర కుఛ లోగ కహతే హైం(1) కి హమ అల్లాహ ఔర పిఛలే దీన పర ఈమాన లాఏ ఔర వో ఈమాన వాలే నహీం

౯. ధోఖా దియా చాహతే హైం అల్లాహ ఔర ఈమాన వాలోం కో(2) ఔర హకీకత మేం ధోఖా నహీం దేతే మగర అపనీ జానోం కో ఔర ఉన్హేం శఉర (యా ఆభాస) నహీం

౧౦. ఉనకే దిలోం మేం బీమారీ హై (3)తో అల్లాహ నే ఉనకీ బీమారీ ఔర బఢాఈ ఔర ఉనకే లియే దర్దనాక అజాబ హై బదలా ఉనకే ఝూఠ కా(4)

౧౧. ఔర జో ఉనసే కహా జాఏ జమీన మేం ఫసాద న కరో (5)తో కహతే హైం హమ తో సంవారనే వాలే హైం,

౧౨. సునతా హై| వహీ ఫసాదీ హైం మగర ఉన్హేం శఉర నహీం,

౧౩. ఔర జబ ఉనసే కహా జాఏ ఈమాన లాఔ జైసే ఔర లోగ ఈమాన లాఏ హైం(6) తో కహేం క్యా హమ మూర్ఖోం కీ తరహ ఈమాన లాఏం(7)సునతా హై | వహీ మూర్ఖ హైం మగర జానతే నహీం (8)

౧౪. ఔర జబ ఈమాన వాలోం సే మిలేం తో కహేం హమ ఈమాన లాఏ ఔర జబ అపనే శైతానోం కే పాస అకేలే హోం(9) తో కహేం హమ తుమ్హారే సాథ హైం, హమ తో యూం హీ హంసీ కరతే హైం (10)

౧౫. అల్లాహ ఉనసే ఇస్తహజాఅ ఫరమాతా హై (అపనీ శాన కే ముతాబిక)(11) ఔర ఉన్హేం ఢీల దేతా హై కి అపనీ సరకశీ మేం భటకతే రహేం.

౧౬. యే వో లోగ హైం జిన్హోంనే హిదాయత కే బదలే గుమరాహీ ఖరీదీ(12) తో ఉనకా సౌదా కుఛ నఫా న లాయా ఔర వో సౌదే కీ రాహ జానతే హీ న థే(13)

౧౪. ఉనకీ కహావత ఉసకీ తరహ హై జిసనే ఆగ రౌశన కీ తో జబ ఉసనే ఆసపాస సబ జగమగా ఉఠా, అల్లాహ ఉనకా నూర లే గయా ఔర ఉన్హేం అంధేరియోం మేం ఛోడ దియా కి కుఛ నహీం సూఝతా (14)

౧౫. బహరే, గూంగే, అన్ధే, తో వో ఫిర ఆనే వాలే నహీం

౧౯. యా జైసే ఆసమాన సే ఉతరతా పానీ కి ఉసమేం అంధేరియాం హైం ఔర గరజ ఔర చమక(15) అపనే కానోం మేం ఉంగలియాం ఠూంస రహే హైం,కడక కే కారణ మౌత కే డర సే(16) ఔర అల్లాహ కాఫిరోం కో ఘేరే హుఏ హై(17)

౨౦. బిజలీ యూం హీ మాలూమ హోతీ హై కి ఉనకీ నిగాహేం ఉచక లే జాఏగీ(18) జబ కుఛ చమక హుఈ ఉస మేం చలనే లగే(19) ఔర జబ అంధేరా హుఆ, ఖడే రహ గఏ ఔర అల్లాహ చాహతా తో ఉనకే కాన ఔర ఆంఖేం లే జాతా(20) బేశక అల్లాహ సబకుఛ కర సకతా హైం(21)

తఫసీర : సూరఏ బకరహ _ దూసరా రూకూ

1. ఇససే మాలూమ హుఆ కి హిదాయత కీ రాహేం ఉనకే లిఏ పహలే హీ బన్ద న థీం కి బహానే కీ గుంజాయశ హోతీ. బల్కి ఉనకే కుఫ్ర, దుశ్మనీ ఔర సరకశీ వ బేదీనీ, సత్య కే విరోధ ఔర నబియోం సే దుశ్మనీ కా యహ అంజామ హై జైసే కోఈ ఆదమీ డాక్టర కా విరోధ కరేం ఔర ఉసకే లియే దవా సే ఫాయదే కీ సూరత న రహే తో వహ ఖుద హీ అపనీ దుర్దశా కా జిమ్మేదార ఠహరేగా.

2. యహాం సే తైరహ ఆయతేం మునాఫికోం (దోగలీ ప్రవృత్తి వాలోం) కే లియే ఉతరీం జో అన్దర సే కాఫిర థే ఔర అపనే ఆప కో ముసలమాన జాహిర కరతే థే. అల్లాహ తఆలా నే ఫరమాయా "మాహుమ బిమూమినీన" వో ఈమాన వాలే నహీం యానీ కలిమా పఢనా, ఇస్లామ కా దావా కరనా, నమాజ రోజే అదా కరనా మూమిన హోనే కే లియే కాఫీ నహీం, జబ తక దిలోం మేం తస్దీక న హో. ఇససే మాలూమ హుఆ కి జితనే ఫిరకే (సముదాయ) ఈమాన కా దావా కరతే హైం ఔర కుఫ్ర కా అకీదా రఖతే హైం సబ కా యహీ హుక్మ హై కి కాఫిర ఇస్లామ సే బాహర హైం.శరీఅత మేం ఏసోం కో మునాఫిక కహతే హైం. ఉనకా నుకసాన ఖులే కాఫిరోం సే జ్యాదా హై. మినన నాస (కుఛ లోగ) ఫరమానే మేం యహ ఇశారా హై కి యహ గిరోహ బేహతర గుణోం ఔర ఇన్సానీ కమాల సే ఏసా ఖాలీ హై కి ఇసకా జిక్ర కిసీ వస్ఫ (ప్రశంసా) ఔర ఖూబీ కే సాథ నహీం కియా జాతా, యూం కహా జాతా హై కి వో భీ ఆదమీ హైం. ఇస సే మాలూమ హుఆ కి కిసీ కో బశర కహనే మేం ఉసకే ఫజాఇల ఔర కమాలాత (విశేష గుణోం) కే

ఇన్కార కా పహలూ నికలతా హై. ఇసలియే కురఆన మేం జగహ జగహ నబియోం కో బశర కహనే వాలోం కో కాఫిర కహా గయా ఔర వాస్తవ మేం నబియోం కీ శాన మేం ఏసా శబ్ద అదబ సే దూర ఔర కాఫిరోం కా తరీకా హై. కుఛ తఫసీర కరనే వాలోం నే ఫరమాయా కి మినన నాస (కుఛ లోగోం) మేం సుననే వాలోం కో ఆశ్చర్య దిలానే కే లియే ఫరమాయా ధోఖేబాజ, మక్కార ఔర ఏసే మహామూర్ఖ భీ ఆదమియోం మేం హైం.

3. అల్లాహ తఆలా ఇససే పాక హై కి ఉసకో కోఈ ధోఖా దే సకే. వహ ఛుపే రహస్యోం కా జాననే వాలా హై. మతలబ యహ కి మునాఫిక అపనే గుమాన మేం ఖుదా కో ధోఖా దేనా చాహతే హైం యా యహ కి ఖుదా కో ధోఖా దేనా యహీ హై కి రసూల అలైహిస్సలామ కో ధోఖా దేనా చాహేం క్యోంకి వహ ఉసకే ఖలీఫా హైం, ఔర అల్లాహ తఆలా నే అపనే హబీబ కో రహస్యోం (ఛుపీ బాతోం) కా ఇల్మ దియా హై, వహ ఉన దోగలోం యాని మునాఫికోం కే ఛుపే కుఫ్ర కే జానకార హైం ఔర ముసలమాన ఉనకే బతాఏ సే బాఖబర, తో ఉన అధర్మియోం కా ధోఖా న ఖుదా పర చలే న రసూల పర, న ఈమాన వాలోం పర, బల్కి హకీకత మేం వో అపనీ జానోం కో ధోఖా దే రహ హైం. ఇస

ఆయత సే మాలూమ హుఆ కి తకైయ్యా (దిలోం మేం కుఛ ఔర జేాహిర కుఛ) బడా ఏబ హై. జిస ధర్మ కీ బునియాద తకైయ్యా పర హో, వో ఝూఠా హై. తకైయ్యా వాలే కా హాల భరోసే కే కాబిల నహీం హోతా, తౌబహ ఇత్మీనాన కే కాబిల నహీం హోతీ, ఇసలియే పఢే లిఖోం నే ఫరమాయా హై "లా తుకబలో తౌబతుజే జేిన్దీక యానీ అధర్మీ కీ తౌబహ కబుల కియే జానే కే కాబిల నహీం.

4. బురే అకీదే కో దిల కీ బీమారీ బతాయా గయా హై. మాలూమ హుఆ కి బురా అకీదా రూహానీ జేిన్దగీ కే లియే హానికారక హై. ఇస ఆయత సే సాబిత హుఆ కి ఝూఠ హరామ హై, ఉసపర భారీ అజాబ దియా జాతా హై.

5. కాఫిరోం సే మేల జోల, ఉనకీ ఖాతిర దీన మేం కతర బ్యోంత ఔర అసత్య పర చలనే వాలోం కీ ఖుశామద ఔర చాపలూసీ ఔర ఉనకీ ఖుశీ కే లియే సులహ కుల్లీ (యానీ సబ చలతా హై) బన జానా ఔర సచ్చాఈ సే దూర రహనా, మునాఫిక కీ పహచాన ఔర హరామ హై. ఇసీ కో మునాఫికోం కా ఫసాద ఫరమాయా హై కి జిస జల్సే మేం గఏ, వైసే హీ హో గఏ, ఇస్లామ మేం ఇససే మనా ఫరమాయా గయా హై. జేాహిర ఔర బాతిన (బాహర ఔర అన్దర) కా ఏకసా న హోనా బహుత బడీ బురాఈ హై.

6. యహాం "అన్నాసో" సే యా సహాబఏ కిరామ మురాద హై యా ఈమాన వాలే, క్యోంకి ఖుదా కే పహచాననే, ఉసకీ ఫరమాబరదారీ ఔర ఆగే కీ చిన్తా రఖనే కీ బదౌలత వహీ ఇన్సాన కహలానే కే హకదార హైం. "ఆమిను కమా ఆమనా" (ఈమాన లాఓ జైసే ఔర లోగ ఈమాన లాఏ) సే సాబిత హుఆ కి అచ్ఛే లోగోం కా ఇత్తిబాఅ (అనుకరణ) అచ్ఛా ఔర పసన్దీదా హై. యహ భీ సాబిత హుఆ కి ఏహలే సున్నత కా మజేహబ సచ్చా హై క్యోంకి ఇసమేం అచ్ఛే నేక లోగోం కా అనుకరణ హై. బాకీ సారే సముదాయ అచ్ఛే లోగోం సే ముంహ ఫేరే హైం ఇసలియే గుమరాహ హైం. కుఛ విద్వానోం నే ఇస ఆయత కో జి్న్దీక (అధర్మీ) కీ తౌబహ కుబూల హోనే కీ దలీల కరార దియా హై. (బైజేాబీ) జేిన్దీక వహ హై జో నబువత కో మానే, ఇస్లామీ ఉసూలోం కో జేాహిర కరే మగర దిల హీ దిల మేం ఐసే అకీదే రఖే జో ఆమ రాయ మేం కుఫ్ర హోం, యహ భీ మునాఫికోం మేం దాఖి్ల హైం.

7. ఇససే మాలూమ హుఆ కి అచ్ఛే నేక ఆదమియోం కో బురా కహనా అధర్మియోం ఔర అసత్య కో మాననే వాలోం కా పురానా తరీకా హై. ఆజకల కే బాతిల ఫిర్కే భీ పిఛలే బుజుర్గోం కో బురా కహతే హైం. రాఫజే సముదాయ వాలే ఖులఫాఏ రాశిదీన ఔర బహుత సే సహాబా కో, ఖారిజీ సముదాయ వాలే హజరత అలీ ఔర ఉనకే సాథియోం కో, గైర ముకల్లిద అఇమ్మఏ ముజ్తహిదీన (చార ఇమామోం) విశేషకర ఇమామే అఅజమ అబూ హనీఫా కో, వహాబీ సముదాయ కే లోగ అక్సర ఔలియా ఔర అల్లాహ కే ప్యారోం కో, మిర్జాఈ సముదాయ కే లోగ పహలే నబియోం తక కో, చకడాలవీ సముదాయ కే లోగ సహాబా ఔర ముహద్దిసీన కో, నేచరీ తమామ బుజుర్గానే దీన కో బురా కహతే హై ఔర ఉనకీ శాన మేం గుస్తాఖీ కరతే హైం. ఇస ఆయత సే మాలూమ హుఆ కి యే సబ సచ్ఛీ సీధీ రాహ సే హటే హుఏ హైం. ఇసమేం దీనదార ఆలిమోం కే లియే తసల్లీ హై కి వో గుమరాహోం కీ బదజుబానియోం సే బహుత దుఖీ న హోం, సమఝు లేం కి యే అధర్మియోం కా పురానా తరీకా హై. (మదారిక)

8. మునాఫికో కీ యే బద _ జుబానీ ముసలమానోం కే సామనే న థీ. ఉనసే తో వో యహీ కహతే థే కి హమ సచ్ఛే దిల సే ఈమాన లాఏ హై జైసా కి అగలీ ఆయత మేం హై "ఇజా లకుల్లజీనా ఆమనూ కాలూ ఆమన్నా" (ఔర జబ ఇమాన వాలోం సే మిలేం తో కహేం హమ ఈమాన లాఏ).యే తబర్రాబాజీయాం (బురా భలా కహనా) అపనీ ఖాస మజ్లిసోం మేం కరతే థే. అల్లాహ తఆలా నే ఉనకా పర్దా ఖోల దియా. (ఖాజిన) ఉసీ తరహ ఆజకల కే గుమరాహ ఫిర్కే (సముదాయ) ముసలమానోం సే అపనే ఝూటే ఖ్యాలోం కో ఛుపాతే హైం మగర అల్లాహ తఆలా ఉనకీ కితాబోం ఔర ఉనకీ లిఖాఈయోం సే ఉనకే రాజ ఖోల దేతా హై. ఇస ఆయత సే ముసలమానోం కో ఖబరదార కియా జాతా హై కి అధర్మియోం కీ ధోఖే బాజీయోం సే హోశియార రహేం, ఉనకే జాల మేం న ఆఏం.

9. యహాం శైతానోం సే కాఫిరోం కే వో సరదార ముrాద హై జో అగవా (బహకావే) మేం మసరూఫ రహతే హైం. (ఖాజిన ఔర బైజేవీ) యే మునాఫిక జబ ఉనసే మిలతే హై తో కహతే హై హమ తుమ్హారే సాథ హైం ఔర ముసలమానోం సే మిలనా సిర్ఫ ధోఖా ఔర మజాక ఉడానే కీ గరజ సే ఇసలియే హై కి ఉనకే రాజ మాలూమ హోం ఔర ఉనమేం ఫసాద ఫైలానే కే అవసర మిలేం. (ఖాజిన)

10.యానీ ఈమాన కా జాహిర కరనా యానీ మజాక ఉడానే కే లియే కియా, యహ ఇస్లామ కా ఇన్కార హుఆ.నబియోం ఔర దీన కే సాథ మజాక కరనా ఔర ఉనకీ ఖిల్లీ ఉడానా కుఫ్ర హై. యహ ఆయత అబ్దుల్లాహ బిన ఉబఈ ఇత్యాది మునాఫిక కే బారే మేం ఉతరీ. ఏక రోజ ఉన్హోంనే సహాబఏ కిరామ కీ ఏక జమాఅత కో ఆతే దేఖా తో ఇబ్నే ఉబఈ నే అపనే యారోం సే కహా _ దేఖో తో మైం ఇన్హేం కైసా బనాతా హూం. జబ వో హజరాత కరీబ పహుంచే తో ఇబ్నే ఉబఈ నే పహలే హజరత సిద్దీకే అకబర కా హాథ అపనే హాథ మేం లేకర ఆపకీ తఅరీఫ కీ ఫిర ఇసీ తరహ హజరత ఉమర ఔర హజరత అలీ కీ తఅరీఫ కీ. హజరత అలీ ముర్తజా నే ఫరమాయా _ ఏ ఇబ్నే ఉబఈ, ఖుదా సే డర, దోగలేపన సే దూర రహ, క్యోంకి మునాఫిక లోగ బదతరీన లోగ హైం. ఇసపర వహ కహనే లగా కి యే బాతేం దోగలేపన సే నహీం కీ గఈ. ఖుదా కీ కసమ, హమ ఆపకీ తరహ సచ్ఛే ఈమాన వాలే హైం. జబ యే హజరాత తశరీఫ లే గఏ తో ఆప అపనే యారోం మేం అపనీ చాలబాజీ పర ఫఖ్ర కరనే లగా. ఇసపర యహ ఆయత ఉతరీ కి మునాఫిక లోగ ఈమాన వాలోం సే మిలతే వక్త ఈమాన ఔర మహబ్బత జాహిర కరతే హైం ఔర ఉనసే అలగ హోకర అపనీ ఖాస బైఠకోం మేం ఉనకీ హంసీ ఉడాతే ఔర ఖిల్లీ కరతే హైం. ఇససే మాలూమ హుఆ కి సహాబఏ కిరామ ఔర దీన కే పేశవాఓ కీ ఖిల్లీ ఉడానా కుఫ్ర హైం.

11. అల్లాహ తఆలా ఇస్తహజేా (హంసీ కరనే ఔర ఖిల్లీ ఉడానే) ఔర తమామ ఐబోం ఔర బురాఇయోం సే పాక హై. యహాం హంసీ కరనే కే జవాబ కో ఇస్తహజేా ఫరమాయా గయా తాకి ఖూబ దిల మేం బైఠ జాఏ కి యహ సజేా ఉస న కరనే వాలే కామ కీ హై. ఐసే మౌకే పర హంసీ కరనే కే జవాబ కో అస్ల క్రియా కీ తరహ బయాన కరనా ఫసాహత కా కానూన హై. జైసే బురాఈ కా బదలా బురాఈ. యానీ జో బురాఈ కరేగా ఉసే ఉసకా బదలా బురాఈ కీ సూరత మేం మిలేగా.

12. హిదాయత కే బదలే గుమరాహీ ఖరీదనా యానీ ఈమాన కీ జగహ కుఫ్ర అపనానా బహుత నుకసాన ఔరఘాటే కీ బాత హై. యహ ఆయత యా ఉన లోగోం కే బారే మేం ఉతరీ జో ఈమాన లానే కే బాద కాఫిర హో గఏ, యా యహూదియోం కే బారే మేం జో పహలే సే తో హుజేూర సల్లల్లాహో తఆలా అలైహి వసల్లమ పర ఈమాన రఖతే థే మగర జబ హుజేూర తశరీఫ లే ఆఏ తో ఇన్కార కర బైఠే, యా తమామ కాఫిరోం కే బారే మేం కి అల్లాహ తఆలా నే ఉన్హేం సమఝనే వాలీ అక్ల దీ, సచ్చాఈ కే ప్రమాణ జేాహిర ఫరమాఏ, హిదాయత కీ రాహేం ఖోలీం, మగర ఉన్హోంనే అక్ల ఔర ఇన్సాఫ సే కామ న లియా ఔర గుమరాహీ ఇఖ్తియార కీ. ఇస ఆయత సే సాబిత హుఆ కి ఖరీదోం ఫరోఖ్త (క్రయ విక్రయ) కే శబ్ద కహే బినా సిర్ఫ రజేామన్దీ సే ఏక చీజ కే బదలే దూసరీ చీజ లేనా జాయజ హై.

13. క్యోంకి అగర తిజారత కా తరీకా జానతే తో మూల పూంజీ (హిదాయత) న ఖో బైఠతే.

14. యహ ఉనకీ మిసాల హై జిన్హేం అల్లాహ తఆలా నే కుఛ హిదాయత దీ యా ఉసపర కుదరత బఖ్శీ,ఫిర ఉన్హోంనే ఉసకో జేాయా కర దియా ఔర హమేశా బాకీ రహనే వాలీ దౌలత కో హాసిల న కియా. ఉనకా అంజామ హసరత, అఫసోస, హైరత ఔర ఖౌఫ హై. ఇసమేం వో మునాఫిక భీ దాఖి్ల హైం జిన్హోంనే ఈమాన కీ నుమాఇశ కీ ఔర దిల మేం కుఫ్ర రఖకర ఇకరార కీ రౌశనీ కో జేాయా కర దియా, ఔర వో భీ జో ఈమాన లానే కే బాద దీన సే నికల గఏ, ఔర వో భీ జిన్హేం సమఝ దీ గఈ ఔర దలీలోం కీ రౌశనీ నే సచ్చాఈ కో సాఫ కర దియా మగర ఉన్హోంనే ఉససే ఫాయదా న ఉఠాయా ఔర గుమరాహీ అపనాఈ ఔర జబ హక సుననే, మాననే, కహనే ఔర సచ్చాఈ కీ రాహ దేఖనే సే మేహరూమ హుఏ తో కాన, జేబాన, ఆంఖ, సబ బేకార హైం.

15. హిదాయత కే బదలే గుమరాహీ ఖరీదనే వాలోం కి యహ దూసరీ మిసాల హై కి జైసే బారిశ జమీన కీ జేి్నదగీ కా కారణ హోతీ హై ఔర ఉసకే సాథ ఖౌఫనాక అంధేరియాం ఔర జోరదార గరజ ఔర చమక హోతీ హై, ఉసీ తరహ కురఆన ఔర ఇస్లామ దిలోం కీ జేి్నదగీ కా సబబ హైం ఔర కుఫ్ర, శిర్క, నిఫాక దోగలేపన కా బయాన తారీకీ (అంధేరే) సే మిలతా జులతా హై. జైసే అంధేరా రాహగీర కో మంజేిల తక పహుంచనే సే రోకతా హై, ఏసే హీ కుఫ్ర ఔర నిఫాక రాహ పానే సే రోకతే హైం. ఔర సజేాఓ కా జేి్క్ర గరజ సే ఔర హుజ్జతోం కా వర్ణన చమక సే మిలతే జులతే హైం. మునాఫికోం మేం సే దో ఆదమీ హుజేూర సల్లల్లాహో అలైహి వసల్లమ కే పాస సే ముఖ్రికోం కీ తరఫ భాగే, రాహ మేం యహీ బారిశ ఆఈ జిసకా ఆయత మేం జేి్క్ర హై. ఇసమేం జోరదార గరజ, కడక ఔర చమక థీ. జబ గరజ హోతీ తో కానోం మేం ఉంగలియాం ఠూంస లేతే కి యహ కానోం కో ఫాడ కర మార న డాలే, జబ చమక హోతీ చలనే లగతే, జబ అంధేరీ హోతీ, అంధే రహ జాతే, ఆపస మేం కహనే లగే _ ఖుదా ఖైర సే సుబహ కరే తో హుజేూర కీ ఖిదమత మేం హాజేిర హోకర అపనే హాథ హుజేూర కే ముబారక హాథోం మేం దే దేం. ఫిర ఉన్హోంనే ఐసా హీ కియా ఔర ఇస్లామ పర సాబిత కదమ రహే. ఉనకే హాల కో అల్లాహ తఆలా నే మునాఫికోం కే లియే కహావత బనాయా జో హుజేూర కీ పాక మజ్లిస మేం హాజేిర హోతే తో కానోం మేం ఉంగలియాం ఠూంస లేతే కి కహీం హుజేూర కా

కలామ ఉనపర అసర న కర జాఏ జిససే మర హీ జాఏం ఔర జబ ఉనకే మాల వ ఔలాద జ్యాదా హోతే ఔర ఫతహ ఔర గనీమత కా మాల మిలతా తో బిజలీ కీ చమక వాలోం కీ తరహ చలతే ఔర కహతే కి అబ తో ముహమ్మద కా దీన హీ సచ్చా హై. ఔర జబ మాల ఔర ఔలాద కా నుకసాన హోతా ఔర బలా ఆతీ తో బారిశ కీ అంధేరియోం మేం ఠిఠక రహనే వాలోం కీ తరహ కహతే కి యహ ముసీబతేం ఇసీ దీన కీ వజహ సే హైం ఔర ఇస్లామ సే హట జాతే.

16. జైసే అంధేరీ రాత మేం కాలీ ఘటా ఔర బిజలీ కీ గరజ _ చమక జంగల మేం ముసాఫిరోం కో హైరాన కరతీ హో ఔర వహ కడక కీ భయానక ఆవాజ సే మౌత కే డర సే మానే కానోం మేం ఉంగలియాం ఠూంసతే హోం. ఐసే హీ కాఫిర కురఆన పాక కే సుననే సే కాన బన్ద కరతే హైం ఔర ఉన్హేం యే అన్దేశా యా డర హోతా హై కి కహీం ఇసకీ దిల మేం ఘర కర జానే వాలీ బాతేం ఇస్లామ ఔర ఈమాన కీ తరఫ ఖీంచ కర బాప దాదా కా కుఫ్ర వాలా దీన న ఛుడవా దేం జో ఉనకే నజ్దీక మౌత కే బరాబర హై.

17. ఇసలియేం యే బచనా ఉన్హేం కుఛ ఫాయదా నహీం దే సకతా క్యోంకి వో కానోం మేం ఉంగలియాం ఠూంస కర అల్లాహ కే ప్రకోప సే ఛుటకారా నహీం పా సకతే.

18. జైసే బిజలీ కీ చమక, మాలూమ హోతా హై కి దృష్టి కో నష్ట కర దేగీ, ఐసే హీ ఖులీ సాఫ దలీలోం కీ రోశనీ ఉనకీ ఆంఖోం ఔర దేఖనే కీ కువ్వత కో చౌంధియా దేతీ హై.

19. జిస తరహ అంధేరీ రాత ఔర బాదల ఔర బారిశ కీ తారీకియోం మేం ముసాఫిర ఆశ్చర్యచకిత హోతా హై, జబ బిజలీ చమకతీ హై తో కుఛ చల లేతా హై, జబ అంధేరా హోతా హై తో ఖడా రహ జాతా హై, ఉసీ తరహ ఇస్లామ కే గలబే ఔర మోజిజేాత కీ రోశనీ ఔర ఆరామ కే వక్త మునాఫిక ఇస్లామ కీ తరఫ రాగిబ హోతే (ఖించతే) హైం ఔర జబ కోఈ ముశక్కత పేశ ఆతీ హై తో కుఫ్ర కీ తారీకీ మేం ఖడే రహ జాతే హైం ఔర ఇస్లామ సే హటనే లగతే హైం. ఇసీ మజేమూన (విషయ) కో దూసరీ ఆయత మేం ఇస తరహ ఇరశాద ఫరమాయా "ఇజేా దుఉ ఇలల్లాహే వ రసూలిహీ లియహకుమా బైనహుమ ఇజేా ఫరీకుమ మిన్హుమ ముఅరిదున." (సూరఏ నూర, ఆయత 48) యానీ జబ బులాఏ జాఏం అల్లాహ వ రసూల కీ తరఫ కి రసూల ఉనమేం ఫరమాఏ తో జభీ ఉనకా ఏక పక్ష ముంహ ఫేర జాతా హై. (ఖాజేిన వగైరహ)

20. యానీ యద్దపి మునాఫికోం కీ హరకతేం ఇసీ కీ హకదార థీం, మగర అల్లాహ తఆలా నే ఉనకే సుననే ఔర దేఖనే కీ తాకత కో నష్ట న కియా. ఇససే మాలూమ హుఆ కి అసబాబ కీ తాసీర అల్లాహ కీ మర్జేి కే సాథ జుడీ హుఈ హై కి అల్లాహ కీ మర్జేి కే బినా కిసీ చీజ కా కుఛ అసర నహీం హో సకతా. యహ భీ మాలూమ హుఆ కి అల్లాహ కీ మర్జేి అసబాబ కీ మోహతాజ నహీం, అల్లాహ కో కుఛ కరనే కే లియే కిసీ వజహ కీ జరూరత నహీం.

21. "శై" ఉసీ కో కహతే హై జిసే అల్లాహ చాహే ఔర జో ఉసకీ మర్జేి కే తహత ఆ సకే. జో కుఛ భీ హై సబ "శై" మేం దాఖిల హైం ఇసలియే వహ అల్లాహ కీ కుదరత కే తహత హై. ఔర జో ముమకిన నహీం యానీ ఉస జైసా దూసరా హోనా సమ్భవ నహీం అర్థాత వాజిబ, ఉససే కుదరత ఔర ఇరాదా సమ్బన్ధిత నహీం హోతా జైసే అల్లాహ తఆలా కీ జేాత ఔర సిఫాత వాజిబ హై, ఇస లియే మకదూర (కిస్మత) నహీం. అల్లాహ తఆలా కే లియే ఝూట బోలనా ఔర సారే ఐబ ముహాల (అసంభవ) హై ఇసీలియే కుదరత కో ఉనసే కోఈ వాస్తా నహీం.

సూరఏ బకరహ _ తీసరా రూకూ

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوْا رَبَّكُمُ الَّذِىْ خَلَقَكُمْ وَالَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ۙ﴿۲۱﴾ الَّذِىْ جَعَلَ
لَكُمُ الْاَرْضَ فِرٰشًا وَّالسَّمَآءَ بِنَآءً ۖ وَّاَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَخْرَجَ بِهٖ مِنَ الثَّمَرٰتِ رِزْقًا
لَّكُمْ ۚ فَلَا تَجْعَلُوْا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَّ اَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۲۲﴾ وَ اِنْ كُنْتُمْ فِىْ رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا فَاْتُوْا
بِسُوْرَةٍ مِّنْ مِّثْلِهٖ ۖ وَادْعُوْا شُهَدَآءَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۲۳﴾ فَاِنْ لَّمْ تَفْعَلُوْا وَلَنْ
تَفْعَلُوْا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِىْ وَقُوْدُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ ۚ اُعِدَّتْ لِلْكٰفِرِيْنَ ﴿۲۴﴾ وَبَشِّرِ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ كُلَّمَا رُزِقُوْا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ
رِّزْقًا ۙ قَالُوْا هٰذَا الَّذِىْ رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ ۙ وَاُتُوْا بِهٖ مُتَشَابِهًا ؕ وَلَهُمْ فِيْهَآ اَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ ۙ وَّهُمْ
فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۲۵﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَسْتَحْىٖٓ اَنْ يَّضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوْضَةً فَمَا فَوْقَهَا ؕ فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
فَيَعْلَمُوْنَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّهِمْ ۚ وَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَيَقُوْلُوْنَ مَاذَآ اَرَادَ اللّٰهُ بِهٰذَا مَثَلًا ۘ يُضِلُّ بِهٖ
كَثِيْرًا ۙ وَّيَهْدِىْ بِهٖ كَثِيْرًا ؕ وَمَا يُضِلُّ بِهٖٓ اِلَّا الْفٰسِقِيْنَ ﴿۲۶﴾ الَّذِيْنَ يَنْقُضُوْنَ عَهْدَ اللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ
مِيْثَاقِهٖ ۠ وَيَقْطَعُوْنَ مَآ اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖٓ اَنْ يُّوْصَلَ وَيُفْسِدُوْنَ فِى الْاَرْضِ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۲۷﴾
كَيْفَ تَكْفُرُوْنَ بِاللّٰهِ وَ كُنْتُمْ اَمْوَاتًا فَاَحْيَاكُمْ ۚ ثُمَّ يُمِيْتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيْكُمْ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿۲۸﴾
هُوَ الَّذِىْ خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِى الْاَرْضِ جَمِيْعًا ۤ ثُمَّ اسْتَوٰٓى اِلَى السَّمَآءِ فَسَوّٰىهُنَّ سَبْعَ سَمٰوٰتٍ ؕ
وَهُوَ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۲۹﴾

౨౧. ఐ లోగోం(1) అపనే రబ కో పూజో జిసనే తుమ్హేం ఔర తుమ సే అగలోం కో పైదా కియా యే ఉమ్మీద కరతే హుఏ కి తుమ్హేం పరహేజగారీ మిలే (2)

౨౨. జిసనే తుమ్హారే లియే జమీన కో బిఛౌనా ఔర ఆసమాన కో ఇమారత బనాయా ఔర ఆసమాన సే పానీ ఉతారా (3) తో ఉససే కుఛ ఫల నికాలే తుమ్హారే ఖానే కో తో అల్లాహ కే లియే జానబూఝకర బరాబర వాలే న ఠహరాఓ (4)

౨౩. ఔర అగర తుమ్హేం కుఛ శక హో ఉసమేం జో హమనే అపనే (ఉన ఖాస) బన్దే(5) పర ఉతారా తో ఉస జైసీ సూరత తో లే ఆఓ (6) ఔర అల్లాహ కే సివా అపనే సబ హిమాయతియోం కో బులా లో అగర తుమ సచ్చే హో,

౨౪. ఫిర అగర న లా సకో ఔర హమ ఫరమాఏ దేతే హై కి హరగిజ న లా సకోగే తో డరో ఉస ఆగ సే జిసకా ఈంధన ఆదమీ ఔర పత్థర హైం (7) తైయార రఖీ హై కాఫిరోం కే లియే (8)

౨౫. ఔర ఖుశఖబరీ దే ఉన్హేం జో ఈమాన లాఏ ఔర అచ్ఛే కామ కియే కి ఉనకే లియే బాగ హైం జినకే నీచే నహరేం బహేం(9) జబ ఉన్హేం ఉన బాగోం సే కోఈ ఫల ఖానే కో దియా జాఏగా (సూరత దేఖకర) కహేంగే యహ తో వహీ రిజ్క (జీవికా) హై జో హమేం పహలే మిలా థా (10) ఔర వహ (సూరత మేం) మిలతా జులతా ఉన్హేం దియా గయా ఔర ఉనకే లియే ఉన బాగోం మేం సుథరీ బీబియాం హైం (11) ఔర వో ఉనమేం హమేశా రహేంగే (12)

౨౬. బేశక అల్లాహ ఇస సే హయా నహీం ఫరమాతా కి మిసాల సమఝానే కో కైసీ హీ చీజ కా జిక్ర యా వర్ణన ఫరమాఏ మచ్ఛర హో యా ఉససే బఢకర(13) తో వో జో ఈమాన లాఏ వో తో జానతే హైం కి యహ ఉనకే రబ కీ తరఫ సే హక (సత్య) హై (14) రహే కాఫిర వో కహతే హైం ఏసీ కహావత మేం అల్లాహ కా క్యా మకసూద హై, అల్లాహ బహుతేరోం కో ఇససే గుమరాహ కరతా హై (15) ఔర బహుతేరోం కో హిదాయత ఫరమాతా హై ఔర ఉససే ఉన్హేం గుమరాహ కరతా హై జో బేహుక్మ హైం (16)

౨౭. వహ జో అల్లాహ కే అహద (ఇకరార) కో తోడ దేతే హైం (17) పక్కా హోనే కే బాద ఔర కాటతే హైం ఉస చీజ కో జిసకే జోడనే కా ఖుదా నే హుక్మ దియా హై ఔర జమీన మేం ఫసాద ఫైలాతే హైం (18) వహీ నుకసాన మేం హైం

౨౮. భలా తుమ కైసే ఖుదా కా ఇన్కార కరోగే హాలాంకి తుమ ముర్దా థే ఉసనే తుమ్హేం జిలాయా (జీవంత కియా) ఫిర తుమ్హేం మారేగా ఫిర తుమ్హేం జేిన్దా కరేగా ఫిర ఉసీ కీ తరఫ పలటకర జాఓగే (19)

౨౯. వహీ హై జిసనే తుమ్హారే లియే బనాయా జో కుఛ జమీన మేం హై (20) ఫిర ఆసమాన కీ తరఫ ఇస్తివా (కసద, ఇరాదా) ఫరమాయా తో ఠీక సాత ఆసమాన బనాఏ ఔర వహ సబ కుఛ జానతా హైం (21)

తఫసీర : సూరఏ బకరహ తీసరా రూకూ

(1) సూరత కే శురూ మేం బతాయా గయా కి యహ కితాబ అల్లాహ సే డరనే వాలోం కీ హిదాయత కే లియే ఉతారీ గఈ హై, ఫిర డరనే వాలోం కీ విశేషతాఓ కా జేిక్ర ఫరమాయా, ఇసకే బాద ఇససే ముంహ ఫేరనే వాలే సముదాయో కా ఔర ఉనకే హాలాత కా

జేిక్ర ఫరమాయా కి ఫరమాంబరదార ఔర కిస్మత వాలే ఇన్సాన హిదాయత ఔర తకవా కీ తరఫ రాగిబ హోం ఔర నాఫరమానీ వ బగావత సే బచేం. అబ తకవా హాసిల కరనే కా తరీకా బతాయా జా రహా హై. "ఐ లోగో" కా ఖితాబ (సమ్బోధన) అకసర మక్కే వాలోం కో ఔర "ఐ ఈమాన వాలోం" కా సమ్బోధన మదీనే వాలోం కో హోతా హై. మగర యహాం యహ సమ్బోధన ఈమాన వాలోం ఔర కాఫిర సబ కో ఆమ హై, ఇసమేం ఇశారా హై కి ఇన్సానీ శరాఫత ఇసీ మేం హై కి ఆదమీ అల్లాహ సే డరే యానీ తకవా హాసిల కరే ఔర ఇబాదత మేం లగా రహే. ఇబాదత వహ సంస్కార (బందగీ) హై జో బన్దా అపనీ అబ్దీయత ఔర మాబూద కీ ఉలూహియత (ఖుదా హోనా) కే ఏతికాద ఔర ఏతిరాఫ కే సాథ పూరే కరే. యహాం ఇబాదత ఆమ హై అర్థాత పూజా పాఠ కీ సారీ విధియోం, తమామ ఉసూల ఔర తరీకో కో సమోఏ హుఏ హై. కాఫిర ఇబాదత కే మామూర (హుక్మ కియే గఏ) హైం జిస తరహ బేవుజేూ నమాజ కే ఫర్జ హోనే కో నహీం రోకతా ఉసీ తరహ కాఫిర హోనా ఇబాదత కే వాజిబ హోనే కో మనా నహీం కరతా ఔర జైసే బేవుజేూ వ్యక్తి పర నమాజ కీ అనివార్యతా బదన కీ పాకీ కో జేరూరీ బనాతీ హై ఐసే హీ కాఫిర పర ఇబాదత కే వాజిబ హోనే సే కుఫ్ర కా ఛోడనా అనివార్య ఠహరతా హై.

(2) ఇససే మాలూమ హుఆ కి ఇ్బాదత కా ఫాయదా ఇబాదత కరనే వాలే హీ కో మిలతా హై, అల్లాహ తఆలా ఇససే పాక హై కి ఉసకో ఇబాదత యా ఔర కిసీ చీజ సే నఫా హాసిల హో.

(3) పహలీ ఆయత మేం బయాన ఫరమాయా కి తుమ్హేం ఔర తుమ్హారే పూర్వజోం కో శూన్య సే అస్తిత్వ కియా ఔర దూసరీ ఆయత మేం గుజేర బసర, జీనే కీ సహూలతోం, అన్న ఔర పానీ కా బయాన ఫరమాకర స్పష్ట కర దియా కి అల్లాహ హీ సారీ నేఅమతోం కా మాలిక హై. ఫిర అల్లాహ కో ఛోడకర దూసరే కీ పూజా సిర్ఫ బాతిల హై.

(4) అల్లాహ తఆలా కే ఏక హోనే కే బయాన కే బాద హుజేూర సైయదుల అంబియా సల్లల్లాహో అలైహి వసల్లమ కీ నబువ్వత ఔర కురఆనే కరీమ కే దేవవాణీ ఔర నబీ కా మోజిజేా హోనే కీ వహ జబరదస్త దలీల బయాన ఫరమాఈ జాతీ హై జో సచ్చే దిల వాలే కో ఇత్మీనాన బఖ్షే ఔర ఇంకార కరనే వాలోం కో లాజవాబ కర దే.

(5) ఖాస బన్దే సే హుజేూర పురనూర సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహి వసల్లమ ముురాద హైం.

(6) యానీ ఐసీ సూరత బనాకర లాఓ జో ఫసాహత (అచ్ఛా కలామ) వ బలాగత ఔర శబ్దోం కే సౌందర్య ఔర ప్రబంధ ఔర గైబ కీ ఖబరేం దేనే మేం కురఆనే పాక కీ తరహ హో.

(7) పత్థర సే వో బుత ముురాద హైం జిన్హే కాఫిర పూజతే హైం ఔర ఉనకీ మహబ్బత మేం కురఆనే పాక ఔర రసూలే కరీమ కా ఇన్కార దుష్మనీ కే తౌర పర కరతే హైం.

(8) ఇస సే మాలూమ హుఆ కి దోజేఖ పైదా హో చుకీ హై. యహ భీ ఇశారా హై కి ఈమాన వాలోం కే లియే అల్లాహ కే కరమ సే హమేశా జహన్నమ మేం రహనా నహీం.

(9) అల్లాహ తఆలా కీ సున్నత హై కి కితాబ మేం తరహీబ (డరానా) కే సాథ తరగీబ జేిక్ర ఫరమాతా హై. ఇసీలియే కాఫిర ఔర ఉనకే కర్మోం ఔర అజేాబ కే జేిక్ర కే బాద ఈమాన వాలోం కా బయాన కియా ఔర ఉన్హే జన్నత కీ బశారత దీ. "సాలిహాతున" యానీ నేకియాం వో కర్మ హైం జో శరీఅత కీ రౌశనీ మేం అచ్ఛే హోం. ఇనమేం ఫర్జ ఔర నఫ్ల సబ దాఖిల హైం. (జలాలైన) నేక అమల కా ఈమాన పర అత్ఫ ఇసకీ దలీల హై కి అమల ఈమాన కా అంగ నహీం. యహ బశారత ఈమాన వాలే నేక కామ కరనే వాలోం కే లియే బినా కైద హై ఔర గునాహగారోం కో జో బశారత దీ గఈ హై వహ అల్లాహ కీ మర్జేి కీ శర్త కే సాథ హై కి అల్లాహ చాహే తో అపనీ కృపా సే మాఫ ఫరమాఏ, చాహే గునాహోం కీ సజేా దేకర జన్నత ప్రదాన కరేం. (మదారకి)

(10) జన్నత కే ఫల ఏక దూసరే సే మిలతే జులతే హోంగే ఔర ఉనకే మజేా అలగ అలగ. ఇతలియే జన్నత వాలే కహేంగే కి యహీ ఫల తో హమేం పహలే మిల చుకా హై, మగర ఖానే సే నఈ లజేాజేత పాఏంగే తో ఉనకా లుత్ఫ బహుత జేాయాదా హో జాఏగా.

(11) జన్నతీ బీబియాం చాహేం హూరేం హోం యా ఔర, స్త్రియోం కీ సారీ జిస్మానీ ఇల్లతోం (దోషోం)ఔర తమామ నాపాకియోం ఔర గందగియోం సే పాక హోంగీ, న జిస్మ పర మైల హోగా, న పేశాబ పఖానా, ఇసకే సాథ హీ వో బదమిజేాజీ ఔర బదఖల్కీ (బురే మిజాజ) సే భీ పాక హోంగీ.(మదారిక వ ఖాజేిన)

(12) యానీ జన్నత మేం రహనే వాలే న కభీ ఫనా హోంగే, న జన్నత సే నికాలే జాఏంగే, ఇససే మాలూమ హుఆ కి జన్నత ఔర ఇసమేం రహనే వాలోం కే లియే ఫనా నహీ.

(13) జబ అల్లాహ తఆలా నే ఆయత మసలుహుమ కమసలిల లజేిస్తౌకదా నారా (ఉనకీ కహావత ఉసకీ తరహ హై జిసనే ఆగ రౌశన కీ) ఔర ఆయత "కస్తైయ్యిబిమ మినస సమాఏ" (జైసే ఆసమాన సే ఉతరతా పానీ) మేం మునాఫికో కీ దో మిసాలేం బయాన ఫరమాఈ తో మునాఫికో నే ఏతిరాజ కియా కి అల్లాహ తఆలా ఇససే బాలాతర హై కి ఐసీ మిసాలేం బయాన ఫరమాఏ. ఉసకే రద మేం యహ ఆయత ఉతరీ.

(14) చూంకి మిసాలోం కా బయాన హికమత (జానకారీ, బోధ) దేనే ఔర మజేమూన కో దిల మేం ఘర కరనే వాలా బనానే కే లియే హోతా హై ఔర అరబ కే అచ్ఛే జేబాన వాలోం కా తరీకా హై, ఇసలియే మునాఫికో కా యహ ఏతిరాజ గలత ఔర బేజా హై ఔర మిసాలోం కా బయాన సచ్చాఈ సే భరపూర హై.

(15) "యుదిల్లూ బిహీ" (ఇససే గుమరాహ కరతా హై) కాఫిరోం కే ఉస కథన కా జవాబ హై కి అల్లాహ కా ఇస కహావత సే క్యా మతలబ హై. "అమ్మల లజేిన ఆమనూ" (వో జో ఈమాన లాఏ) ఔర "అమ్మల లజేిన కఫరూ" (వో జో కాఫిర రహే), యే దో జుమ్లే జో ఊపర ఇరశాద హుఏ, ఉనకీ తఫసీర హై కి ఇస కహావత యా మిసాల సే బహుతో కో గుమరాహ కరతా హై జినకీ అక్లో పర అజ్ఞానతా యా జిహాలత నే గలబా కియా హై ఔర జినకీ ఆదత బడాఈ ఛాంటనా ఔర దుశ్మనీ పాలనా హై ఔర జో హక బాత ఔర ఖులీ హికమత కే ఇన్కార ఔర విరోధ కే ఆదీ హైం ఔర ఇసకే బావజూద కి యహ మిసాల బహుత మునాసిబ హై, ఫిర భీ ఇన్కార కరతే హైం ఔర ఇససే అల్లాహ తఆలా బహుతోం కో హిదాయత ఫరమాతా హై జో గౌర ఔర తహకీక (అనుసంధాన) కే ఆదీ హైం ఔర ఇన్సాఫ కే ఖిలాఫ బాత నహీ కహతే కి హికమత (బోధ) యహీ హై కి బడే రూతబే వాలీ చీజ కీ మిసాల కిసీ కద్ర వాలీ చీజ సే ఔర హకీర (తుచ్ఛ) చీజ కీ అదనా చీజ సే దీ జాఏ జైసా కి ఊపర కీ ఆయత మేం హక (సచ్చాఈ) కీ నూర (ప్రకాశ) సే ఔర బాతిల (అసత్య) కీ జేులమత (అంధేరే) సే మిసాల దీ గఈ.

(16) శరీఅత మేం ఫాసిక ఉస నాఫరమాన కో కహతే హైం జో బడే గునాహ కరే. "ఫిస్క" కే తీన దర్జే హైం – ఏక తగాబీ, వహ యహ కి ఆదమీ ఇత్తిఫాకియా కిసీ గునాహ కా ముర్తకిబ (కరనే వాలా) హుఆ ఔర ఉసకో బురా హీ జానతా రహా, దూసరా ఇన్నిమాక కి బడే గునాహోం కా ఆదీ హో గయా ఔర ఉనసే బచనే కీ పరవాహ న రహీ, తీసరా జుహూద కి హరామ కో అచ్ఛా జాన కర ఇర్తికాబ కరే. ఇస దర్జే వాలా ఈమాన సే మేహరూమ హో జాతా హై, పహలే దో దర్జో మేం జబ తక బడో మేం బడే గునాహ (శిర్క వ కుఫ్ర) కా ఇర్తికాబ న కరే, ఉస పర మూమిన కా ఇతలాక (లాగూ హోనా) హోతా హై, యహాం "ఫాసికీన" (బేహుక్మ) సే వహీ నాఫరమాన ము�రాద హైం జో ఈమాన సే బాహర హో గఏ. కురఆనే కరీమ మేం కాఫిరోం పర భీ ఫాసిక కా ఇత్లాక హుఆ

హై: ఇన్నల మునాఫికీనా హుముల ఫాసికూన" (సూరఏ తౌబహ, ఆయత 67) యానీ బేశక మునాఫిక వహీ పక్కే బేహుక్మ హై. కుఛ తఫసీర కరనే వాలోం నే యహాం ఫాసిక సే కాఫిర ముrాద లియే కుఛ నే మునాఫిక, కుఛ నే యహూద.

(17) ఇససే వహ ఏహద ముrాద హై జో అల్లాహ తఆలా నే పిఛలీ కితాబో మేం హూజుర సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ పర ఈమాన లానే కీ నిస్బత ఫరమాయా. ఏక కౌల యహ హై కి ఏహద తీన హైం- పహలా ఏహద వహ జో అల్లాహ తఆలా నే తమామ ఔలాదే ఆదమ సే లియా కి ఉసకే రబ హోనే కా ఇక్రార కరేం. ఇసకా బయాన ఇస ఆయత మేం హై "వ ఇజే అఖజేా రబ్బుకా మిమ బనీ ఆదమా…." (సూరఏ అఅరాఫ, ఆయత 172) యానీ ఔర ఐ మేహబూబ, యాద కరో జబ తుమ్హారే రబ నే ఔలాదే ఆదమ కీ పుశ్త సే ఉనకీ నస్ల నికాలీ ఔర ఉన్హే ఖుద ఉన పర గవాహ కియా, క్యా మైం తుమ్హారా రబ నహీం, సబ బోలే- క్యోం నహీం, హమ గవాహ హుఏ. దూసరా ఏహద నబియోం కే సాథ విశేష హై కి రిసాలత కీ తబలీగ ఫరమాఏం ఔర దీన కాయమ కరేం. ఇసకా బయాన ఆయత "వ ఇజే అఖజేనా మినన నబియ్యీనా మీసాకహుమ" (సూరఏ అలఅహజేాబ, ఆయత సాత) మేం హై, యానీ ఔర ఐ మేహబూబ యాద కరో జబ హమనే నబియో సే ఏహద లియా ఔర తుమ సే ఔర నూహ ఔర ఇబ్రాహీమ ఔర మూసా ఔర ఈసా మరయమ కే బేటే సే ఔర హమ నే ఉనసే గాఢా ఏహద లియా. తీసరా ఏహద ఉలమా కే సాథ ఖాస హై కి సచ్చాఈ కో న ఛుపాఏం. ఇసకా బయాన "వఇజే అఖజేల్లాహో మీసాకల్లజీనా ఉతుల కితాబ" మేం హై, యానీ ఔర యాద కరో జబ అల్లాహ నే ఏహద లియా ఉనసే జిన్హే కితాబ అతా హుఈ కి తుమ జేరూర ఉసే ఉన లోగో సే బయాన కర దేనా ఔర న ఛుపానా. (సూరఏ ఆలే ఇమరాన, ఆయత 187)

(18) రిశ్తే ఔర కరాబత కే తఅల్లుకాత (కరీబీ సంబంధ) ముసలబానోం కీ దోస్తీ ఔర మహబ్బత, సారే నబియోం కో మాననా, ఆసమానీ కితాబో కీ తస్దీక, హక పర జమా హోనా, యే వో చీజేా హై జినకే మిలానే కా హుకమ ఫరమాయా గయా. ఉనమేం ఫూట డాలనా, కుఛ కో కుఛ సే నాహక అలగ కరనా, తఫర్కో (అలగావ) కీ బినా డాలనా హరామ కరార దియా గయా.

(19) తౌహీద ఔర నబువ్వత కీ దలీలోం ఔర కుఫ్ర ఔర ఈమాన కే బదలే కే బాద అల్లాహ తఆలా నే అపనీ ఆమ ఔర ఖాస నేఅమతో కా, ఔర కుదరత కీ నిశానియోం, అజీబ బాతోం ఔర హికమతో కా జేిక్ర ఫరమాయా ఔర కుఫ్ర కీ ఖరాబీ దిల మేం బిఠానే కే లియే కాఫిరోం కో సమ్బోధిత కియా కి తుమ కిస తరహ ఖుదా కా ఇన్కార కరతే హో జబకి తుమ్హారా అపనా హాల ఉస పర ఈమాన లానే కా తకాజేా కరతా హై కి తుమ ముర్దా థే. ముర్దా సే బేజాన జిస్మ ముrాద హై. హమారే ముహావరే మేం భీ బోలతే హైం- జేమీన ముర్దా హో గఈ. ముహావరే మేం భీ మౌత ఇస అర్థ మేం ఆఈ. ఖుద కురఆనే పాక మేం ఇరశాద హుఆ "యుహయిల అరదా బఅదా మౌతిహా" (సూరఏ రూమ, ఆయత 50) యానీ హమనే జేమీన కో జేిన్దా కియా ఉసకే మరే పీఛే. తో మతలబ యహ హై కి తుమ బేజాన జిస్మ థే, అన్సర (తత్వ) కీ సురత మేం, ఫిర గిజా కీ శక్ల మేం, ఫిర ఇఖలాత (మిల జానా) కీ శాన మేం, ఫిర నుత్ఫే (మాద్దే) కీ హాలత మేం. ఉసనే తుమకో జాన దీ, జేిన్దా ఫరమాయా. ఫిర ఉమ్ర్ కీ మీఆద పూరీ హోనే పర తుమ్హేం మౌత దేగా. ఫిర తుమ్హేం జేిన్దా కరేగా. ఇససే యా కబ్ర కీ జేిన్దగీ ముrాద హై జో సవాల కే లియే హోగీ యా హశ్ర కీ. ఫిర తుమ హిసాబ ఔర జజేా కే లియే ఉసకీ తరఫ లౌటాఏ జాఓగే. అపనే ఇస హాల కో జానకర తుమ్హారా కుఫ్ర కరనా నిహాయత అజీబ హై. ఏక కౌల ముఫస్సిరీన కా యహ భీ హై కి "కైఫా తకఫురూనా" (భలా తుమ కైసే అల్లాహ కే ఇన్కారీ హో గఏ) కా ఖితాబ ముామినీన సే హై ఔర మతలబ యహ హై కి తుమ కిస తరహ కాఫిర హో సకతే హో ఇస హాల మేం కి తుమ జిహాలత కీ మౌత సే ముర్దా థే, అల్లాహ తఆలా నే తుమ్హేం ఇల్మ ఔర ఈమాన కీ జేిన్దగీ అతా ఫరమాఈ, ఇసకే బాద తుమ్హారే లియే వహీ మౌత హై జో ఉమ్ర గుజేరనే కే బాద సబకో ఆయా కరతీ హై. ఉసకే బాద తుమ్హేం వహ హకీకీ హమేశగీ కీ జేిన్దగీ అతా ఫరమాఏగా, ఫిర తుమ ఉసకీ తరఫ లౌటాఏ జాఓగే ఔర వహ తుమ్హేం ఐసా సవాబ దేగా జో న కిసీ ఆంఖ నే దేఖా, న కిసీ కాన నే సునా, న కిసీ దిల నే ఉసే మేహసూస కియా.

(20) యానీ ఖానేం, సబ్జేి, జానవర, దరియా, పహాడ జో కుఛ జేమీన మేం హై సబ అల్లాహ తఆలా నే తుమ్హారే దీనీ ఔర దునియావీ నఫే కే లియే బనాఏ. దీనీ నఫా ఇస తరహ కి జేమీన కే అజాయబాత దేఖకర తుమ్హేం అల్లాహ తఆలా కీ హికమత ఔర కుదరత కీ పహచాన హో ఔర దునియావీ మునాఫా యహ కి ఖాఓ పియో, ఆరామ కరో, అపనే కామోం మేం లాఓ తో ఇన

నేఅమతో కే బావుజూద తుమ కిస తరహ కుఫ్ర కరోగే. కర్ఫీ ఔర అబూబక్ర రాజే వగైరహ నే “ఖలకా లకుమ” (తుమ్హారే లియే బనాయా) కో ఫాయదా పహుంచానే వాలీ చీజోం కి మూల వైఘుతా (ముబాహుల అస్ల) కి దలీల థహరాయా హై.

(21) యానీ యహ సారీ చీజోం పైదా కరనా ఔర బనానా అల్లాహ తఆలా కే ఉస అసీమ ఇల్మ కి దలీల హై జో సారీ చీజోం కో ఘేరే హుఏ హై, క్యోంకి ఐసీ సృష్టి కా పైదా కరనా, ఉసకీ ఏక-ఏక చీజ కీ జానకారీ కే బినా ముమకిన నహీం. మరనే కే బాద జిన్దా హోనా కాఫిర లోగ అసమ్భవ మానతే థే. ఇన ఆయతోం మేం ఉనకీ ఝూఠీ మాన్యతా పర మజబూత దలీల కాయమ ఫరమాదీ కి జబ అల్లాహ తఆలా కుదరత వాలా (సక్షమ) ఔర జానకార హై ఔర శరీర కే తత్వ జమా హోనే ఔర జీవన కీ యోగ్యతా భీ రఖతే హైం తో మౌత కే బాద జిన్దగీ క్యోం అసంభవ హో సకతీ హై, ఆసమాన ఔర జమీన కీ పైదాఇశ కే బాద అల్లాహ తఆలా నే ఆసమాన మేం ఫరిశ్తోం కో ఔర జమీన మేం జిన్నోం కో సుకూనత దీ. జిన్నోం నే ఫసాద ఫైలాయా తో ఫరిశ్తో కీ ఏక జమాఅత భేజీ జిసనే ఉన్హేం పహాడోం ఔర జజీరోం మేం నికాల భగాయా.

సూరఏ బకరహ _ చౌథా రూకూ

وَ اِذۡ قَالَ رَبُّكَ لِلۡمَلٰٓئِكَةِ اِنِّیۡ جَاعِلٌ فِی الۡاَرۡضِ خَلِیۡفَةً ؕ قَالُوۡۤا اَتَجۡعَلُ فِیۡهَا مَنۡ یُّفۡسِدُ فِیۡهَا
وَیَسۡفِكُ الدِّمَآءَ ۚ وَنَحۡنُ نُسَبِّحُ بِحَمۡدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ ؕ قَالَ اِنِّیۡۤ اَعۡلَمُ مَا لَا تَعۡلَمُوۡنَ ﴿۳۰﴾ وَعَلَّمَ
اٰدَمَ الۡاَسۡمَآءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمۡ عَلَی الۡمَلٰٓئِكَةِ ۙ فَقَالَ اَنۡۢبِـُٔوۡنِیۡ بِاَسۡمَآءِ هٰۤؤُلَآءِ اِنۡ كُنۡتُمۡ
صٰدِقِیۡنَ ﴿۳۱﴾ قَالُوۡا سُبۡحٰنَكَ لَا عِلۡمَ لَنَاۤ اِلَّا مَا عَلَّمۡتَنَا ؕ اِنَّكَ اَنۡتَ الۡعَلِیۡمُ الۡحَكِیۡمُ ﴿۳۲﴾ قَالَ یٰۤاٰدَمُ
اَنۡۢبِئۡهُمۡ بِاَسۡمَآئِهِمۡ ۚ فَلَمَّاۤ اَنۡۢبَاَهُمۡ بِاَسۡمَآئِهِمۡ ۙ قَالَ اَلَمۡ اَقُلۡ لَّكُمۡ اِنِّیۡۤ اَعۡلَمُ غَیۡبَ السَّمٰوٰتِ
وَالۡاَرۡضِ ۙ وَاَعۡلَمُ مَا تُبۡدُوۡنَ وَمَا كُنۡتُمۡ تَكۡتُمُوۡنَ ﴿۳۳﴾ وَ اِذۡ قُلۡنَا لِلۡمَلٰٓئِكَةِ اسۡجُدُوۡا لِاٰدَمَ
فَسَجَدُوۡۤا اِلَّاۤ اِبۡلِیۡسَ ؕ اَبٰی وَاسۡتَكۡبَرَ ٭ وَكَانَ مِنَ الۡكٰفِرِیۡنَ ﴿۳۴﴾ وَقُلۡنَا یٰۤاٰدَمُ اسۡكُنۡ اَنۡتَ
وَزَوۡجُكَ الۡجَنَّةَ وَكُلَا مِنۡهَا رَغَدًا حَیۡثُ شِئۡتُمَا ۪ وَلَا تَقۡرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُوۡنَا مِنَ
الظّٰلِمِیۡنَ ﴿۳۵﴾ فَاَزَلَّهُمَا الشَّیۡطٰنُ عَنۡهَا فَاَخۡرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِیۡهِ ۪ وَقُلۡنَا اهۡبِطُوۡا بَعۡضُكُمۡ
لِبَعۡضٍ عَدُوٌّ ۚ وَلَكُمۡ فِی الۡاَرۡضِ مُسۡتَقَرٌّ وَّمَتَاعٌ اِلٰی حِیۡنٍ ﴿۳۶﴾ فَتَلَقّٰۤی اٰدَمُ مِنۡ رَّبِّهٖ كَلِمٰتٍ فَتَابَ
عَلَیۡهِ ؕ اِنَّهٗ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِیۡمُ ﴿۳۷﴾ قُلۡنَا اهۡبِطُوۡا مِنۡهَا جَمِیۡعًا ۚ فَاِمَّا یَاۡتِیَنَّكُمۡ مِّنِّیۡ هُدًی فَمَنۡ
تَبِعَ هُدَایَ فَلَا خَوۡفٌ عَلَیۡهِمۡ وَلَا هُمۡ یَحۡزَنُوۡنَ ﴿۳۸﴾ وَالَّذِیۡنَ كَفَرُوۡا وَ كَذَّبُوۡا بِاٰیٰتِنَاۤ اُولٰٓئِكَ
اَصۡحٰبُ النَّارِ ۚ هُمۡ فِیۡهَا خٰلِدُوۡنَ ﴿۳۹﴾

౩౦. ఔర యాద కరో జబ తుమ్హారే రబ నే ఫరిశ్తోం సే ఫరమాయా మైం జమీన మేం అపనా నాయబ బనానే వాలా హూం(1) బోలే క్యా ఐసే కో (నాయబ) కరేగా జో ఉసమేం ఫసాద ఫైలాఏగా ఔర ఖూన బహాఏగా (2) ఔర తుఝే సరాహతే హుఏ తేరీ తస్బీహ (జాప) కరతే హైం ఔర తేరీ పాకీ బోలతే హైం ఫరమాయా ముఝే మాలూమ హై జో తుమ నహీం జానతే (3)

౩౧. ఔర అల్లాహ తఆలా నే ఆదమ కో సారీ (చీజోఁం కే) నామ సిఖాఏ(4) ఫిర సబ (చీజోఁం) కో ఫరిశ్తోం పర పేశ కరకే ఫరమాయా సచ్చే హో తో ఉనకే నామ తో బతాఓ (5)

౩౨. బోలే పాకీ హై తుఝే హమేం కుఛ ఇల్మ నహీం మగర జితనా తూనే హమేం సిఖాయా బేశక తూ హీ ఇల్మ ఔర హికమత వాలా హై(6)

౩౩. ఫరమాయా ఐ ఆదమ బతాదే ఉన్హేం సబ (చీజోఁం) కే నామ జబ ఉసనే (యాని ఆదమ నే)ఉన్హేం సబ కే నామ బతా దియే(7) ఫరమాయా మైం న కహతా థా కి మైం జానతా హూం జో కుఛ తుమ జాహిర కరతే ఔర జో కుఛ తుమ ఛుపాతే హో (8)

౩౪. ఔర (యాద కరో) జబ హమనే ఫరిశ్తోం కో హుక్మ దియా కి ఆదమ కో సిజదా కరో తో సబనే సిజదా కియా సివాఏ ఇబలీస (శైతాన) కే కి ఇన్కారీ హుఆ ఔర ఘమన్డ కియా ఓర కాఫిర హో గయా

౩౫. (9) ఔర హమనే ఫరమాయా ఐ ఆదమ తూ ఔర తేరీ బీవీ ఇస జన్నత మేం రహో ఔర ఖాఓ ఇసమేం సే బే రోక టోక జహాం తుమ్హారా జీ చాహే మగర ఉస పేడ కే పాస న జానా(10) కి హద సే బఢనే వాలోం మేం హో జాఓగే(11)

౩౬. తో శైతాన నే ఉససే (యానీ జన్నత సే) ఉన్హేం లగజిశ (డగమగాహట) దీ ఔర జహాం రహతే థే వహాం సే ఉన్హేం అలగ కర దియా (12) ఔర హమనే ఫరమాయా నీచే ఉతరో(13)

ఆపస మేం ఏక తుమ్హారా దూసరే కా దుశ్మన ఔర తుమ్హేం ఏక వక్త తక జేమీన మేం ఠహరనా ఔర బరతనా హై(14)

౩౯. ఫిర సీఖ లియే ఆదమ నే అపనే రబ సే కుఛ కలిమే (శబ్ద) తో అల్లాహ నే ఉసకీ తౌబా కుబూల కీ(15) బేశక వహీ హై బహుత తౌబా కుబూల కరనే వాలా మేహరబాన

౩౮. హమనే ఫరమాయా తుమ సబ జన్నత సే ఉతర జాఓ ఫిర అగర తుమ్హారే పాస మేరీ తరఫ సే కోఈ హిదాయత ఆఏ తో జో మేరీ హిదాయత కా పాలన కరనే వాలా హుఆ ఉసే న కోఈ అన్దేశా న కుఛ గమ (16)

౩౯. ఔర వో జో కుఫ్ర కరేం ఔర మేరీ ఆయతేం ఝుటలాంఏగే వో దోజఖ వాలే హై ఉనకో హమేశా ఉస మేం రహనా(39)

తఫసీర : సూరఏ బకరహ చౌథా రూకూ

(1) ఖలీఫా నిర్దేశో ఔర ఆదేశోం కే జారీ కరనే ఔర దూసరే అధికారోం మేం అస్ల కా నాయబ హోతా హై. యహాం ఖలీఫా సే హజేరత ఆదమ (అల్లాహ కీ సలామతీ ఉనపర) మురాద హై. అగరచే ఔర సారే నబీ భీ అల్లాహ తఆలా కే ఖలీఫా హైం. హజేరత దాఉద అలైహిస్సలామ కే బారే మేం ఫరమాయా : "యా దాఉదో ఇన్నా జఅలనాకా ఖలీఫతన ఫిలఅర్దే" (సూరఏ సొద, ఆయత 26) యానీ ఐ దాఊద, బేశక హమనే తుఝే జేమీన మేం నాయబ కియా, తో లోగో మేం సచ్చా హుక్మ కర.ఫరిశ్తోం కో హజేరత ఆదమ కీ ఖిలాఫత కీ ఖబర ఇసలియే దీ గఈ కి వో ఉనకే ఖలీఫా బనాఏ జానే కీ హికమత (రహస్య) పూఛ కర మాలూమ కరలేం ఔర ఉనపర ఖలీఫా కీ బుజేర్గీ ఔర శాన జేహిర హో కి ఉనకో పైదాఇశ సే పహలే హీ ఖలీఫా కా లకబ అతా హుఆ ఔర ఆసమాన వాలోం కో ఉనకీ పైదాఇశ కీ ఖుశఖబరీ దీ గఈ. ఇసమేం బన్దోం కో తాలీమ హై కి వో కామ సే పహలే మశవరా కియా కరేం ఔర అల్లాహ తఆలా ఇససే పాక హై కి ఉసకో మశవరే కీ జేరూరత హో.

(2) ఫరిశ్తోం కో మకసద ఏతిరాజ యా హజేరత ఆదమ పర లాంఛన నహీం, బల్కి ఖిలాఫత కా రహస్య మాలూమ కరనా హై, ఔర ఇంసానోం కీ తరఫ ఫసాద ఫైలానే కీ బాత జోడనా ఇసకీ జానకారీ యా తో ఉన్హేం అల్లాహ తఆలా కీ తరఫ సే దీ గఈ హో యా లోహే మేహఫూజ సే ప్రాప్త హుఈ హో యా ఖుద ఉన్హోంనే జిన్నాత కీ తులనా మేం అన్దాజేహ లగాయా హో.

(3) యానీ మేరీ హికమతేం (రహస్య) తుమ పర జేహిర నహీం.బాత యహ హై కి ఇన్సానోం మేం నబీ భీ హోంగే, ఔలియా భీ, ఉలమా భీ, ఔర వో ఇల్మ ఔర అమల దోనోం ఏతిబార సే ఫజేలతోం (మహానతాఓ) కే పూరక హోంగే.

(4) అల్లాహ తఆలా నే హజేరత ఆదమ అలైహిస్సలామ పర తమామ చీజేహ్ం ఔర సారే నామ పేశ ఫరమాకర ఉనకే నామ, విశేషతాఏం, ఉపయోగ, గుణ ఇత్యాది సారీ బాతోం కీ జానకారీ ఉనకే దిల మేం ఉతార దీ.

(5) యానీ అగర తుమ అపనే ఇస ఖయాల మేం సచ్చే హో కి మైం కోఈ మఖలూక (ప్రాణీ జీవ) తుమసే జేహ్యాదా జగత మేం పైదా న కరూంగా ఔర ఖిలాఫత కే తుమ్హీం హకదార హో తో ఇన చీజేహ్ం కే నామ బతాఓ క్యోంకి ఖలీఫా కా కామ తసర్రూఫ

(ఇఖ్తియార) ఔర తదబీర, ఇన్సాఫ ఔర అదల పై ఔర యహ బగైర ఇసకే సమ్భవ నహీం కి ఖలీఫా కో ఉన తమామ చీజోం కి జానకారీ హో జినపర ఉసకో పూరా అధికార దియా గయా ఔర జినకా ఉసకో పైసలా కరనా పై. అల్లాహ తఆలా నే హజేరత ఆదమ అలైహిస్సలామ కే ఫరిశ్తోం పర అఫజల (ఉచ్చతర) హోనే కా కారణ జేహిరీ ఇల్మ ఫరమాయా. ఇససే సాబిత హుఆ కి నామోం కా ఇల్మ అకేలేపన ఔర తనహాఇయోం కీ ఇబాదత సే బేహతర పై. ఇస ఆయత సే యహ భీ సాబిత హుఆ కి నబీ ఫరిశ్తోం సే ఊంచే పైం.

(6) ఇసమేం ఫరిశ్తోం కీ తరఫ సే అపనే ఇజ్జే (లాచారీ) ఔర గలతీ కా ఐతిరాఫ ఔర ఇస బాత కా ఇజేహార పై కి ఉనకా సవాల కేవల జానకారీ హాసిల కరనే కే లియే థా, న కి ఐతిరాజ కీ నియత సే. ఔర అబ ఉస్తేం ఇన్సాన కీ ఫజీలత (బడాఈ) ఔర ఉసకీ పైదాఇశ కా రహస్య మాలూమ హో గయా జిసకో వో పహలే న జానతే థే.

(7) యానీ హజేరత ఆదమ అలైహిస్సలామ నే హర చీజ కా నామ ఔర ఉసకీ పైదాఇశ కా రాజ బతా దియా.

(8) ఫరిశ్తోం నే జో బాత జేహిర కీ థీ వహ థీ కి ఇన్సాన ఫసాద పైలాఏగా, ఖూన ఖరాబా కరేగా ఔర జో బాత ఛుపాఈ థీ వహ యహ థీ కి ఖిలాఫత కే హకదార వో ఖుద పైం ఔర అల్లాహ తఆలా ఉనసేం ఊంచీ ఔర జానకార కోఈ మఖలూక పైదా న ఫరమాఏగా. ఇస ఆయత సే ఇన్సాన కీ శరాఫత ఔర ఇల్మ కీ బడాఈ సాబిత హోతీ పై ఔర యహ భీ కి అల్లాహ తఆలా కీ తరఫ తాలీమ కీ నిస్బత కరనా సహీ పైం. అగరచే ఉసకో ముఅల్లిమ (ఉస్తాద) న కహా జాఏగా, క్యోంకి ఉస్తాద పేశావర తాలీమ దేనే వాలే కో కహతే పైం. ఇససే యహ భీ మాలూమ హుఆ కి సారే శబ్దకోష, సారీ జబానేం అల్లాహ తఆలా కీ తరఫ సే పైం. యహ భీ సాబిత హుఆ కి ఫరిశ్తోం కే ఇల్మ ఔర కమాలాత మేం బఢోత్రీ హోతీ పై.

(9) అల్లాహ తఆలా నే హజేరత ఆదమ అలైహిస్సలామ కో సారీ సృష్టి కా నమూనా ఔర రూహానీ వ జిస్మానీ దునియా కా మజమూఆ బనాయా ఔర ఫరిశ్తోం కే లియే కమాల హాసిల కరనే కా సాధన కియా తో ఉస్తేం హుక్మ ఫరమాయా కి హజేరత ఆదమ కో సజ్దా కరేం క్యోంకి ఇసమేం శుక్రగుజేరీ (కృతజ్ఞతా) ఔర హజేరత ఆదమ కే బడప్పన కే ఏతిరాఫ ఔర అపనే కథన కీ మాఫీ కీ శాన పాఈ జాతీ పై. కుఛ విద్వానో నే కహా పై కి అల్లాహ తఆలా నే హజేరత ఆదమ కో పైదా కరనే సే పహలే హీ సజ్దే కా హుక్మ దియా థా, ఉసకీ సనద (ప్రమాణ) యహ ఆయత పై : "ఫ ఇజేా సవ్వైతుహూ వ నఫఖ్తో ఫీహి మిర రూహీ ఫకఊ లహూ సాజిదీన" (సూరఏ అల-హిజర, ఆయత 29) యానీ ఫిర జబ మైం ఉసే ఠీక బనాలూం ఔర ఉసమేం అపనీ తరఫ కీ ఖాస ఇజేత్పత వాలీ రూహ ఫూంకూం తో తుమ ఉసకే లియే సజ్దే మేం గిరనా.(బైజేవీ). సజ్దే కా హుక్మ సారే ఫరిశ్తోం కో దియా గయా థా, యహీ సబ సే జేయ్యాదా సహీ పై. (ఖాజేన) సజ్దా దో తరహ కా హోతా పై ఏక ఇబాదత కా సజ్దా జో పూజా కే ఇరాదే సే కియా జాతా పై, దూసరా ఆదర కా సజ్దా జిససే కిసీ కీ తాజేీమ మంజూర హోతీ పై న కి ఇబాదత. ఇబాదత కా సజ్దా అల్లాహ తఆలా కే లిఏ ఖాస పై, కిసీ ఔర కే లియే నహీం హో సకతా న కిసీ శరీఅత మేం కభీ జాయజే హుఆ. యహాం జో ముఫస్సిరీన ఇబాదత కా సజ్దా మురాద లేతే పైం వో ఫరమాతే పైం కి సజ్దా ఖాస అల్లాహ తఆలా కే లిఏ థా ఔర హజేరత ఆదమ కిబలా బనాఏ గఏ థే. మగర యహ తర్క కమజేోర పై క్యోంకి ఇస సజ్దే సే హజేరత ఆదమ కా బడప్పన, ఉనకీ బుజేర్గీ ఔర మహానతా జేహిర కరనా మకసూద థీ. జిసే సజ్దా కియా జాఏ ఉస కా సజ్దా కరనే వాలే సే ఉత్తమ హోనా కోఈ జేరూరీ నహీం, జైసా కి కాబా హూజేర సైయదుల అంబియా కా కిబలా ఔర మస్జూద ఇలైహ (అర్థాత జిసకీ తరఫ సజ్దా హో) పై, జబ కి హుజేూర ఉససే అఫజేల (ఉత్తమ) పై. దూసరా కథన యహ పై కి యహాం ఇబాదత కా సజ్దా న థా బల్కి ఆదర కా సజ్దా థా ఔర ఖాస హజేరత ఆదమ కే లియే థా, జేమీన పర పేశానీ రఖకర థా న కి సిర్ఫ ఝుకనా. యహీ కథన సహీ పై, ఔర ఇసీ పర సర్వానుమతి పై. (మదారిక). ఆదర కా సజ్దా పహలీ శరీఅత మేం జాయజే థా, హమారీ శరీఅత మేం మనా కియా గయా. అబ

కిసీ కే లియే జాయజ్ నహీం క్యోంకి జబ హజ్రత సలమాన (అల్లాహ ఉనసే రాజీ హో) నే హూజ్ుర సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కో సజ్దా కరనే కా ఇరాదా కియా తో హూజ్ుర నే ఫరమాయా మఖలూక కో న చాహియే కి అల్లాహ కే సివా కిసీ కో సజ్దా కరేం. (మదారిక). ఫరిశ్తోం మేం సబసే పహలే సజ్దా కరనే వాలే హజ్రత జిబ్రీల హైం, ఫిర మీకాఈల, ఫిర ఇసరాఫీల, ఫిర ఇజ్రాఈల, ఫిర ఔర కరీబీ ఫరిశ్తే. యహ సజ్దా శుక్రవార కే రోజ్ జవాల కే వక్త సే అస్ర తక కియా గయా. ఏక కథన యహ భీ హై కి కరీబీ ఫరిశ్తోం సౌ బరస ఔర ఏక కథన మేం పాంచ సౌ బరస సజ్దే మేం రహే. శైతాన నే సజ్దా న కియా ఔర ఘుమణ్డ కే తౌర పర యహ సోచతా రహా కి వహ హజ్రత ఆదమ సే ఉచ్చతర హై, ఔర ఉసకే లియే సజ్దే కా హుక్మ (మఆజల్లాహ) హికమత (సమఝదారీ) కే ఖిలాఫ హై. ఇస ఝూటే అకీదే సే వహ కాఫిర హో గయా. ఆయత మేం సాబిత హై కి హజ్రత ఆదమ ఫరిశ్తోం సే ఊపర హైం కి ఉనసే ఉస్తాద్ సజ్దా కరాయా గయా. ఘుమణ్డ బహుత బురీ చీజ్ హై. ఇససే కభీ ఘుమణ్డీ కీ నౌబత కుఫ్ర తక పహుంచతీ హై. (బైజ్ావీ ఔర జుమల)

(10) ఇససే గేహూం యా అంగూర వగైరహ ము�రాద హైం. (జలాలైన)

(11) జ్ేులఖ్ కే మానీ హైం కిసీ చీజ్ కో బే-మహల వజ్అ యహ మనా హై. ఔర అంబియాఏ కిరామ మాసూమ హైం, ఉనసే గునాహ సరజ్ేద నహీం హోతా. ఔర అంబియాఏ కిరామ కో జ్ేలిమ కహనా ఉనకీ తౌహీన ఔర కుఫ్ర హై, జో కహే వహ కాఫిర హో జాఏగా. అల్లాహ తఆలా మాలిక వ మౌలా హై జో చాహే ఫరమాఏ, ఇసమేం ఉనకీ ఇజ్ేజ్త హై, దూసరే కీ క్యా మజాల కి అదబ కే ఖిలాఫ కోఈ బాత జ్బాన పర లాఏ ఔర అల్లాహ తఆలా కే కహే కో అపనే లియే భీ మునాసిబ జానే. హమేం అదబ, ఇజ్ేజ్త, ఫరమాంబరదారీ కా హుక్మ ఫరమాయా, హమ పర యహీ లాజ్ిమ హై.

(12) శైతాన నే కిసీ తరహ హజ్రత ఆదమ ఔర హవ్వా కే పాస పహుంచకర కహా, క్యా మైం తుమ్హేం జన్నత కా దరఖ్త బతా దూం ? హజ్రత ఆదమ నే ఇన్కార కియా. ఉసనే కసమ ఖాఈ కి మేం తుమ్హారా భలా చాహనే వాలా హూం. ఉస్తాద్ ఖయాల హుఆ కి అల్లాహ పాక కీ ఝూఠీ కసమ కౌన ఖా సకతా హై. ఇస ఖయాల సే హజ్రత హవ్వా నే ఉసమేం సే కుఛ ఖాయా ఫిర హజ్రత ఆదమ కో దియా, ఉస్తాదేనే భీ ఖాయా. హజ్రత ఆదమ కో ఖయాల హుఆ కి "లా తకరబా" (ఇస పేడ కే పాస న జానా) కీ మనాహీ తస్జ్ీహీ (హల్కీ గల్తీ) హై, తహరీమీ నహీం క్యోంకి అగర వహ హరామ కే అర్థ మేం సమఝతే తో హరగిజ ఐసా న కరతే కి అంబియా మాసూమ హోతే హైం, యహాం హజ్రత ఆదమ సే ఇజ్తిహాద (ఫైసలా) మేం గలతీ హుఈ ఔర ఇజ్తిహాద కీ గలతీ గునాహ నహీం హోతీ.

(13) హజ్రత ఆదమ ఔర హవ్వా ఔర ఉనకీ ఔలాద కో జో ఉనకే సుల్బ (పుశ్త) మేం థీ జన్నత సే జ్మీన పర జానే కా హుక్మ హుఆ. హజ్రత ఆదమ హిన్ద కీ ధరతీ పర సరఅన్దీప (మౌజూదా శ్రీలంకా) కే పహాడోం పర ఔర హజ్రత హవ్వా జిద్దా మేం ఉతారే గఏ (ఖాజ్ిన). హజ్రత ఆదమ కీ బరకత సే జ్మీన కే పేడోం మేం పాకీజ్గీ ఖుశ్బూ పైదా హుఈ. (రూహుల బయాన)

(14) ఇససే ఉమ్ర కా అన్త యానీ మౌత మురాద హై. ఔర హజ్రత ఆదమ కే లిఏ బశారత హై కి వహ దునియా మేం సిర్ఫ ఉతనీ ముద్దత కే లియే హైం ఉసకే బాద ఉస్తే జన్నత కీ తరఫ లౌటనా హై ఔర ఆపకీ ఔలాద కే లియే మఆద (ఆఖిరత) పర దలాలత హై కి దునియా కీ జ్ిన్దగీ నిశ్చిత సమయ తక హై. ఉమ్ర పూరీ హోనే కే బాద ఉస్తేం ఆఖిరత కీ తరఫ పలటనా హై.

(15) ఆదమ అలైహిస్సలామ నే జ్మీన పర ఆనే కే బాద తీన సౌ బరస తక హయా (లజ్జా) సే ఆసమాన కీ తరఫ సర న ఉఠాయా, అగరచే హజ్రత దాఊద అలైహిస్సలామ బహుత రోనే వాలే థే, ఆపకే ఆంసూ తమామ జ్మీన వాలోం కే ఆంసూఓం

సే జేయ్యాదా హైం, మగర హజేరత ఆదమ అలైహిస్సలామ ఇతనా రోఏ కి ఆప కే ఆంసూ హజేరత దాఊద అలైహిస్సలామ ఔర తమామ జేమీన వాలోం కే ఆంసుఓం కే జోడ సే బఢ గఏ (ఖాజేిన). తిబ్రానీ, హాకిమ, అబూనఈమ ఔర బైహకీ నే హజేరత అలీ ముర్తజేా (అల్లాహ ఉనసే రాజేీ రహే) సే మరఫూఅన రివాయత కీ హై కి జబ హజేరత ఆదమ పర ఇతాబ హుఆ తో ఆప తౌబహ కీ ఫిక్ర మేం హైరాన థే. ఇస పరేశానీ కే ఆలమ మేం యాద ఆయా కి పైదాఇశ కే వక్త మైం నే సర ఉఠాకర దేఖా థా కి అర్ష పర లిఖా హై "లా ఇలాహా ఇల్లల్లాహ ముహమ్మదుర రసూలుల్లాహ" మైం సమఝా థా కి అల్లాహ కీ బారగాహ మేం వహ రూత్బా కిసీ కో హాసిల నహీం జో హజేరత ముహమ్మద (అల్లాహ కే దురూద హోం ఉన పర ఔర సలామ) కో హాసిల హై కి అల్లాహ తఆలా నే ఉనకా నామ అపనే పాక నామ కే సాథ అర్ష పర లిఖవాయా. ఇసలియే ఆపనే అపనీ దుఆ మేం "రబ్బనా జేలమనా అన్సుసనా వ ఇల్లమ తగఫిర లనా వ తరహమనా లనకూనన్నా మినల ఖాసిరీన." యానీ ఐ రబ హమారే హమసే అపనా ఆప బురా కియా తో అగర తూ హమేం న బఖ్షే ఔర హమ పర రహమ న కరే తో హమ జేరూర నుకసాన వాలోం మేం హుఏ. (సూరఏ అఅరాఫ, ఆయత 23) కే సాథ యహ అర్జే కియా "అస అలుకా బిహక్కే ముహమ్మదిన అన తగఫిర లీ" యానీ ఐ అల్లాహ మైం ముహమ్మద కే నామ పర తుఝసే మాఫీ చాహతా హూం. ఇబ్నే ముస్జేర కీ రివాయత మేం యే కలిమే హైం "అల్లాహుమ్మా ఇన్నీ అసఅలుకా బిజాహే ముహమ్మదిన అబ్దుకా వ కరామతుహూ అలైకా వ అన తగఫిర లీ ఖతీఅతీ" యానీ యారబ మైం తుఝ సే తేరే ఖాస బన్దే ముహమ్మద సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ ఇజేజ్జత ఔర మర్తబే కే తుఫైల మేం, ఔర ఉస బుజేర్గీ కే సదకే మేం, జో ఉన్హేం తేరే దరబార మేం హాసిల హై, మగఫిరత చాహతా హూం" . యహ దుఆ కరనీ థీ కి హక తఆలా నే ఉనకీ మగఫిరత ఫరమాఈ. ఇస రివాయత సే సాబిత హై కి అల్లాహ కే ప్యారోం కే వసీలే సే దుఆ ఉనకే నామ పర, ఉనకే వసీలే సే కహకర మాంగనా జాయజే హై ఔర హజేరత ఆదమ అలైహిస్సలామ కీ సున్నత హై. అల్లాహ తఆలా పర కిసీ కా హక (అధికార) అనివార్య నహీం హోతా లేకిన వహ అపనే ప్యారోం కో అపనే ఫజేల్ల ఔర కరమ సే హక దేతా హై. ఇసీ హక కే వసీలే సే దుఆ కీ జాతీ హై. సహీ హదీసోం సే యహ హక సాబిత హై జైసే ఆయా "మన ఆమనా బిల్లాహే వ రసూలిహీ వ అకామస సలాతా వ సౌమా రమదానా కానా హక్కున అలల్లాహే అ్ంయం యదఖులల జన్నతా" . హజేరత ఆదమ అలైహిస్సలామ కీ తౌబహ దసవీం ముహర్రమ కో కుబుల హుఈ. జన్నత సే నికాలే జానే కే వక్త ఔర నేఅమతోం కే సాథ అరబీ జేబాన భీ ఆప సే సల్బ కర లీ గఈ థీ ఉసకీ జగహ జేబానే ముబారక పర సురియానీ జారీ కర దీ గఈ థీ, తౌబహ కుబుల హోనే కే బాద ఫిర అరబీ జేబాన అతా హుఈ. (ఫతహుల అజేీజే) తౌబహ కీ అస్ల అల్లాహ కీ తరఫ పలటనా హై. ఇసకే తీన భాగ హైం- ఏక ఐతిరాఫ యానీ అపనా గునాహ తస్లీమ కరనా, దూసరే నిదామత యానీ గునాహ కీ శర్మ, తీసరే కభీ గునాహ న కరనే కా ఏహద. అగర గునాహ తలాఫీ (ప్రాయశ్చిత) కే కాబిల హో తో ఉసకీ తలాఫీ భీ లాజేిమ హై. జైసే నమాజే ఛోడనే వాలే కీ తౌబహ కే లియే పిఛలీ నమాజేోం కా అదా కరనా అనివార్య హై. తౌబహ కే బాద హజేరత జిబ్రీల నే జేమీన కే తమామ జానవరోం మేం హజేరత అలైహిస్సలామ కీ ఖిలాఫత కా ఐలాన కియా ఔర సబ పర ఉనకీ ఫరమాంబరదారీ అనివార్య హోనే కా హుక్మ సునాయా. సబనే హుకమ మాననే కా ఇజేహార కియా. (ఫత్హుల అజేీజే)

(16) యహ ఈమాన వాలే నేక ఆదమియోం కే లియే ఖుశఖబరీ హై కి న ఉన్హేం బడే హిసాబ కే వక్త ఖౌఫ హో ఔర న ఆఖిరత మేం గమ. వో బేగమ జన్నత మేం దాఖిల హోంగే.

సూరఏ బకరహ _ పాంచవా రూకూ

يٰبَنِيۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ اذۡكُرُوۡا نِعۡمَتِىَ الَّتِىۡۤ اَنۡعَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ وَاَوۡفُوۡا بِعَهۡدِىۡۤ اُوۡفِ بِعَهۡدِكُمۡ ۚ وَ اِيَّاىَ
فَارۡهَبُوۡنِ ﴿۴۰﴾ وَاٰمِنُوۡا بِمَاۤ اَنۡزَلۡتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمۡ وَلَا تَكُوۡنُوۡۤا اَوَّلَ كَافِرٍۢ بِهٖ ۪ وَلَا تَشۡتَرُوۡا
بِاٰيٰتِىۡ ثَمَنًا قَلِيۡلًا ۖ وَّ اِيَّاىَ فَاتَّقُوۡنِ ﴿۴۱﴾ وَلَا تَلۡبِسُوا الۡحَقَّ بِالۡبَاطِلِ وَتَكۡتُمُوا الۡحَقَّ وَاَنۡتُمۡ
تَعۡلَمُوۡنَ ﴿۴۲﴾ وَاَقِيۡمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَارۡكَعُوۡا مَعَ الرّٰكِعِيۡنَ ﴿۴۳﴾ اَتَاۡمُرُوۡنَ النَّاسَ بِالۡبِرِّ
وَتَنۡسَوۡنَ اَنۡفُسَكُمۡ وَاَنۡتُمۡ تَتۡلُوۡنَ الۡكِتٰبَ ؕ اَفَلَا تَعۡقِلُوۡنَ ﴿۴۴﴾ وَاسۡتَعِيۡنُوۡا بِالصَّبۡرِ وَالصَّلٰوةِ ؕ
وَ اِنَّهَا لَكَبِيۡرَةٌ اِلَّا عَلَى الۡخٰشِعِيۡنَ ﴿۴۵﴾ الَّذِيۡنَ يَظُنُّوۡنَ اَنَّهُمۡ مُّلٰقُوۡا رَبِّهِمۡ وَاَنَّهُمۡ اِلَيۡهِ رٰجِعُوۡنَ ﴿۴۶﴾

౪౦. ఐ యాకూబ కీ సన్తాన (1) యాద కరో మేరా వహ ఏహసాన జో మైం నే తుమ పర కియా(2) ఔర మేరా అహద పూరా కరో మైం తుమ్హారా అహద పూరా కరూంగా(3) ఔర ఖాస మేరా హీ డర రఖో(4)

౪౧. ఔర ఈమాన లాఓ ఉస పర జో మైం నే ఉతారా ఉసకీ తస్దీక (పుష్టి) కరతా హుఆ జో తుమ్హారే సాథ హై ఔర సబసే పహలే ఉసకే మునకిర యానీ ఇన్కార కరనే వాలే న బనో(5) ఔర మేరీ ఆయతోం కే బదలే థోడే దామ న లో(6) ఔర ముఝీ సే డరో

౪౨. ఔర హక (సత్య) సే బాతిల (ఝూఠ) కో న మిలాఓ ఔర జాన బూఝకర హక న ఛుపాఓ

౪౩. ఔర నమాజే కాయమ రఖో ఔర జేకాత దో ఔర రూకూ కరనే వాలోం (ఝుకనే వాలోం) కే సాథ రూకూ కరో (7)

౪౪. క్యా లోగోం కో భలాఈ కా హుక్మ దేతే హో ఔర అపనీ జానోం కో భూలతే హో హాలాంకి తుమ కితాబ పఢతే హో తో క్యా తుమ్హేం అక్ల్ నహీం(8)

౪౫. ఔర సబ్ర ఔర నమాజే సే మదద చాహో ఔర బేశక నమాజే జేరూర భారీ హై మగర ఉనపర (నహీ) జో దిల సే మేరీ తరఫ ఝుకతే హైం (9)

౪౬. జిన్హేం యకీన హై కి ఉన్హేం అపనే రబ సే మిలనా హై ఔర ఉసీ కీ తరఫ ఫిరనా(10)

తఫసీర : సూరఏ బకరహ – పాంచవా రూకూ

(1) ఇస్రాఈల యానీ అబ్దుల్లాహ, యహ ఇబ్రానీ జబాన కా శబ్ద హై. యహ హజరత యఅకూబ అలైహిస్సలామ కా లకబ హై. (మదారిక). కల్మే ముఫస్సిర నే కహా అల్లాహ తఆలా నే "యా అయ్యుహన్నాసోఅ బుదూ" (ఐ లోగో ఇబాదత కరో) ఫరమాకర పహలే సారే ఇన్సానోం కో ఆమ దావత దీ, ఫిర "ఇజేకాలా రబ్బుకా" ఫరమాకర ఉనకే ముబ్దఅ కా జిక్ర కియా. ఇసకే బాద ఖుసూసియత కే సాథ బనీ ఇస్రాఈల కో దావత దీ. యే లోగ యహూదీ హైం ఔర యహాం సే "సయకూల" తక ఉనసే కలామ జారీ హై. కభీ ఈమాన కీ యాద దిలాకర దావత కీ జాతీ హై, కభీ డర దిలాయా జాతా హై, కభీ హుజ్జత (తర్క) కాయమ కీ జాతీ హై, కభీ ఉనకీ బదఅమలీ పర ఫటకారా జాతా హై. కభీ పిఛలీ ముసీబతోం కా జిక్ర కియా జాతా హై.

(2) యహ ఏహసాన కి తుమ్హారే పూర్వజోం కో ఫిరఔన సే ఛుటకారా దిలాయా, దరియా కో ఫాడా, అబ్ర కో సాయబాన కియా. ఇనకే అలావా ఔర ఏహసానాత, జో ఆగే ఆతే హైం, ఉన సబ కో యాద కరో. ఔర యాద కరనా యహ హై కి అల్లాహ తఆలా కీ బన్దగీ ఔర ఫరమాంబరదారీ కరకే శుక్ర బజా లాఓ క్యోంకి కిసీ నేఅమత కా శుక్ర న కరనా హీ ఉసకా భులానా హై.

(3) యానీ తుమ ఈమాన లాకర ఔర ఫరమాంబరదారీ కరకే మేరా ఏహద పూరా కరో, మైం నేక బదలా ఔర సవాబ దేకర తుమ్హారా ఏహద పూరా కరూంగా. ఇస ఏహద కా బయాన ఆయత : "వ లకద అఖజేల్లాహో మీసాకా బనీ ఇస్రాఈలా" యానీ ఔర బేశక అల్లాహ నే బనీ ఇస్రాఈల సే ఏహద లియా. (సూరఏ మాయదా, ఆయత 12) మేం హై.

(4) ఇస ఆయత మేం నేఅమత కా శుక్ర కరనే ఔర ఏహద పూరా కరనే కే వాజిబ హోనే కా బయాన హై ఔర యహ భీ కి మూమిన కో చాహియే కి అల్లాహ కే సివా కిసీ సే న డరే.

(5) యానీ కురఆనే పాక ఔర తౌరాత ఔర ఇంజీల పర, జో తుమ్హారే సాథ హైం, ఈమాన లాఓ ఔర కితాబ వాలోం మేం పహలే కాఫిర న బనో కి జో తుమ్హారే ఇత్తిబాఅ (అనుకరణ) మేం కుఫ్ర కరే ఉసకా వబాల భీ తుమ పర హో.

(6) ఇన ఆయతోం సే తౌరాత వ ఇంజీల కీ వో ఆయతేం ముురాద హై జిన మేం హుజేూర సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ తారీఫ ఔర బడాఈ హై. మకసద యహ హై కి హుజేూర కీ నఅత యా తారీఫ దునియా కీ దౌలత కే లియే మత ఛుపాఓ కి దునియా కా మాల ఛోటీ పూంజీ ఔర ఆఖిరత కీ నేఅమత కే ముకాబలే మేం బే హకీకత హై.

యహ ఆయత కఅబ బిన అశరఫ ఔర యహూద కే దూసరే రఈసోం ఔర ఉలమా కే బారే మేం నాజిల హుఈ జో అపనీ కౌమ కే జాహిలోం ఔర కమీనోం సే టకే వుసూల కర లేతే ఔర ఉన పర సాలానే ముకర్రర కరతే థే ఔర ఉన్హోనే ఫలోం ఔర నక్ద మాల మేం అపనే హక ఠహరా లియే థే. ఉన్హేం డర హుఆ కి తౌరాత మేం జో హుజేూర సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ నఅత ఔర సిఫత (ప్రశంసా) హై, అగర ఉసకో జేూహిర కరేం తో కౌమ హుజేూర పర ఈమాన లే జాఏగీ ఔర ఉన్హేం కోఈ పూఛనే వాలా న హోగా. యే తమామ ఫాయదే ఔర మునాఫే జాతే రహేంగే. ఇసలియే ఉన్హోనే అపనీ కితాబోం మేం బదలావ కియా ఔర హుజూర కీ పహచాన ఔర తారీఫ కో బదల డాలా. జబ ఉనసే లోగ పూఛతే కి తౌరాత మేం హుజేూర కీ క్యా విశేషతాఏం దర్జ హైం తో వో ఛుపా లేతే ఔర హరగిజ న బతాతే. ఇస పర యహ ఆయత ఉతరీ. (ఖాజిన వగైరహ)

(7) ఇస ఆయత మేం నమాజ ఔర జకాత కే ఫర్జ హోనే కా బయాన హై ఔర ఇస తరఫ భీ ఇశారా హై కి నమాజోం కో ఉనకే హుకూక (సంస్కారోం) కే హిసాబ సే అదా కరో. జమాఅత (సామూహిక నమాజ) కీ తర్గీబ భీ హై. హదీస శరీఫ మేం హై జమాఅత కే సాథ నమాజ పఢనా అకేలే పఢనే సే సత్తాఈస దర్జే జేూయాదా ఫజీలత (పుణ్య) రఖతా హై.

(8) యహూదీ ఉలమా సే ఉనకే ముసలమాన రిశ్తేదారోం నే ఇస్లామ కే బారే మేం పూఛా తో ఉన్హోంనే కహా తుమ ఇస దీన పర కాయమ రహో. హుజేూర సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కా దీన భీ సచ్చా ఔర కలామ భీ సచ్చా. ఇస పర యహ ఆయత ఉతరీ. ఏక కథన యహ హై కి ఆయత ఉన యహూదియోం కే బారే మేం ఉతరీ జిన్హోంనే అరబ ముశ్రికోం కో హుజేూర కే నబీ హోనే కీ ఖబర దీ థీ ఔర హుజేూర కా ఇత్తిబా (అనుకరణ) కరనే కీ హిదాయత కీ థీ. ఫిర జబ హుజేూర కీ నబువ్వత జేూహిర హో గఈ తో యే హిదాయత కరనే వాలే హసద (ఈర్ష్యా) సే ఖుద కాఫిర హో గఏ. ఇస పర ఉన్హేం ఘటకారా గయా.(ఖాజిన వ మదారిక)

(9) యానీ అపనీ జేరూరతోం మేం సబ్ర ఔర నమాజ్ సే మదద చాహోం. సుబహాన అల్లాహ, క్యా పాకీజా తాలీమ హై. సబ్ర ముసీబతోం కా అఖలాకీ ముకాబలా హై. ఇన్సాన ఇన్సాఫ ఔర సత్యమార్గ కే సంకల్ప పర ఇసకే బినా కాయమ నహీం రహ సకతా. సబ్ర కీ తీన కిస్మేం హైం- (1) తకలీఫ ఔర ముసీబత పర నఫ్స కో రోకనా, (2) తాఅత (ఫరమాంబరదారీ) ఔర ఇబాదత కీ మశక్కతోం మేం ముస్తకిల (అడిగ) రహనా, (3) గునాహోం కీ తరఫ ఖించనే సే తబీఅత కో రోకనా. కుఛ ముఫస్సిరోం నే యహాం సబ్ర సే రోజా ముురాద లియా హై. వహ భీ సబ్ర కా ఏక అన్దాజ్ హై. ఇస ఆయత మేం ముసీబత కే వక్త నమాజ్ కే సాథ మదద కీ తాలీమ భీ ఫరమాఈ క్యోంకి వహ బదన ఔర నఫ్స కీ ఇబాదత కా సంగమ హై ఔర ఉసమేం అల్లాహ కీ నజ్దీకీ హాసిల హోతీ హై. హుజూర సల్లల్లాహో అలైహి వసల్లమ అహమ కామోం కే పేశ ఆనే పర నమాజ్ మేం మశ్గూల హో జాతే థే. ఇస ఆయత మేం యహ భీ బతాయా గయా కి సచ్చే ఈమాన వాలోం కే సివా ఔరోం పర నమాజ్ భారీ పడతీ హై.

(10) ఇసమేం ఖుశఖబరీ హై కి ఆఖిరత మేం మూమినోం కో అల్లాహ కే దీదార కీ నేఅమత మిలేగీ.

సూరహ్ బకరహ _ ఛటా రూకూ

يٰبَنِيۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ اذۡكُرُوۡا نِعۡمَتِىَ الَّتِىۡۤ اَنۡعَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ وَاَنِّىۡ فَضَّلۡتُكُمۡ عَلَى الۡعٰلَمِيۡنَ ﴿۴۷﴾ وَاتَّقُوۡا
يَوۡمًا لَّا تَجۡزِىۡ نَفۡسٌ عَنۡ نَّفۡسٍ شَيۡـًٔا وَّلَا يُقۡبَلُ مِنۡهَا شَفَاعَةٌ وَّلَا يُؤۡخَذُ مِنۡهَا عَدۡلٌ وَّلَا هُمۡ
يُنۡصَرُوۡنَ ﴿۴۸﴾ وَ اِذۡ نَجَّيۡنٰكُمۡ مِّنۡ اٰلِ فِرۡعَوۡنَ يَسُوۡمُوۡنَكُمۡ سُوۡٓءَ الۡعَذَابِ يُذَبِّحُوۡنَ اَبۡنَآءَكُمۡ
وَيَسۡتَحۡيُوۡنَ نِسَآءَكُمۡ ؕ وَ فِىۡ ذٰلِكُمۡ بَلَآءٌ مِّنۡ رَّبِّكُمۡ عَظِيۡمٌ ﴿۴۹﴾ وَ اِذۡ فَرَقۡنَا بِكُمُ الۡبَحۡرَ
فَاَنۡجَيۡنٰكُمۡ وَاَغۡرَقۡنَآ اٰلَ فِرۡعَوۡنَ وَاَنۡتُمۡ تَنۡظُرُوۡنَ ﴿۵۰﴾ وَ اِذۡ وٰعَدۡنَا مُوۡسٰٓى اَرۡبَعِيۡنَ لَيۡلَةً ثُمَّ
اتَّخَذۡتُمُ الۡعِجۡلَ مِنۡۢ بَعۡدِهٖ وَاَنۡتُمۡ ظٰلِمُوۡنَ ﴿۵۱﴾ ثُمَّ عَفَوۡنَا عَنۡكُمۡ مِّنۡۢ بَعۡدِ ذٰلِكَ لَعَلَّكُمۡ
تَشۡكُرُوۡنَ ﴿۵۲﴾ وَ اِذۡ اٰتَيۡنَا مُوۡسَى الۡكِتٰبَ وَالۡفُرۡقَانَ لَعَلَّكُمۡ تَهۡتَدُوۡنَ ﴿۵۳﴾ وَ اِذۡ قَالَ مُوۡسٰى لِقَوۡمِهٖ
يٰقَوۡمِ اِنَّكُمۡ ظَلَمۡتُمۡ اَنۡفُسَكُمۡ بِاتِّخَاذِكُمُ الۡعِجۡلَ فَتُوۡبُوۡۤا اِلٰى بَارِئِكُمۡ فَاقۡتُلُوۡۤا اَنۡفُسَكُمۡ ؕ
ذٰلِكُمۡ خَيۡرٌ لَّكُمۡ عِنۡدَ بَارِئِكُمۡ ؕ فَتَابَ عَلَيۡكُمۡ ؕ اِنَّهٗ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيۡمُ ﴿۵۴﴾ وَ اِذۡ قُلۡتُمۡ
يٰمُوۡسٰى لَنۡ نُّؤۡمِنَ لَكَ حَتّٰى نَرَى اللّٰهَ جَهۡرَةً فَاَخَذَتۡكُمُ الصّٰعِقَةُ وَاَنۡتُمۡ تَنۡظُرُوۡنَ ﴿۵۵﴾ ثُمَّ بَعَثۡنٰكُمۡ
مِّنۡۢ بَعۡدِ مَوۡتِكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُوۡنَ ﴿۵۶﴾ وَظَلَّلۡنَا عَلَيۡكُمُ الۡغَمَامَ وَاَنۡزَلۡنَا عَلَيۡكُمُ الۡمَنَّ
وَالسَّلۡوٰى ؕ كُلُوۡا مِنۡ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقۡنٰكُمۡ ؕ وَمَا ظَلَمُوۡنَا وَلٰكِنۡ كَانُوۡۤا اَنۡفُسَهُمۡ يَظۡلِمُوۡنَ ﴿۵۷﴾
وَ اِذۡ قُلۡنَا ادۡخُلُوۡا هٰذِهِ الۡقَرۡيَةَ فَكُلُوۡا مِنۡهَا حَيۡثُ شِئۡتُمۡ رَغَدًا وَّادۡخُلُوا الۡبَابَ سُجَّدًا وَّقُوۡلُوۡا
حِطَّةٌ نَّغۡفِرۡ لَكُمۡ خَطٰيٰكُمۡ ؕ وَسَنَزِيۡدُ الۡمُحۡسِنِيۡنَ ﴿۵۸﴾ فَبَدَّلَ الَّذِيۡنَ ظَلَمُوۡا قَوۡلًا غَيۡرَ الَّذِىۡ قِيۡلَ
لَهُمۡ فَاَنۡزَلۡنَا عَلَى الَّذِيۡنَ ظَلَمُوۡا رِجۡزًا مِّنَ السَّمَآءِ بِمَا كَانُوۡا يَفۡسُقُوۡنَ ﴿۵۹﴾

౪౭. ఐ యాకూబ కీ సన్తాన, యాద కరో మేరా వహ అహసాన జో మైం నే తుమపర కియా ఔర యహ కి ఇస సారే జేమానే పర తుమ్హేం బడాఈ దీ (1)

౪౮. ఔర డరో ఉస దిన సే జిస దిన కోఈ జాన దూసరే కా బదలా న హో సకేగీ(2)

ఔర న కాఫిర కే లియే కోఈ సిఫారిశ మానీ జాఏ ఔర న కుఛ లేకర ఉసకీ జాన ఛోడీ జాఏ ఔర న ఉనకీ మదద హో(3)

౪౯. ఔర (యాద కరో)జబ హమనే తుమకో ఫిరఔన వాలోం సే నజాత బఖ్శీ (ఛుటకారా దిలాయా)(4) కి తుమపర బురా అజాబ కరతే థే(5) తుమ్హారే బేటోం కో జిబ్హ కరతే ఔర తుమ్హారీ బేటియోం కో జిన్దా రఖతే(6) ఔర ఉసమేం తుమ్హారే రబ కీ తరఫ సే బడీ బలా థీ యా బడా ఇనామ(7)

౫౦. ఔర జబ హమనే తుమ్హారే లియే దరియా ఫాడ దియా తో తుమ్హేం బచా లియా. ఔర ఫిరఔన వాలోం కో తుమ్హారీ ఆంఖోం కే సామనే డుబో దియా(8)

౫౧. ఔర జబ హమనే మూసా సే చాలీస రాత కా వాదా ఫరమాయా ఫిర ఉసకే పీఛే తుమనే బఛడే కీ పూజా శురూ కర దీ ఔర తుమ జాలిమ థే (9)

౫౨. ఫిర ఉసకే బాద హమనే తుమ్హేం మాఫీ దీ(10) కి కహీం తుమ అహసాన మానో (11)

౫౩. ఔర జబ హమనే మూసా కో కితాబ దీ ఔర సత్య ఔర అసత్య మేం పహచాన కర దేనా కి కహీం తుమ రాహ పర ఆఓ

౫౪. ఔర జబ మూసా నే అపనీ కౌమ సే కహా ఐ మేరీ కౌమ తుమనే బఛడా బనాకర అపనీ జానోం పర జులుమ కియా తో అపనే పైదా కరనే వాలే కీ తరఫ లౌట ఆఓ తో ఆపస మేం ఏక దూసరే కో కత్ల కరో(12) యహ తుమ్హారే పైదా కరనే వాలే కే నజ్దీక తుమ్హారే లియే బేహతర హై తో ఉసనే తుమ్హారీ తౌబహ కుబూల కీ, బేశక వహీ హై బహుత తౌబహ కుబూల కరనే వాలా మేహరబాన(13)

౧౫. ఔర జబ తుమనే కహా ఐ మూసా హమ హరగిజే (కదాచిత) తుమ్హారా యకీన న లాఏంగే జబ తక ఖులే బన్దోం ఖుదా కో న దేఖ లేం తో తుమ్హేం కడక నే ఆ లియా ఔర తుమ దేఖ రహే థే

౧౬. ఫిర మేరే పీఛే హమనే తుమ్హేం జేిన్దా కియా కి కహీం తుమ ఏహసాన మానో

౧౭. ఔర హమనే బాదల కో తుమ్హారా సాయబాన కియా(14) ఔర తుమపర మత్ర ఔర సలవా ఉతారా, ఖాఓ హమారీ దీ హుఈ సుథరీ చీజేేం(15)ఓర ఉన్హోంనే కుఛ హమారా న బిగాడా, హాం అపనీ హీ జానోం కా బిగాడ కరతే థే

౧౮. ఔర జబ హమనే ఫరమాయా ఉస బస్తీ మేం జాఓ (16)

ఫిర ఉసమేం జహాం చాహో, బే రోక టోక ఖాఓ ఔర దరవాజేేం మేం సజదా కరతే దాఖిల హో(17) ఔర కహో హమారే గునాహ మాఫ హోం హమ తుమ్హారీ ఖతాఏం బఖ్శ్ దేంగే ఔర కరీబ హై కి నేకీ వాలోం కో ఔర జ్యాదా దేం(18)

౧౯. తో జేాలిమోం నే ఔర బాత బదల దీ జో ఫరమాఈ గఈ థీ ఉసకే సివా(19) తో హమనే ఆసమాన సే ఉనపర అజేాబ ఉతారా(20) బదలా ఉనకీ బే హుకమీ కా (59)

తఫసీర : సూరఏ బకరహ – ఛటా రూకూ

(1) అలఆలమీన (సారే జేమానే పర) ఉసకే వాస్తవిక యా హకీకీ మానీ మేం నహీం. ఇససే ముఆద యహ హై కి మైం నే తుమ్హారే పూర్వజోం కో ఉనకే జేమానే వాలోం పర బుజేర్గీ దీ. యహ బుజేర్గీ కిసీ విశేష క్షేత్ర మేం హో సకతీ హై, జో ఔర కిసీ ఉమ్మత కీ బుజేర్గీ కో కమ నహీం కర సకతీ. ఇసలియే ఉమ్మతే ముహమ్మదియా కే బారే మేం ఇరశాద హుఆ “కున్తుమ ఖైేర ఉమ్మతిన” యానీ తుమ బేహతర హో ఉన సబ ఉమ్మతోం మేం జో లోగోం మేం జేాహిర హుఈ (సూరఏ ఆలే ఇమరాన, ఆయత 110). (రూహుల బయాన, జుమల వగైరహ)

(2) వహ కయామత కా దిన హై. ఆయత మేం నఫ్స దో బార ఆయా హై, పహలే సే మూమిన కా నఫ్స, దూసరే సే కాఫిర ముఆద హై. (మదారిక)

(3) యహాం సే రూకూ కే ఆఖిర తక దస నేఅమతోం కా బయాన హై జో ఇన బనీ ఇస్రాఈల కే బాప దాదా కో మిలీం.

(4) కిన్తు ఔర అమాలీక కీ కౌమ సే జో మిస్ర కా బాదశాహ హుఆ. ఉస కో ఫిరఔన కహతే హై. హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ కే జేమానే కే ఫిరఔన కా నామ వలీద బిన ముసఅబ బిన రైయాన హై. యహాం ఉసీ కా జేిక్ర హై. ఉసకీ ఉమ్ర చార సౌ బరస సే జేాయాదా హుఈ. ఆలే ఫిరఔన సే ఉసకే మాననే వాలే ముఆద హై. (జుమల వగైరహ)

(5) అజేాబ సబ బురే హోతే హైం "సూఅల అజేాబ" వహ కహలాఏగా జో ఔర అజేాబోం సే జేయ్యాదా సఖ్త హో. ఇసలియే ఆలా హజేరత నే "బురా అజేాబ" అనువాద కియా. ఫిరఔన నే బనీ ఇస్రాఈల పర బడీ బేదర్దీ సే మేహనత వ మశక్కత కే దుశ్వార కామ లాజేిమ కియే థే. పత్థరోం కీ చట్టానేం కాటకర ఢోతే ఢోతే ఉనకీ కమరేం గర్దనేం జేఖ్మీ హో గఈ థీం. గరీబోం పర టైక్స ముకర్రర కియే థే జో సూరజ డూబనే సే పహలే జేబరదస్తీ వుసూల కియే జాతే థే. జో నాదార కిసీ దిన టైకస అదా న కర సకా, ఉసకే హాథ గర్దన కే సాథ మిలాకర బాంధ దియే జాతే థే, ఔర మహీనా భర తక ఇసీ ముసీబత మేం రఖా జాతా థా, ఔర తరహ తరహ కీ సఖ్తియాం నిర్దయతా కే సాథ కీ జాతీ థీం. (ఖాజేిన వగైరహ)

(6) ఫిరఔన నే ఖ్వాబ దేఖా కి బైతుల మకదిస కీ తరఫ సే ఆగ ఆఈ ఉసనే మిస్ర కో ఘేర కర తమామ కిబ్తియోం కో జలా డాలా, బనీ ఇస్రాఈల కో కుఛ హాని న పహుంచాఈ. ఇససే ఉసకో బహుత ఘబరాహట హుఈ. కాహినోం (తాంత్రికోం) నే ఖ్వాబ కీ తఅబీర (వ్యాఖ్యా) మేం బతాయా కి బనీ ఇస్రాఈల మేం ఏక లడకా పైదా హోగా జో తేరీ మౌత ఔర తేరీ సల్తనత కే పతన కా కారణ హోగా. యహ సునకర ఫిరఔన నే హుక్మ దియా కి బనీ ఇస్రాఈల మేం జో లడకా పైదా హో. కత్ల కర దియా జాఏ. దాఇయాం ఛాన బీన కే లియే ముకర్రర హుఈ. బారహ హజా్ర ఔర దూసరే కథన కే అనుసార సత్తర హజేార లడకే కత్ల కర డాలే గఏ ఔర నవ్వే హజేార హమల (గర్భ) గిరా దియే గయే. అల్లాహ కీ మర్జేీ సే ఇస కౌమ కే బూఢే జల్ద మరనే లగే. కిబ్తీ కౌమ కే సరదారోం నే ఘబరాకర ఫిరఔన సే శికాయత కీ కి బనీ ఇస్రాఈల మేం మౌత కీ గర్మబాజేారీ హై ఇస పర ఉనకే బచ్చే భీ కత్ల కియే జాతే హైం, తో హమేం సేవా కరనే వాలే కహాం సే మిలేంగే. ఫిరఔన నే హుక్మ దియా కి ఏక సాల బచ్చే కత్ల కియే జాఏం ఔర ఏక సాల ఛోడే జాఏం. తో జో సాల ఛోడనే కా థా ఉసమేం హజేరత హారూన పైదా హుఏ, ఔర కత్ల కే సాల హజేరత మూసా కీ పైదాఇశ హుఈ.

(7) బలా ఇమ్తిహాన ఔర ఆజేమాఇశ కో కహతే హైం. ఆజేమాఇశ నేఅమత సే భీ హోతీ హై ఔర శిద్దత వ మేహనత సే భీ. నేఅమత సే బన్దే కీ శుక్రగుజేారీ, ఔర మేహనత సే ఉసకే సబ్ర (సంయమ ఔర ధైర్య) కా హాల జేాహిర హోతా హై. అగర "జేాలికుమ."(ఔర ఇసమేం) కా ఇశారా ఫిరఔన కే మజేాలిమ (అత్యాచారోం) కీ తరఫ హో తో బలా సే మేహనత ఔర ముసీబత ముrాద హోగీ, ఔర అగర ఇన అత్యాచారోం సే నజాత దేనే కీ తరఫ హో, తో నేఅమత.

(8) యహ దూసరీ నేఅమత కా బయాన హై జో బనీ ఇస్రాఈల పర ఫరమాఈ కి ఉన్హేం ఫిరఔన వాలోం కే జేుల్మ ఔర సితమ సే నజాత దీ ఔర ఫిరఔన కో ఉసకీ కౌమ సమేత ఉనకే సామనే డుబో దియా. యహాం ఆలే ఫిరఔన (ఫిరఔన వాలోం) సే ఫిరఔన ఔర ఉసకీ కౌమ దోనోం ముrాద హైం. జైసే కి "కర్రమనా బనీ ఆదమా" యానీ ఔర బేశక హమనే ఔలాదే ఆదమ కో ఇజ్జేత దీ (సూరఏ ఇసరా, ఆయత 70) మేం హజేరత ఆదమ ఔర ఉనకీ ఔలాద దోనోం శామిల హైం. (జుమల). సంక్షిప్త వాకిఆ యహ హై కి హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ అల్లాహ కే హుక్మ సే రాత మేం బనీ ఇస్రాఈల కో మిస్ర సే లేకర రవానా హుఏ, సుబ్హ కో ఫిరఔన ఉనకీ ఖోజ మేం భారీ లశ్కర లేకర చలా ఔర ఉన్హేం దరియా కే కినారే జా లియా. బనీ ఇస్రాఈల నే ఫిరఔన కా లశ్కర దేఖకర హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ సే ఫరియాద కీ. ఆపనే అల్లాహ కే హుక్మ సే దరియా మేం అపనీ లాఠీ మారీ, ఉసకీ బరకత సే దరియా మేం బారహ ఖుశ్క రాస్తే పైదా హో గఏ. పానీ దీవారోం కీ తరహ ఖడా హో గయా. ఉన దీవారోం మేం జాలీ కీ తరహ రౌశనదాన బన గఏ. బనీ ఇస్రాఈల కీ హర జమాఅత ఇన రాస్తోం మేం ఏక దూసరే కో దేఖతీ ఔర ఆపస మేం బాత కరతీ గుజేర గఈ. ఫిరఔన దరియాఈ రాస్తే దేఖకర ఉనమేం చల పడా. జబ ఉసకా సారా లశ్కర దరియా కే అన్దర ఆ గయా తో దరియా జైసా థా వైసా హో గయా ఔర తమామ ఫిరఔనీ ఉసమేం డూబ గఏ. దరియా కీ చౌడాఈ చార ఫరసంగ థీ. యే ఘటనా బేహరే కులజేమ కీ హై జో బేహరే ఫారస కే కినారే పర హై, యా బేహరే మా-వరాఏ మిస్ర కీ, జిసకో అసాఫ కహతే హైం. బనీ ఇస్రాఈల దరియా కే ఉస పార ఫిరఔనీ లశ్కర కే డూబనే కా దృశ్య దేఖ రహే థే. యహ వాకిఆ దసవీం ముహర్రమ కో హుఆ. హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ నే ఉస దిన శుక్ర కా రోజేా రఖా. సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే జేమానే తక భీ యహూదీ ఇస దిన కా రోజేా రఖతే థే. హుజేూర నే భీ ఇస దిన కా రోజేా రఖా ఔర ఫరమాయా కి హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ కీ విజయ కీ ఖుశీ మనానే ఔర ఉసకీ శుక్ర గుజేారీ కరనే కే హమ యహూదియోం సే జేయ్యాదా హకదార హైం. ఇస సే మాలూమ హుఆ కి దసవీం ముహర్రమ యానీ ఆశురా కా రోజేా సున్నత హై. యహ భీ మాలూమ హుఆ కి నబియోం పర జో ఇనామ అల్లాహ కా హుఆ ఉసకీ యాదగార కాయమ కరనా ఔర శుక్ర అదా కరనా అచ్ఛీ బాత హై. యహ భీ

మాలూమ హుఆ కి ఐసే కామోం మేం దిన కా నిశిచత కియా జూనా రసూలుల్లాహ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ సున్నత హై. యహ భీ మాలూమ హుఆ కి నబియోం కీ యాదగార అగర కాఫిర లోగ భీ కాయమ కరతే హోం జబ భీ ఉసకో ఛోడా న జాఏగా.

(9) ఫిరఔన ఔర ఉసకీ కౌమ కే హలాక హో జానే కే బాద జబ హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ బనీ ఇస్రాఈల కో లేకర మిస్ర కీ తరఫ లౌటే ఔర ఉనకీ ప్రార్థనా పర అల్లాహ తఆలా నే తౌరాత అతా కరనే కా వాదా ఫరమాయా ఔర ఇసకే లియే మీకాత నిశిచత కియా జిసకీ ముద్దత బఢ్ౌతరీ సమేత ఏక మాహ దస దిన థీ యానీ ఏక మాహ జేిలకాద ఔర దస దిన జేిలహజ కే. హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ కౌమ మేం అపనే భాఈ హజేరత హారూన అలైహిస్సలామ కో అపనా ఖలీఫా వ జానశీన (ఉత్తరాధికారీ) బనాకర, తౌరాత హాసిల కరనే తూర పహాడ పర తశరీఫ లే గఏ, చాలీస రాత వహాం ఠహరే. ఇస అర్సే మేం కిసీ సే బాత న కీ. అల్లాహ తఆలా నే జేబరజద కీ తఖ్తియోం మేం, ఆప పర తౌరాత ఉతారీ. యహాం సామరీ నే సోనే కా జవాహరాత జడా బఛడా బనాకర కౌమ సే కహా కి యహ తుమ్హారా మాబూద హై. వో లోగ ఏక మాహ హజేరత కా ఇన్తిజేార కరకే సామరీ కే బహకానే పర బఛడా పూజనే లగే, సివాఏ హజేరత హారూన అలైహిస్సలామ ఔర ఆపకే బారహ హజేార సాథియోం కే తమామ బనీ ఇస్రాఈల నే బఛడే కో పూజా. (ఖజేిన)

(10) మాఫీ కీ కైఫియత (వివరణ) యహ హై కి హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ నే ఫరమాయా కి తౌబహ కీ సూరత యహ హై కి జిన్హోంనే బఛడే కీ పూజా నహీం కీ హై, వో పూజా కరనే వాలోం కో కత్ల కరేం ఔర ముజరిమ రాజేి ఖుశీ కత్ల హో జాఏం. వో ఇస పర రాజేి హో గఏ. సుబహ సే శామ తక సత్తర హజేార కత్ల హో గఏ తబ హజేరత మూసా ఔర హజేరత హారూన నే గిడగిడా కర అల్లాహ సే అర్జ కీ. వహీ (దేవవాణీ) ఆఈ కి జో కత్ల హో చుకే వో శహీద హుఏ, బాకీ మాఫ ఫరమాఏ గఏ. ఉనమేం కే కాతిల ఔర కత్ల హోనే వాలే సబ జన్నత కే హకదార హైం. శిర్క సే ముసలమాన ముర్తద (అధర్మీ) హో జాతా హై, ముర్తద కీ సజేా కత్ల హై క్యోంకి అల్లాహ తఆలా సే బగావత కత్ల ఔర రక్తపాత సే భీ సఖ్తతర జుర్మ హై. బఛడా బనాకర పూజనే మేం బనీ ఇస్రాఈల కే కఈ జుర్మ థే. ఏక మూర్తి బనానా జో హరామ హై, దూసరే హజేరత హారూన యానీ ఏక నబీ కీ నాఫరమానీ, తీసరే బఛడా పూజకర ముశ్రిక (మూర్తి పూజక) హో జానా. యహ జేిల్మ ఫిరఔన వాలోం కే జేిల్మోం సే భీ జేియాదా బురా హై. క్యోంకి యే కామ ఉనసే ఈమాన కే బాద సరజేద హుఏ, ఇసలియే హకదార తో ఇసకే థే కి అల్లాహ కా అజేాబ ఉన్హేం ముహలత న దే, ఔర ఫౌరన హలాకత సే కుఫ్ర పర ఉనకా అన్త హో జాఏ లేకిన హజేరత మూసా ఔర హజేరత హారూన కీ బదౌలత ఉన్హేం తౌబహ కా మౌకా దియా గయా. యహ అల్లాహ తఆలా కీ బడీ కృపా హై.

(11) ఇసమేం ఇశారా హై కి బనీ ఇస్రాఈల కీ సలాహియత ఫిరఔన వాలోం కీ తరహ బాతిల నహీం హుఈ థీ ఔర ఉనకీ నస్ల సే అచ్ఛే నేక లోగ పైదా హోనే వాలే థే. యహీ హుఆ భీ, బనీ ఇస్రాఈల మేం హజేారోం నబీ ఔర నేక గుణవాన లోగ పైదా హుఏ.

(12) యహ కత్ల ఉనకే కఫ్ఫారే (ప్రాయశ్చిత) కే లియే థా.

(13) జబ బనీ ఇస్రాఈల నే తౌబహ కీ ఔర ప్రాయశ్చిత మేం అపనీ జానేం దే దీం తో అల్లాహ తఆలా నే హుక్మ ఫరమాయా కి హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ ఉన్హేం బఛడే కీ పూజా కీ మాఫీ మాంగనే కే లియే హాజేిర లాఏం. హజేరత ఉనమేం సే సత్తర ఆదమీ చునకర తూర పహాడ పర లే గఏ. వో కహనే లగే- ఐ మూసా, హమ ఆపకా యకీన న కరేంగే జబ తక ఖుదా కో రూబరూ న దేఖ లేం. ఇస పర ఆసమాన సే ఏక భయానక ఆవాజ ఆఈ జిసకీ హైబత సే వో మర గఏ. హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ నే గిడగిడాకర అర్జ కీ కి ఐ మేరే రబ, మై బనీ ఇస్రాఈల కో క్యా జవాబ దూంగా. ఇస పర అల్లాహ తఆలా నే ఉన్హేం ఏక కే బాద ఏక జేిన్దా ఫరమాయా. ఇససే నబియోం కీ శాన మాలూమ హోతీ హై కి హజేరత మూసా సే "లన నూమినా లకా" (ఐ మూసా హమ హరగిజ తుమ్హారా యకీన న లాఏంగే) కహనే కీ సజేా మేం బనీ ఇస్రాఈల హలాక కియే గఏ. హుజేార సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే ఏహద వాలోం కో ఆగాహ కియా జాతా హై కి నబియోం కా నిరాదర కరనా అల్లాహ కే ప్రకోప కా కారణ బనతా హై, ఇససే డరతే రహేం. యహ భీ మాలూమ హుఆ కి అల్లాహ తఆలా అపనే ప్యారోం కీ దుఆ సే ముర్దే జేిన్దా ఫరమా దేతా హై.

(14) జబ హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ ఫారిగ హోకర బనీ ఇస్రాఈల కే లశ్కర మేం పహుంచే ఔర ఆపనే ఉన్హేం అల్లాహ కా హుక్మ సునాయా కి ముల్కే శామ హజేరత ఇబ్రాహీమ ఔర ఉనకీ ఔలాద కా మదఫన (అన్తిమ ఆశ్రయ స్థల) హై, ఉసీ మేం బైతుల మకదిస హై. ఉసకో అమాలికా సే ఆజాద కరానే కే లిఏ జిహాద కరో ఔర మిస్ర్ ఛోడకర వహీం అపనా వతన బనాఓ మిస్ర్ కా ఛోడనా బనీ ఇస్రాఈల పర బడా భారీ థా. పహలే తో వో కాఫీ ఆగే పీఛే హుఏ ఔర జబ అపనీ మర్జీ కే ఖిలాఫ సిర్ఫ అల్లాహ కే హుక్మ సే మజబూర హోకర హజేరత హారూన ఔర హజేరత మూసా కే సాథ రవానా హుఏ తో రాస్తే మేం జో కఠినాఈ పేశ ఆఈ, హజేరత మూసా సే శికాయత కరతే. జబ ఉస సహరా (మరూస్థల) మేం పహుంచే జహాం హరియాలీ థీ న ఛాయా, న గల్లా సాథ థా. వహాం ధూప కీ తేజీ ఔర భూఖ కీ శికాయత కీ. అల్లాహ తఆలా నే హజేరత మూసా కీ దుఆ సే సఫేద బాదల కో ఉనకే సరోం పర ఛా దియా జో దిన భర ఉనకే సాథ చలతా. రాత కో ఉనకే లిఏ ప్రకాశ కా ఏక సుతూన (స్తమ్భ) ఉతరతా జిసకీ రోశనీ మేం కామ కరతే. ఉనకే కపడే మైలే ఔర పురానే న హోతే, నాఖున ఔర బాల న బఢతే, ఉస సఫర మేం జో బచ్చా పైదా హోతా ఉసకా లిబాస ఉసకే సాథ పైదా హోతా, జితనా వహ బఢతా, లిబాస భీ బఢతా.

(15) మన్న, తరంజబీన (దలియా) కీ తరహ ఏక మీఠీ చీజ థీ, రోజానా సుబ్హ పౌ ఫటే సూరజ నికలనే తక హర ఆదమీ కే లియే ఏక సాఅ కే బరాబర ఆసమాన సే ఉతరతీ. లోగ ఉసకో చాదరోం మేం లేకర దిన భర ఖాతే రహతే. సలవా ఏక ఛోటీ చిడియా హోతీ హై. ఉసకో హవా లాతీ. యే శికార కరకే ఖాతే. దోనోం చీజోం శనివార కో బిల్కుల న ఆతీం, బాకీ హర రోజ పహుంచతీం. శుక్రవార కో ఔర దినోం సే దుగునీ ఆతీం. హుక్మ యహ థా కి శుక్రవార కో శనివార కే లియే భీ జరూరత కే అనుసార జమా కర లో మగర ఏక దిన సే జ్యాదా కా న జమా కరో. బనీ ఇస్రాఈల నే ఇన నేఅమతోం కీ నాశుక్రీ కీ. భండార జమా కియే, వో సడ గఏ ఔర ఆసమాన సే ఉనకా ఉతరనా బంద హో గయా. యహ ఉన్హోంనే అపనా హీ నుకసాన కియా కి దునియా మేం నేఅమత సే మేహరూమ ఔర ఆఖిరత మేం అజాబ కే హకదార హుఏ.

(16) "ఉస బస్తీ" సే బైతుల మకదిస ముrాద హై యా అరీహా జో బైతుల మకదిస సే కరీబ హై, జిసమేం అమాలికా ఆబాద థే ఔర ఉసకో ఖాలీ కర గఏ. వహాం గల్లే మేవే కీ బహుతాత థీ.

(17) యహ దర్వాజా ఉనకే లియే కాబే కే దర్జే కా థా కి ఇసమేం దాఖిల హోనా ఔర ఇసకీ తరఫ సజ్దా కరనా గునాహోం కే ప్రాయశ్చిత కా కారణ కరార దియా గయా.

(18) ఇస ఆయత సే మాలూమ హుఆ కి జబాన సే మాఫీ మాంగనా ఔర బదన కీ ఇబాదత సజ్దా వగైరహ తౌబహ కా పూరక హై. యహ భీ మాలూమ హుఆ కి మశహూర గునాహ కీ తౌబహ ఐలాన కే సాథ హోనీ చాహియే. యహ భీ మాలూమ హుఆ కి పవిత్ర స్థల జో అల్లాహ కీ రహమత వాలే హోం, వహాం తౌబహ కరనా ఔర హుక్మ బజా లానా నేక ఫలోం ఔర తౌబహ జల్ద కుబూల హోనే కా కారణ బనతా హై. (ఫత్హుల అజీజ్). ఇసీ లియే బుజుర్గోం కా తరీకా రహా హై కి నబియోం ఔర వలియోం కీ పైదాఇశ కీ జగహోం ఔర మజారాత పర హాజిర హోకర తౌబహ ఔర అల్లాహ కీ బారగాహ మేం సర ఝుకాతే హైం. ఉర్స ఔర దర్గాహోం పర హాజిరీ మేం భీ యహీ ఫాయదా సమఝా జాతా హై.

(19) బుఖారీ ఔర ముస్లిమ కీ హదీస మేం హై కి బనీ ఇస్రాఈల కో హుక్మ హుఆ థా కి దర్వాజే మేం సజ్దా కరతే హుఏ దాఖిల హోం ఔర జబాన సే "హిత్తతున" యానీ తౌబహ ఔర మాఫీ కా శబ్ద కహతే జాఏం. ఉన్హోంనే ఇన దోనోం ఆదేశోం కే విరుద్ధ కియా. దాఖిల తో హుఏ పర చూతడోం కే బల ఘిసరతే ఔర తౌబహ కే శబ్ద కీ జగహ మజాక కే అందాజ మేం "హబ్బతున ఫీ శఅరతిన" కహా జిసకే మానీ హైం బాల మేం దానా.

(20) యహ అజాబ తాఊన (ప్లేగ) థా జిససే ఏక ఘణ్టే మేం చౌబీస హజార హలాక హో గఏ. యహీ హదీస కీ కితాబోం మేం హై కి తాఊన పిఛలీ ఉమ్మతోం కే అజాబ కా శేష హిస్సా హైం. జబ తుమ్హారే శహర మేం ఫైలే, వహాం సే న భాగో. దూసరే శహర మేం హో తో తాఊన వాలే శహర మేం న జాఓ. సహీ హదీస మేం హై కి జో లోగ వబా కే ఫైలనే కే వక్త అల్లాహ కీ మర్జీ పర సర ఝుకాఏ సబ్ర కరేం తో అగర వో వబా (మహామారీ) సే బచ జాఏం తో భీ ఉన్హేం శహాదత కా సవాబ మిలేగా.

సూరఏ బకరహ _ సాతవాం రూకూ

وَ اِذِ اسۡتَسۡقٰی مُوۡسٰی لِقَوۡمِہٖ فَقُلۡنَا اضۡرِبۡ بِّعَصَاکَ الۡحَجَرَ ؕ فَانۡفَجَرَتۡ مِنۡہُ اثۡنَتَا عَشۡرَۃَ عَیۡنًا ؕ قَدۡ عَلِمَ کُلُّ اُنَاسٍ مَّشۡرَبَہُمۡ ؕ کُلُوۡا وَاشۡرَبُوۡا مِنۡ رِّزۡقِ اللّٰہِ وَلَا تَعۡثَوۡا فِی الۡاَرۡضِ مُفۡسِدِیۡنَ ﴿۶۰﴾ وَ اِذۡ قُلۡتُمۡ یٰمُوۡسٰی لَنۡ نَّصۡبِرَ عَلٰی طَعَامٍ وَّاحِدٍ فَادۡعُ لَنَا رَبَّکَ یُخۡرِجۡ لَنَا مِمَّا تُنۡۢبِتُ الۡاَرۡضُ مِنۡۢ بَقۡلِہَا وَقِثَّآئِہَا وَفُوۡمِہَا وَعَدَسِہَا وَبَصَلِہَا ؕ قَالَ اَتَسۡتَبۡدِلُوۡنَ الَّذِیۡ ہُوَ اَدۡنٰی بِالَّذِیۡ ہُوَ خَیۡرٌ ؕ اِہۡبِطُوۡا مِصۡرًا فَاِنَّ لَکُمۡ مَّا سَاَلۡتُمۡ ؕ وَضُرِبَتۡ عَلَیۡہِمُ الذِّلَّۃُ وَالۡمَسۡکَنَۃُ ۟ وَبَآءُوۡ بِغَضَبٍ مِّنَ اللّٰہِ ؕ ذٰلِکَ بِاَنَّہُمۡ کَانُوۡا یَکۡفُرُوۡنَ بِاٰیٰتِ اللّٰہِ وَیَقۡتُلُوۡنَ النَّبِیّٖنَ بِغَیۡرِ الۡحَقِّ ؕ ذٰلِکَ بِمَا عَصَوۡا وَّ کَانُوۡا یَعۡتَدُوۡنَ ﴿۶۱﴾

---

౬౦. ఔర జబ మూసా నే అపనీ కౌమ కే లియే పానీ మాంగా తో హమనే ఫరమాయా ఇస పత్థర పర అపనీ లాఠీ మారో ఫౌరన ఉస మేం సే బారహ చశ్మే బహ నికలే(1) హర సమూహ నే అపనా ఘాట పహచాన లియా, ఖాఓ ఔర పియో ఖుదా కా దియా(2) ఔర జమీన మేం ఫసాద ఉఠాతే న ఫిరో(3)

౬౧. ఔర జబ తుమనే కహా ఐ మూసా (4) హమ సే తో ఏక ఖానే పర(5) కభీ సబ్ర న హోగా తో ఆప అపనే రబ సే దుఆ కీజియే కి జమీన కీ ఉగాఈ హుఈ చీజేం హమారే లియే నికాలే కుఛ సాగ ఔర కకడీ ఔర గేంహూం ఔర మసూర ఔర ప్యాజ. ఫరమాయా క్యా మామూలీ చీజ కో బేహతర కే బదలే మాంగతే హో(6) అచ్ఛా మిస్ర(7) యా కిసీ శహర మేం ఉతరో వహాం తుమ్హేం మిలేగా జో తుమనే మాంగా(8) ఔర ఉనపర ముకర్రర కర దీ గఈ ఖ్వ◌ారీ (జిల్లత) ఔర నాదారీ (9) (యా దరిద్రతా) ఔర ఖుదా కే గజబ మేం లౌటే(10) యే బదలా థా ఉసకా కి వో అల్లాహ కీ ఆయతోం కా ఇన్కార కరతే ఔర నబియోం కో నాహక శహీద కరతే (11) యే బదలా ఉనకీ నాఫరమానియోం ఔర హద సే బఢనే కా

తఫసీర : సూరఏ బకరహ – సాతవాం రూకూ

(1) జబ బనీ ఇస్రాఈల నే సఫర మేం పానీ న పాయా తో ప్యాస కీ తేజీ కీ శికాయత కీ. హజరత మూసా కో హుక్మ హుఆ కి అపనీ లాఠీ పత్థర పర మారేం. ఆపకే పాస ఏక చౌకోర పత్థర థా. జబ పానీ కీ జరూరత హోతీ, ఆప ఉస పర అపనీ లాఠీ మారతే, ఉససే బారహ చశ్మే జారీ హో జాతే, ఔర సబ ప్యాస బుఝాతే, యహ బడా మోజిజా (చమత్కార) హై. లేకిన నబియోం కే సరదార సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ ముబారక ఉంగలియోం సే చశ్మే జారీ ఫరమాకర ఏక బడీ జమాఅత కీ ప్యాస ఔర దూసరీ జరూరతోం కో పూరా ఫరమానా ఇససే బహుత బడా ఔర ఉత్తమ చమత్కార హై. క్యోంకి మనుష్య కే శరీర కే కిసీ అంగ సే పానీ కీ ధార ఫూట నికలనా పత్థర కే ముకాబలే మేం జ్యాదా ఆశ్చర్య కీ బాత హై. (ఖాజిన వ మదారిక)

(2) యానీ ఆసమానీ ఖానా మన్న వ సలవా ఖాఓ ఔర పత్థర కే చశ్మోం కా పానీ పియో జో తుమ్హేం అల్లాహ కీ కృపా సే బినా పరిశ్రమ ఉపలబ్ధ హై.

(3) నేఅమతోం కే జిక్ర కే బాద బనీ ఇస్రాఈల కీ అయోగ్యతా, కమ హిమ్మతీ ఔర నాఫరమానీ కీ కుఛ ఘటనాఏం బయాన కీ జాతీ హైం.

---

(4) బనీ ఇస్రాఈల కీ యహ అదా భీ బహుత బేఅదబీ కీ థీ కి బడే దర్జే వాలే ఏక నబీ కో నామ లేకర పుకారా. యా నబీ, యా రసూలల్లాహ యా ఔర ఆదర కా శబ్ద న కహా. (ఫత్హుల అజీజ్). జబ నబియోం కా ఖాలీ నామ లేనా బేఅదబీ హై తో ఉనకో మామూలీ ఆదమీ ఔర ఏలచీ కహనా కిస తరహ గుస్తాఖీ న హోగా. నబియోం కే జిక్ర మేం జరా సీ భీ బేఅదబీ నాజాయజ్ హై.

(5) “ఏక ఖానే” సే ఏక కిస్మ కా ఖానా ముrాద హై.

(6) జబ వో ఇస పర భీ న మానే తో హజరత మూసా అలైహిస్సలామ నే అల్లాహ కీ బారగాహ మేం దుఆ కీ, హుక్మ హుఆ “ఇహబితూ” (ఉతరో).

(7) మిస్ర అరబీ మేం శహర కో భీ కహతే హైం, కోఈ శహర హో ఔర ఖాస శహర యానీ మిస్ర మూసా అలైహిస్సలామ కా నామ భీ హై. యహాం దోనోం మేం సే ఏక ముrాద హో సకతా హై. కుఛ కా ఖయాల హై కి యహాం ఖాస శహర ముrాద నహీం హో సకతా. మగర యహ ఖయాల సహీ నహీ హై.

(8) యానీ సాగ, కకడీ వగైరహ, హాలాంకి ఇన చీజోం కీ తలబ గునాహ న థీ లేకిన మన్న వ సలవా జైసీ బేమేహనత కీ నేఅమత ఛోడకర ఉనకీ తరఫ ఖించనా తుచ్ఛ విచార హై. హమేశా ఉన లోగోం కీ తబీయత తుచ్ఛ చీజోం ఔర బాతోం కీ తరఫ ఖించీ రహీ ఔర హజరత హారూన ఔర హజరత మూసా వగైరహ బుజుర్గీ వాలే బలన్ద హిమ్మత నబియోం కే బాద బనీ ఇస్రాఈల కీ బదనసీబీ ఔర కమహిమ్మతీ పూరీ తరహ జాహిర హుఈ ఔర జాలూత కే తసల్లుత (అధిపత్య) ఔర బఖ్తే నస్సర కీ ఘటనా కే బాద తో వో బహుత హీ జలీల వ ఖ్వార హో గఏ. ఇసకా బయాన “దురేబత అలైహిముజ్ జిల్లతు” (ఔర ఉన పర ముకర్రర కర దీ గఈ ఖ్వారీ ఔర నాదారీ) (సూరఏ ఆలే ఈమరాన, ఆయత : 112) మేం హై.

(9) యహూద కీ జేిల్లత తో యహ కి దునియా మేం కహీం నామ కో ఉనకీ సల్తనత నహీం ఔర నాదారీ యహ కి మాల మౌజూద హోతే హుఏ భీ లాలచ కీ వజహ సే మోహతాజ హీ రహతే హైం.

(10) నబియోం ఔర నేక లోగోం కీ బదౌలత జో రూతే ఉన్హేం హాసిల హుఏ థే ఉనసే మేహరూమ హో గఏ. ఇస ప్రకోప కా కారణ సిర్ఫ యహీ నహీం కి ఉన్హోంనే ఆసమానీ గిజేాఓం కే బదలే జేమీనీ పైదావార కీ ఇచ్ఛా కీ యా ఉసీ తరహ ఔర ఖతాఏం హో హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ కే జేమానే మేం ఉనసే హుఈ, బల్కి నబువ్వత కే ఏహద సే దూర హోనే ఔర లమ్బా సమయ గుజేరనే సే ఉనకీ క్షమతాఏం బాతిల హుఈ ఔర నిహాయత బురే కర్మ ఔర బడే పాప ఉనసే హుఏ. యే ఉనకీ జేిల్లత ఔర ఖ్వారీ కే కారణ బనే.

(11) జైసా కి ఉన్హోనే హజేరత జేకరియా ఔర హజేరత యహయా కో శహీద కియా ఔర యే కత్ల ఐసే నాహక థే జినకీ వజహ ఖుద యే కాతిల భీ నహీం బతా సకతే.

సూరఏ బకరహ _ ఆఠవాం రూకూ

اِنَّ الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَالَّذِيۡنَ هَادُوۡا وَالنَّصٰرٰى وَالصّٰبِـئِيۡنَ مَنۡ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالۡيَوۡمِ الۡاٰخِرِ وَعَمِلَ صٰلِحًا فَلَهُمۡ اَجۡرُهُمۡ عِنۡدَ رَبِّهِمۡ ۚ وَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُوۡنَ ﴿۶۲﴾ وَ اِذۡ اَخَذۡنَا مِيۡثَاقَكُمۡ وَرَفَعۡنَا فَوۡقَكُمُ الطُّوۡرَ ؕ خُذُوۡا مَاۤ اٰتَيۡنٰكُمۡ بِقُوَّةٍ وَّاذۡكُرُوۡا مَا فِيۡهِ لَعَلَّكُمۡ تَتَّقُوۡنَ ﴿۶۳﴾ ثُمَّ تَوَلَّيۡتُمۡ مِّنۡۢ بَعۡدِ ذٰلِكَ ۚ فَلَوۡلَا فَضۡلُ اللّٰهِ عَلَيۡكُمۡ وَرَحۡمَتُهٗ لَكُنۡتُمۡ مِّنَ الۡخٰسِرِيۡنَ ﴿۶۴﴾ وَلَقَدۡ عَلِمۡتُمُ الَّذِيۡنَ اعۡتَدَوۡا مِنۡكُمۡ فِى السَّبۡتِ فَقُلۡنَا لَهُمۡ كُوۡنُوۡا قِرَدَةً خٰسِـئِيۡنَ ﴿۶۵﴾ۚ فَجَعَلۡنٰهَا نَكَالًا لِّمَا بَيۡنَ يَدَيۡهَا وَمَا خَلۡفَهَا وَمَوۡعِظَةً لِّلۡمُتَّقِيۡنَ ﴿۶۶﴾ وَ اِذۡ قَالَ مُوۡسٰى لِقَوۡمِهٖۤ اِنَّ اللّٰهَ يَاۡمُرُكُمۡ اَنۡ تَذۡبَحُوۡا بَقَرَةً ؕ قَالُوۡۤا اَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا ؕ قَالَ اَعُوۡذُ بِاللّٰهِ اَنۡ اَكُوۡنَ مِنَ الۡجٰهِلِيۡنَ ﴿۶۷﴾ قَالُوا ادۡعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنۡ لَّنَا مَا هِىَ ؕ قَالَ اِنَّهٗ يَقُوۡلُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا فَارِضٌ وَّلَا بِكۡرٌ ؕ عَوَانٌۢ بَيۡنَ ذٰلِكَ ؕ فَافۡعَلُوۡا مَا تُؤۡمَرُوۡنَ ﴿۶۸﴾ قَالُوا ادۡعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنۡ لَّنَا مَا لَوۡنُهَا ؕ قَالَ اِنَّهٗ يَقُوۡلُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفۡرَآءُ ۙ فَاقِعٌ لَّوۡنُهَا تَسُرُّ النّٰظِرِيۡنَ ﴿۶۹﴾ قَالُوا ادۡعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنۡ لَّنَا مَا هِىَ ۙ اِنَّ الۡبَقَرَ تَشٰبَهَ عَلَيۡنَا ؕ وَ اِنَّاۤ اِنۡ شَآءَ اللّٰهُ لَمُهۡتَدُوۡنَ ﴿۷۰﴾ قَالَ اِنَّهٗ يَقُوۡلُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا ذَلُوۡلٌ تُثِيۡرُ الۡاَرۡضَ وَلَا تَسۡقِى الۡحَرۡثَ ۚ مُسَلَّمَةٌ لَّا شِيَةَ فِيۡهَا ؕ قَالُوا الۡـٰٔنَ جِئۡتَ بِالۡحَقِّ ؕ فَذَبَحُوۡهَا وَمَا كَادُوۡا يَفۡعَلُوۡنَ ﴿۷۱﴾

౬౨. బేశక ఈమాన వాలే ఔర యహూదియోం ఔర ఈసాఇయోం ఔర సితారోం కే పుజారియోం మేం సే వో కి సచ్చే దిల సే అల్లాహ ఔర పిఛలే దీన పర ఈమాన లాఏం ఔర నేక కామ కరేం ఉన కా సవాబ పుణ్య ఉనకే రబ కే పాస హైం ఔర న ఉన్హేం కుఛ అన్దేశా (ఆశంకాద) హో ఔర న కుఛ గమ (1)

౬౩. ఔర జబ హమనే తుమసే ఏహద లియా (2) ఔర తుమ పర తూర (పహాడ) కో ఊంచా కియా (3) ఔర జో కుఛ హమ తుమకో దేతే హైం జోర సే(4) ఔర ఉసకే మజేమూన యాద కరో ఇస ఉమ్మీద పర కి తుమ్హేం పరహేజగారీ మిలే

౬౪. ఫిర ఉసకే బాద తుమ ఫిర గఏ తో అగర అల్లాహ కీ కృపా ఔర ఉసకీ రహమత తుమ పర న హోతీ తో తుమ టోటే వాలోం మేం హో జాతే (5)

౬౫. ఔర బేశక జేరూర తుమ్హేం మాలూమ హై తుమ మేం కే వో జిన్హోంనే హఫ్తే (శనివార) మేం సరకశీ కీ (6) తో హమనే ఉనసే ఫరమాయా కి హో జాఓ బన్దర ధుత్కారే హుఏ

౬౬. తో హమనే (ఉస బస్తీ కా) యే వాకియా (ఘటనా) ఉసకే ఆగే ఔర పీఛే వాలోం కే లియే ఇబరత కర దియా ఔర పరహేజగారోం కే లియే నసీహత

౬౭. ఔర జబ మూసా నే అపనీ కౌమ సే ఫరమాయా ఖుదా తుమ్హేం హుక్మ దేతా హై కి ఏక గాయ జేబ్హ కరో(7) బోలే కీ ఆప హమేం మసఖరా బనాతే హైం (8) ఫరమాయా ఖుదా కీ పనాహ కి మైం జాహిలోం సే హూం(9)

౬౮. బోలే అపనే రబ సే దుఆ కీజియే కి వహ హమేం బతా దే గాయ కైసీ? కహా, వహ ఫరమాతా హై కి వహ ఏక గాయ హై న బూఢీ ఔర న ఊసర, బల్కి ఉన దోనోం కే బీచ మేం, తో కరో జిసకా తుమ్హేం హుక్మ హోతా హై

౬౯. బోలే అపనే రబ సే దుఆ కీజియే హమేం బతా దే ఉసకా రంగ క్యా హై? కహా వహ ఫరమాతా హై వహ ఏక పీలీ గాయ హై జిసకీ రంగత డహడహాతీ, దేఖనే వాలోం కో ఖుశీ దేతీ

౭౦. బోలే అపనే రబ సే దుఆ కీజియే కి హమారే లియే సాఫ బయాన కరదే వహ గాయ కైసీ హై? బేశక గాయోం మేం హమకో శుబహ పడ గయా ఔర అల్లాహ చాహే తో హమ రాహ పా జాఏంగే(10)

౭౧. కహా వహ ఫరమాతా హై కి వహ ఏక గాయ హై జిససే ఖిదమత నహీం లీ జాతీ కి జేమీన జోతే ఔర న ఖేతీ కో పానీ దే. బే ఐబ హై, జిసమేం కోఈ దాగ నహీం. బోలే అబ ఆప ఠీక బాత లాఏ (11) తో ఉసే జేి్బ్హ కియా ఔర జేి్బ్హ కరతే మాలూమ న హోతే థే (12)

తఫసీర : సూరఏ బకరహ – ఆఠవాం రూకూ

(1) ఇబ్నే జరీర ఔర ఇబ్నే అబీ హాతిమ నే సదీ సే రివాయత కీ కి యహ ఆయత హజేరత సలమాన ఫారసీ (అల్లాహ ఉనసే రాజేి హో) కే సాథియోం కే బారే మేం ఉతరీ.

(2) కి తుమ తౌరాత మానోగే ఔర ఉస పర అమల కరోగే. ఫిర తుమనే ఉసే నిర్దేశోం కో బోఝ జానకర కుబూల కరనే సే ఇన్కార కర దియా. జబకి తుమనే ఖుద అపనీ తరఫ సే హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ సే ఐసీ ఆసమానీ కితాబ కీ ప్రార్థనా కీ థీ జిసమేం శరీఅత కే కానూన ఔర ఇబాదత కే తరీకే విస్తార సే దర్జ హోం. ఔర హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ నే తుమసే బార బార ఇసకే కుబూల కరనే ఔర ఇస పర అమల కరనే కా ఏహద లియా థా. జబ వహ కితాబ దీ గఈ తో తుమనే ఉసే కుబూల కరనే సే ఇన్కార కర దియా ఔర ఏహద పూరా న కియా.

(3) బనీ ఇస్రాఈల కే ఏహద తోడనే కే బాద హజేరత జిబ్రీల నే అల్లాహ కే హుక్మ సే తూర పహాడ కో ఉఠాకర ఉనకే సరోం పర లటకా దియా ఔర హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ నే ఫరమాయా తుమ ఏహద కుబూల కరో వరనా యే పహాడ తుమపర గిరా దియా జాఏగా, ఔర తుమ కుచల డాలే జాఓగే. వాస్తవ మేం పహాడ కా సర పర లటకా దియా జానా అల్లాహ కీ నిశానీ ఔర ఉసకీ కుదరత కా ఖులా ప్రమాణ హై. ఇససే దిలోం కో ఇత్మీనాన హాసిల హోతా హై కి బేశక యహ రసూల అల్లాహ కీ కువ్వత ఔర కుదరత కే జేిహిర కరనే వాలే హైం. యహ ఇత్మీనాన ఉనకో మాననే ఔర ఏహద పూరా కరనే కా అస్ల కారణ హై.

(4) యానీ పూరీ కోశిశ కే సాథ.

(5) యహాం ఫజేల్ల వ రహమత సే యా తౌబహ కీ తౌఫీక ముురాద హై యా అజేాబ మేం విలమ్బ (దేరీ.) ఏక కథన యహ భీ హై కి అల్లాహ కీ కృపా ఔర రహమత సే హుజేూర సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ పాక జేాత ముురాద హైం. మానీ యే హై కి అగర తుమ్హేం నబియోం కే సరదార సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే వుజూద (అస్తిత్వ) కీ దౌలత న మిలతీ ఔర ఆపకా మార్గదర్శన నసీబ న హోతా తో తుమ్హారా అంజామ నష్ట హోనా ఔర ఘాటా హోతా.

(6) ఇలా శహర మేం బనీ ఇస్రాఈల ఆబాద థే ఉన్హేం హుక్మ థా కి శనివార కా దిన ఇబాదత కే లియే ఖాస కర దేం, ఉస రోజ శికార న కరేం, ఔర సాంసారిక కారోబార బన్ద రఖేం. ఉనకే ఏక సమూహ నే యహ చాల కీ కి శుక్రవార కో దరియా కే కినారే బహుత సే గడ్ఢే ఖోదతే ఔర సనీచర కీ సుబహ కో దరియా సే ఇన గడ్ఢో తక నాలియాం బనాతే జినకే జేరియే పానీ కే సాథ మఛలియాం ఆకర గడ్ఢోం మేం కైద హో జాతీం. ఇతవార కో ఉన్హేం నికాలతే ఔర కహతే కి హమ మఛలీ కో పానీ సే సనీచర కే దిన నహీం నికాలతేం. చాలీస యా సత్తర సాల తక యహ కరతే రహే. జబ హజేరత దాఊద అలైహిస్సలామ కీ నబువ్వత కా ఏహద ఆయా తో ఆపనే ఉన్హేం మనా కియా ఔర ఫరమాయా కి కైద కరనా హీ శికార హై, జో సనీచర కో కరతే హో, ఇససే హాథ రోకో వరనా అజేాబ మేం గిరఫ్తార కియే జాఓగే. వహ బాజే న ఆఏ. ఆపనే దుఆ ఫరమాఈ. అల్లాహ తఆలా నే ఉన్హేం బన్దరోం కీ శక్ల మేం కర దియా, ఉనకీ అక్ల ఔర దూసరీ ఇన్ద్రియాం (హవాస) తో బాకీ రహీ, కేవల బోలనే కీ కువ్వత ఛీన లీ గఈ. శరీర సే బదబూ నికలనే లగీ. అపనే ఇస హాల పర రోతే రోతే తీన దిన మేం సబ హలాక హో గఏ. ఉనకీ నస్ల బాకీ న రహీ. యే సత్తర హజేార కే కరీబ థే. బనీ ఇస్రాఈల కా దూసరా సమూహ జో బారహ హజేార కే కరీబ థా, ఉన్హేం ఐసా కరనే సే మనా కరతా రహా. జబ యే న మానే తో ఉన్హోనే అపనే ఔర ఉనకే ముహల్లోం కే బీచ ఏక దీవార బనాకర అలాహిదగీ కర లీ. ఇన సబనే నిజాత పాఈ. బనీ ఇస్రాఈల కా తీసరా సమూహ ఖామోశ రహా, ఉసకే బారే మేం హజేరత ఇబ్నే అబ్బాస కే సామనే అకరమహ నే కహా కి వో మాఫ కర దియే గఏ క్యోంకి అచ్ఛే కామ కా హుక్మ దేనా ఫర్జే కిఫాయా హై, కుఛ నే కర లియా తో జైసే కుల నే కర లియా. ఉనకీ ఖామోశీ కీ వజహ యహ థీ కి యే ఉనకే నసీహత మాననే కీ తరఫ సే నిరాశ థే. అకరమహ కీ యహ తకరీర హజేరత ఇబ్నే అబ్బాస కో బహుత పసన్ద ఆఈ ఔర ఆప ఖుశీ సే ఉఠకర ఉనసే గలే మిలే ఔర ఉనకా మాథా చూమా. (ఫత్హుల అజేీజ్). ఇససే మాలూమ హుఆ కి ఖుశీ మేం గలే మిలనా రసూలుల్లాహ కే సాథియోం కా తరీకా హై. ఇసకే లియే సఫర సే ఆనా ఔర జుదాఈ కే బాద మిలనా శర్త నహీం.

(7) బనీ ఇస్రాఈల మేం ఆమీల నామ కా ఏక మాలదార థా. ఉసకే చచాజేాద భాఈ నే విరాసత కే లాలచ మేం ఉసకో కత్ల కరకే దూసరీ బస్తీ కే దర్వాజే పర డాల దియా ఔర ఖుద సుబహ కో ఉసకే ఖూన కా దావేదార బనా. వహాం కే లోగోం నే హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ సే వినతీ కీ కి ఆప దుఆ ఫరమాఏం కి అల్లాహ తఆలా సారీ హకీకత ఖోల దే. ఇస పర హుక్మ హుఆ కి ఏక గాయ జేిబ్హ కరకే ఉసకా కోఈ హిస్సా మకతూల (మృతక) కో మారేం, వహ జేిన్దా హోకర కాతిల కా పతా దేగా.

(8) క్యోంకి మకతూల (మృతక) కా హాల మాలూమ హోనే ఔర గాయ కే జేిబ్హ మేం కోఈ మునాసిబత (తఅల్లుక) మాలూమ నహీం హోతీ.

(9) ఐసా జవాబ జో సవాల సే సమ్బన్ధ న రఖే జాహిలో కా కామ హై. యా యే మానీ హైం కి ముహాకిమే (న్యాయ) కే మౌకే పర మజేాక ఉడానా యా హంసీ కరనా జాహిలోం కా కామ హై. ఔర నబియోం కీ శాన ఉససే ఊపర హై. బనీ ఇస్రాఈల నే సమఝు లియా కి గాయ కా జేిబ్హ కరనా అనివార్య హై తో ఉన్హోనే అపనే నబీ సే ఉసకీ విశేషతాఏం ఔర నిశానియాం పూఛీం. హదీస శరీఫ మేం హై కి అగర బనీ ఇస్రాఈల యహ బహస న నికాలతే తో జో గాయ జేిబ్హ కర దేతే, కాఫీ హో జాతీ.

(10) హుజేూర సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ నే ఫరమాయా, అగర వో ఇన్కాఅల్లాహ న కహతే, హరగిజ వహ గాయ న పాతే. హర నేక కామ మేం ఇన్కాఅల్లాహ కహనా బరకత కా కారణ హై.

(11) యానీ అబ తసల్లీ హుఈ బొర పూరీ శాన బొర సిఫత మాలూమ హుఈ. ఫిర ఉన్హోంనే గాయ కీ తలాశ శురూ కీ. ఉస ఇలాకే మేం ఐసీ సిర్ఫ ఏక గాయ థీ. ఉసకా హాల యహ హై కి బనీ ఇస్రాఈల మేం ఏక నేక ఆదమీ థే బొర ఉనకా ఏక ఛోటా సా బచ్చా థా ఉనకే పాస సివాఏ ఏక గాయ కే బచ్చే కే కుఛ న రహా థా. ఉన్హోం నే ఉసకీ గర్దన పర ముహర లగాకర అల్లాహ కే నామ పర ఛోడ దియా బొర అల్లాహ కీ బారగాహ మేం అర్జ కియా – ఐ రబ, మైం ఇస బఛియా కో ఇస బేటే కే లియే తేరే పాస అమానత రఖతా హూం. జబ మేరా బేటా బడా హో, యహ ఉసకే కామ ఆఏ. ఉనకా తో ఇన్తికాల హో గయా. బఛియా జంగల మేం అల్లాహ కీ హిఫాజత మేం పలతీ రహీ. యహ లడకా బడా హుఆ బొర అల్లాహ కే ఫజ్ల సే నేక బొర అల్లాహ సే డరనే వాలా, మాం కా ఫరమాంబరదార థా. ఏక రోజ ఉసకీ మాం నే కహా బేటే తేరే బాప నే తేరే లియే అముక జంగల మేం ఖుదా కే నామ పర ఏక బఛియా ఛోడీ హై. వహ అబ జవాన హో గఈ హోగీ. ఉసకో జంగల సే లే ఆ బొర అల్లాహ సే దుఆ కర కి వహ తుఝే అతా ఫరమాఏ. లడకే నే గాయ కో జంగల మేం దేఖా బొర మాం కీ బతాఈ హుఈ నిశానియాం ఉసమేం పాఈ బొర ఉసకో అల్లాహ కీ కసమ దేకర బులాయా, వహ హాజేిర హుఈ. జవాన ఉసకో మాం కీ ఖిదమత మేం లాయా. మాం నే బాజేిార లే జాకర తీన దీనార మేం బేచనే కా హుక్మ దియా బొర యహ శర్త కీ కి సౌదా హోనే పర ఫిర ఉసకీ ఇజాజత హాసిల కీ జాఏ. ఉస జేమానే మేం గాయ కీ కీమత ఉస ఇలాకే మేం తీన దీనార హీ థీ. జవాన జబ ఉస గాయ కో బాజేిార మేం లాయా తో ఏక ఫరిశ్తా ఖరీదార కీ సూరత మేం ఆయా బొర ఉసనే గాయ కీ కీమత ఛ: దీనార లగా దీ, మగర ఇస శర్త సే కి జవాన మాం కీ ఇజాజత కా పాబన్ద న హో. జవాన నే యే స్వీకార న కియా బొర మాం సే యహ తమామ కిస్సా కహా. ఉసకీ మాం నే ఛ: దీనార కీమత మంజూర కరనే కీ ఇజాజత తో దే దీ మగర సౌదే మేం ఫిర దోబారా అపనీ మర్జేి దరయాప్త కరనే కీ శర్త రఖీ. జవాన ఫిర బాజేిార మేం ఆయా. ఇస బార ఫరిశ్తే నే బారహ దీనార కీమత లగాఈ బొర కహా కి మాం కీ ఇజాజత పర మౌకూఫ (ఆధారిత) న రఖో. జవాన న మానా బొర మాం కో సూచనా దీ. వహ సమఝుదార థీ, సమఝు గఈ కి యహ ఖరీదార నహీం కోఈ ఫరిశ్తా హై జో ఆజేమాయశ కే లియే ఆతా హై. బేటే సే కహా కి అబ కీ బార ఉస ఖరీదార సే యహ కహనా కి ఆప హమేం ఇస గాయ కీ ఫరోఖ్త కరనే కా హుక్మ దేతే హైం యా నహీం. లడకే నే యహీ కహా. ఫరిశ్తే నే జవాబ దియా అభీ ఇసకో రోకే రహో. జబ బనీ ఇస్రాఈల ఖరీదనే ఆఏం తో ఇసకీ కీమత యహ ముకర్రర కరనా కి ఇసకీ ఖాల మేం సోనా భర దియా జాఏ. జవాన గాయ కో ఘర లాయా బొర జబ బనీ ఇస్రాఈల ఖోజతే ఖోజతే ఉసకే మకాన పర పహుంచే తో యహీ కీమత తయ కీ బొర హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ కీ జేమానత పర వహ గాయ బనీ ఇస్రాఈల కే సుపుర్ద కీ. ఇస కిస్సే సే కఈ బాతేం మాలూమ హుఈ. (1) జో అపనే బాల బచ్చోం కో అల్లాహ కే సుపుర్ద కరే, అల్లాహ తఆలా ఉసకీ ఐసీ హీ ఊమదా పర్వరిశ ఫరమాతా హై. (2) జో అపనా మాల అల్లాహ కే భరోసే పర ఉసకీ అమానత మేం దే, అల్లాహ ఉసమేం బరకత దేతా హై. (3) మాం బాప కీ ఫరమాంబరదారీ అల్లాహ తఆలా కో పసన్ద హై. (4) అల్లాహ కా ఫైజ (ఇనామ) కుర్బానీ బొర ఖైరాత కరనే సే హాసిల హోతా హై. (5) ఖుదా కీ రాహ మేం అచ్ఛా మాల దేనా చాహియే. (6) గాయ కీ కురబానీ ఉచ్చ దర్జా రఖతీ హై.

(12) బనీ ఇస్రాఈల కే లగాతార ప్రశ్నోం బొర అపనీ రూస్వాఈ కే డర బొర గాయ కీ మహంగీ కీమత సే యహ జేిహిర హోతా థా కి వో జేిబ్హ కా ఇరాదా నహీం రఖతేం, మగర జబ ఉనకే సవాల మునాసిబ జవాబోం సే ఖత్మ కర దియే గఏ తో ఉన్హేం జేిబ్హ కరనా హీ పడా.

సూరఏ బకరహ _ నవాం రూకూ

وَ اِذۡ قَتَلۡتُمۡ نَفۡسًا فَادّٰرَءۡتُمۡ فِيۡهَا ؕ وَاللّٰهُ مُخۡرِجٌ مَّا كُنۡتُمۡ تَكۡتُمُوۡنَ ۚ﴿۷۲﴾ فَقُلۡنَا اضۡرِبُوۡهُ
بِبَعۡضِهَا ؕ كَذٰلِكَ يُحۡىِ اللّٰهُ الۡمَوۡتٰى ۙ وَيُرِيۡكُمۡ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمۡ تَعۡقِلُوۡنَ ﴿۷۳﴾ ثُمَّ قَسَتۡ قُلُوۡبُكُمۡ مِّنۡۢ
بَعۡدِ ذٰلِكَ فَهِىَ كَالۡحِجَارَةِ اَوۡ اَشَدُّ قَسۡوَةً ؕ وَ اِنَّ مِنَ الۡحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنۡهُ الۡاَنۡهٰرُ ؕ وَ اِنَّ مِنۡهَا
لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخۡرُجُ مِنۡهُ الۡمَآءُ ؕ وَ اِنَّ مِنۡهَا لَمَا يَهۡبِطُ مِنۡ خَشۡيَةِ اللّٰهِ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغٰفِلٍ عَمَّا
تَعۡمَلُوۡنَ ﴿۷۴﴾ اَفَتَطۡمَعُوۡنَ اَنۡ يُّؤۡمِنُوۡا لَكُمۡ وَقَدۡ كَانَ فَرِيۡقٌ مِّنۡهُمۡ يَسۡمَعُوۡنَ كَلٰمَ اللّٰهِ ثُمَّ يُحَرِّفُوۡنَهٗ
مِنۡۢ بَعۡدِ مَا عَقَلُوۡهُ وَهُمۡ يَعۡلَمُوۡنَ ﴿۷۵﴾ وَ اِذَا لَقُوا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا قَالُوۡۤا اٰمَنَّا ۚ وَ اِذَا خَلَا بَعۡضُهُمۡ اِلٰى
بَعۡضٍ قَالُوۡۤا اَتُحَدِّثُوۡنَهُمۡ بِمَا فَتَحَ اللّٰهُ عَلَيۡكُمۡ لِيُحَآجُّوۡكُمۡ بِهٖ عِنۡدَ رَبِّكُمۡ ؕ اَفَلَا تَعۡقِلُوۡنَ ﴿۷۶﴾
اَوَلَا يَعۡلَمُوۡنَ اَنَّ اللّٰهَ يَعۡلَمُ مَا يُسِرُّوۡنَ وَمَا يُعۡلِنُوۡنَ ﴿۷۷﴾ وَمِنۡهُمۡ اُمِّيُّوۡنَ لَا يَعۡلَمُوۡنَ الۡكِتٰبَ اِلَّاۤ
اَمَانِىَّ وَ اِنۡ هُمۡ اِلَّا يَظُنُّوۡنَ ﴿۷۸﴾ فَوَيۡلٌ لِّلَّذِيۡنَ يَكۡتُبُوۡنَ الۡكِتٰبَ بِاَيۡدِيۡهِمۡ ۗ ثُمَّ يَقُوۡلُوۡنَ هٰذَا مِنۡ
عِنۡدِ اللّٰهِ لِيَشۡتَرُوۡا بِهٖ ثَمَنًا قَلِيۡلًا ؕ فَوَيۡلٌ لَّهُمۡ مِّمَّا كَتَبَتۡ اَيۡدِيۡهِمۡ وَوَيۡلٌ لَّهُمۡ مِّمَّا يَكۡسِبُوۡنَ ﴿۷۹﴾
وَقَالُوۡا لَنۡ تَمَسَّنَا النَّارُ اِلَّاۤ اَيَّامًا مَّعۡدُوۡدَةً ؕ قُلۡ اَتَّخَذۡتُمۡ عِنۡدَ اللّٰهِ عَهۡدًا فَلَنۡ يُّخۡلِفَ اللّٰهُ عَهۡدَهٗۤ اَمۡ
تَقُوۡلُوۡنَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعۡلَمُوۡنَ ﴿۸۰﴾ بَلٰى مَنۡ كَسَبَ سَيِّئَةً وَّاَحَاطَتۡ بِهٖ خَطِيۡٓـَٔتُهٗ فَاُولٰٓـئِكَ اَصۡحٰبُ
النَّارِ ۚ هُمۡ فِيۡهَا خٰلِدُوۡنَ ﴿۸۱﴾ وَالَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ اُولٰٓـئِكَ اَصۡحٰبُ الۡجَنَّةِ ۚ هُمۡ فِيۡهَا
خٰلِدُوۡنَ ﴿۸۲﴾

౭౨. ఔర జబ తుమనే ఏక ఖూన కియా తో ఏక దూసరే పర ఉసకీ తోహమత (ఆరోప) డాలనే లగే ఔర అల్లాహ కో జేాహిర కరనా థా జో తుమ ఛుపాతే థే

౭౩. తో హమనే ఫరమాయా ఉస మక్తు్ల కో ఉస గాయ కా ఏక టుకడా మారో (1) అల్లాహ యూం హీ ముర్దేం జేిన్దా కరేగా ఔర తుమ్హేం అపనీ నిశానియాం దిఖాతా హై కి కహీం తుమ్హేం అక్ల హో (2)

౨౪. ఫిర ఉసకే బాద తుమ్హారే దిల సఖ్త్ హో గయే (3) తో వహ పత్థరోం జైసే హై బల్కి ఉనసే భీ జ్యాదా కరేం ఔర పత్థరోం మేం తో కుఛ వో హైం జినసే నదియాం బహ నికలతీ హైం ఔర కుఛ వో హై జో ఫట జాతే హైం తో ఉనసే పానీ నికలతా హైం ఔర కుఛ వో హైం జో అల్లాహ కే డర సే గిర పడతే హైం (4) ఔర అల్లాహ తుమ్హారే కౌతుకోం సే బేఖబర నహీం

౨౫. తో ఐ ముసలమానోం, క్యా తుమ్హేం యహ లాలచ హై కి యహూదీ తుమ్హారా యకీన లాఏంగే ఔర ఉనమేం కా తో ఏక సమూహ వహ థా కి అల్లాహ కా కలామ సునతే ఫిర సమఝనే కే బాద ఉసే జాన బూఝకర బదల దేతే (5)

౨౬. ఔర జబ ముసలమానోం సే మిలేం తో కహేం హమ ఈమాన లాఏ (6) ఔర జబ ఆపస మేం అకేలే హో తో కహేం వహ ఇల్మ జో అల్లాహ నే తుమ పర ఖోలా ముసలమానోం సే బయాన కియే దేతే హో కి ఉససే తుమ్హారే రబ కే యహాం తుమ్హీం పర హుజ్జత (తర్క) లాఏం, క్యా తుమ్హేం అక్ల్ నహీం

౨౭. క్యా నహీం జానతే కి అల్లాహ జానతా హై జో కుఛ వో ఛుపాతే హైం ఔర జో కుఛ వో జాహిర కరతే

౨౮. ఔర ఉనమేం కుఛ అనపఢ హైం కి జో కితాబ (7) కో నహీం జానతే మగర జేబానీ పఢ లేనా(8) యా కుఛ అపనీ మనఘడత ఔర వో నిరే గుమాన (భ్రమ) మేం హై

౨౯. తో ఖరాబీ హై ఉనకే లియే జో కితాబ అపనే హాథ సే లిఖేం ఫిర కహ దేం యే ఖుదా కే పాస సే హై కి ఇసకే బదలే థోడే దామ హాసిల కరేం (9) తో ఖరాబీ హై ఉనకే లియే ఉనకే హాథోం కే లిఖే సే ఔర ఖరాబీ ఉనకే లియే ఉస కమాఈ సే

౩౦. ఔర బోలే హమేం తో ఆగ న ఛుఏగీ మగర గినతీ కే దిన (10) తుమ ఫరమాదోం క్యా ఖుదా సే తుమనే కోఈ ఏహద (వచన) లే రఖా హై? జబ తో అల్లాహ కభీ అపనా ఏహద ఖిలాఫ న కరేగా (11) యా ఖుదా పర వహ బాత కహతే హో జిసకా తుమ్హేం ఇల్మ నహీం

౮౧. హాం క్యోం నహీం జో గునాహ కమాఏ ఔర ఉసకీ ఖతా ఉసే ఘేర లే(12) వహ దోజఖ వాలోం మేం హై, ఉన్హేం హమేశా ఉసమేం రహనా

౮౨. ఔర జో ఈమాన లాఏ ఔర అచ్ఛే కామ కియే వో జన్నత వాలే హైం, ఉన్హేం హమేశా ఉసమేం రహనా

తఫసీర : సూరఏ బకరహ – నవాం రూకూ

(1) బనీ ఇస్రాఈల నే గాయ జేిబ్హ కరకే ఉసకే కిసీ అంగ సే ముర్దే కో మారా. వహ అల్లాహ కే హుక్మ సే జేిన్దా హుఆ. ఉసకే హల్క సే ఖూన కే ఫవ్వారే జారీ థే. ఉసనే అపనే చచాజేాద భాఈ కో బతాయా కి ఇసనే ముఝే కత్ల కియా హై. అబ ఉసకో భీ కుబూల కరనా పడా ఔర హజేరత మూసా నే ఉస పర కిసాస కా హుక్మ ఫరమాయా ఔర ఉసకే బాద శరీఅత కా హుక్మ హుఆ కి కాతిల మృతక కీ మీరాస సే మేహరూమ రహేగా. లేకిన అగర ఇన్సాఫ వాలే నే బాగీ కో కత్ల కియా యా కిసీ హమలా కరనే వాలే సే జాన బచానే కే లియే బచావ కియా, ఉసమేం వహ కత్ల హో గయా తో మృతక కీ మీరాస సే మేహరూమ న రహేగా.

(2) ఔర తుమ సమఝో కి బేశక అల్లాహ తఆలా ముర్దే జేిన్దా కరనే కీ తాకత రఖతా హై ఔర ఇన్సాఫ కే దిన ముర్దో కో జేిన్దా కరనా ఔర హిసాబ లేనా హకీకత హై.

(3) కుదరత కీ ఐసీ బడీ నిశానియోం సే తుమనే ఇబరత హాసిల న కీ.

(4) ఇసకే బావుజూద తుమ్హారే దిల అసర కుబూల నహీం కరతే. పత్థరోం మేం అల్లాహ నే సమఝ ఔర శఊర దియా హై, ఉన్హేం అల్లాహ కా ఖౌఫ హోతా హై, వో తస్కీహ కరతే హైం ఇమ మిన శైఇన ఇల్లా యుసబ్బిహో బిహమ్దిహీ యానీ కోఈ చీజ ఐసీ నహీం జో అల్లాహ కీ తారీఫ మేం ఉసకీ పాకీ న బోలతీ హో. (సూరఏ బనీ ఇస్రాఈల, ఆయత 44). ముస్లిమ శరీఫ మేం హజేరత జాబిర (అల్లాహ ఉనసే రాజేి) సే రివాయత హై కి సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ నే ఫరమాయా మైం ఉస పత్థర కో పహచానతా హూం జో మేరీ నబువ్వత కే ఇజే్హార సే పహలే ముఝే సలామ కియా కరతా థా, తిరమిజేి మేం హజేరత అలీ (అల్లాహ ఉనసే రాజేి) సే రివాయత హై కి మైం సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే సాథ మక్కా కే ఆస పాస కే ఇలాకే మేం గయా. జో పేడ యా పహాడ సామనే ఆతా థా అస్సలామో అలైకా యా రసూలల్లాహ అర్జే కరతా థా.

(5) జైసే ఉన్హోంనే తౌరాత మేం కతర బ్యోంత కీ ఔర సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ తారీఫ కే అల్ఫాజే బదల డాలే.

(6) యహ ఆయత ఉన యహూదియోం కే బారే మేం నాజేిల హుఈ జో సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే జేమానే మేం థే. ఇబ్నే అబ్బాస రదియల్లాహో అన్హుమా నే ఫరమాయా, యహూదీ మునాఫిక జబ సహాబఏ కిరామ సే మిలతే తో కహతే కి జిసపర తుమ ఈమాన లాఏ, ఉస పర హమ భీ ఈమాన లాఏ. తుమ సచ్చాఈ పర హో ఔర తుమ్హారే సరదార ముహమ్మదే ముస్తఫా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ సచ్చే హైం, ఉనకా కౌల సచ్చా హై. ఉనకీ తారీఫ ఔర గుణగాన అపనీ కితాబ తౌరాత మేం పాతే హైం. ఇన లోగోం పర యహూద కే సరదార మలామత కరతే థే. "వ ఇజేా ఖలా బఅదుహుమ" (ఔర జబ ఆపస మేం అకేలే హోం) మేం ఇసకా బయాన హై. (ఖాజేిన). ఇససే మాలూమ హుఆ కి సచ్చాఈ ఛుపానా ఔర ఉనకే కమాలాత కా ఇన్కార కరనా యహూదియోం కా తరీకా హై. ఆజకల కే బహుత సే గుమరాహోం కీ యహీ ఆదత హై.

(7) కితాబ సే తౌరాత ముురాద హై.

(8) అమానీ కా అర్థ హై జేబానీ పఢ లేనా. యహ ఉమనియా కా బహువచన హై. హజేరత ఇబ్నే అబ్బాస సే రివాయత హై కి ఆయత కే మానీ యే హైం కి కితాబ కో నహీం జానతే మగర సిర్ఫ జేబానీ పఢ లేనా, బినా సమఝే (ఖాజేిన). కుఛ ముఫస్సిరోం నే యే మానీ భీ బయాన కియే హైం కి "అమానీ" సే వో ఝూటీ గఢీ హుఈ బాతేం ముురాద హైం జో యహూదియోం నే అపనే విద్వానోం సే సునకర బినా జాంచ పడతాల కియే మాన లీ థీం.

(9) జబ సైయదే అంబియా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ మదీనఏ తైయ్యిబహ తశరీఫ లాఏ తో యహూదియోం కే విద్వానోం ఔర సరదారోం కో యహ డర హుఆ కి ఉనకీ రోజేి జాతీ రహేగీ ఔర సరదారీ మిట జాఏగీ క్యోంకి తౌరాత మేం హుజేూర కా హులియా (నఖశిఖ) ఔర విశేషతాఏం లిఖీ హై. జబ లోగ హుజేూర కో ఇసకే అనుసార పాఏంగే, ఫౌరన ఈమాన లే ఆఏంగే ఔర అపనే విద్వానోం ఔర సరదారోం కో ఛోడ దేంగే. ఇస డర సే ఉన్హోంనే తౌరాత కే శబ్దోం కో బదల డాలా ఔర హుజేూర కా హులియా కుఛ కా కుఛ కర దియా. మిసాల కే తౌర పర తౌరాత మేం ఆపకీ యే విశేషతాఏం లిఖీ థీం కి ఆప బహుత ఖూబసూరత హైం, సుందర బాల వాలే, సుందర ఆంఖే సుర్మా లగీ జైసీ, కద ఔసత (మధ్యమ) దర్జే కా హై. ఇసకో మిటాకర ఉన్హోంనే యహ బనాయా కి హుజేూర కా కద లమ్బా, ఆంఖే కంజీ, బాల ఉలఝే హుఏ హైం. యహీ ఆమ లోగోం కో సునాతే, యహీ అల్లాహ కీ కితాబ కా లిఖా బతాతే ఔర సమఝతే కి లోగ హుజేూర కో ఇస హులియే సే అలగ పాఏంగే తో ఆప పర ఈమాన న లాఏంగే, హమారే హీ అసర మేం రహేంగే ఔర హమారీ కమాఈ మేం కోఈ ఫర్క నహీం ఆఏగా.

(10) హజేరత ఇబ్నే అబ్బాస సే రివాయత హై కి యహూదీ కహతే కి దోజేఖ మేం వో హరగిజ న దాఖిల హోంగే మగర సిర్ఫ ఉతనీ ముద్దత కే లియే జితనే అర్సే ఉనకే పూర్వజోం నే బఛడా పూజా థా ఔర వో చాలీస దిన హైం, ఉసకే బాద వో అజేిబ సే ఛూట జాఏంగే, ఇస పర యహ ఆయత ఉతరీ.

(11) క్యోంకి ఝూట బడీ బురాఈ హై ఔర బురాఈ అల్లాహ కీ జేిాత సే అసమ్భవ. ఇసలియే ఉసకా ఝూట తో ముమకిన నహీం లేకిన జబ అల్లాహ తఆలా నే తుమసే సిర్ఫ చాలీస రోజే అజేిబ కే బాద ఛోడ దేనే కా వాదా హీ నహీం ఫరమాయా తో తుమ్హారా కహనా ఝూట హుఆ.

(12) ఇస ఆయత మేం గునాహ సే శిర్క ఔర కుఫ్ర ముురాద హై. ఔర "ఫేర లేనే" సే యహ ముురాద హై కి నిజాత కే సారే రాస్తే బన్ద హో జాఏం ఔర కుఫ్ర తథా శిర్క పర హీ ఉసకో మౌత ఆఏ క్యోంకి ఈమాన వాలా చాహే కైసా హీ గునాహగార హో, గునాహోం సే ఫిరా నహీం హోతా, ఇసలియే కి ఈమాన జో సబసే బడీ ఫరమాంబరదారీ హై, వహ ఉసకే సాథ హై.

సూరఏ బకరహ _ దసవాం రూకూ

وَ اِذۡ اَخَذۡنَا مِيۡثَاقَ بَنِىۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ لَا تَعۡبُدُوۡنَ اِلَّا اللّٰهَ‌ؕ وَبِالۡوَالِدَيۡنِ اِحۡسَانًا وَّذِى الۡقُرۡبٰى وَالۡيَتٰمٰى وَالۡمَسٰكِيۡنِ وَقُوۡلُوۡا لِلنَّاسِ حُسۡنًا وَّاَقِيۡمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ‌ؕ ثُمَّ تَوَلَّيۡتُمۡ اِلَّا قَلِيۡلًا مِّنۡكُمۡ وَاَنۡتُمۡ مُّعۡرِضُوۡنَ ﴿۸۳﴾ وَ اِذۡ اَخَذۡنَا مِيۡثَاقَكُمۡ لَا تَسۡفِكُوۡنَ دِمَآءَكُمۡ وَلَا تُخۡرِجُوۡنَ اَنۡفُسَكُمۡ مِّنۡ دِيَارِكُمۡ ثُمَّ اَقۡرَرۡتُمۡ وَاَنۡتُمۡ تَشۡهَدُوۡنَ ﴿۸۴﴾ ثُمَّ اَنۡتُمۡ هٰٓؤُلَآءِ تَقۡتُلُوۡنَ اَنۡفُسَكُمۡ وَتُخۡرِجُوۡنَ فَرِيۡقًا مِّنۡكُمۡ مِّنۡ دِيۡرِهِمۡ تَظٰهَرُوۡنَ عَلَيۡهِمۡ بِالۡاِثۡمِ وَالۡعُدۡوَانِ‌ؕ وَ اِنۡ يَّاۡتُوۡكُمۡ اُسٰرٰى تُفٰدُوۡهُمۡ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيۡكُمۡ اِخۡرَاجُهُمۡ‌ؕ اَفَتُؤۡمِنُوۡنَ بِبَعۡضِ الۡكِتٰبِ وَتَكۡفُرُوۡنَ بِبَعۡضٍ‌ۚ فَمَا جَزَآءُ مَنۡ يَّفۡعَلُ ذٰلِكَ مِنۡكُمۡ اِلَّا خِزۡىٌ فِى الۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا‌ۚ وَيَوۡمَ الۡقِيٰمَةِ يُرَدُّوۡنَ اِلٰٓى اَشَدِّ الۡعَذَابِ‌ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغٰفِلٍ عَمَّا تَعۡمَلُوۡنَ ﴿۸۵﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيۡنَ اشۡتَرَوُا الۡحَيٰوةَ الدُّنۡيَا بِالۡاٰخِرَةِ‌ۖ فَلَا يُخَفَّفُ عَنۡهُمُ الۡعَذَابُ وَلَا هُمۡ يُنۡصَرُوۡنَ ﴿۸۶﴾

౮౩. ఔర జబ హమనే బనీ ఇస్రాఈల సే ఏహద లియా కి అల్లాహ కే సివా కిసీ కో న పూజో ఔర మాం బాప కే సాథ భలాఈ కరో (1) ఔర రిశ్తేదారోం ఔర యతీమోం (అనాథోం) ఔర మిస్కీనోం (దరిద్రోం) సే ఔర లోగోం సే అచ్ఛీ బాత కహో (2) ఔర నమాజ్ కాయమ రఖోం ఔర జకాత దో, ఫిర తుమ ఫిర గఏ (3) మగర తుమ మేం కే థోడే (4) ఔర తుమ ముంహ ఫేరనే వాలే హో(5)

౮౪. ఔర జబ హమనే తుమసే ఏహద లియా కి అపనోం కా ఖూన న కరనా ఔర అపనోం కో అపనీ బస్తియోం సే న నికాలనా ఫిర తుమనే ఉసకా ఇకరార కియా ఔర తుమ గవాహ హో

౨౫. ఫిర యే జో తుమ హో అపనోం కో కత్ల కరనే లగే ఔర అపనే మే సే ఏక సమూహ కో ఉనకే వతన సే నికాలతే హో ఉనపర మదద దేతే హో (ఉనకే ఖిలాఫ యా దుశ్మన కో) గునాహ ఔర జ్యాదతీ మేం ఔర అగర వో కైదీ హోకర తుమ్హారే పాస ఆఏం తో బదలా దేకర ఛుడా లేతే హో ఔర ఉనకా నికాలనా తుమ పర హరామ హై (6) తో క్యా ఖుదా కే కుఛ హుక్మోం పర ఈమాన లాతే హో ఔర కుఛ సే ఇన్కార కరతే హో? తో జో తుమ ఐసా కరే ఉసకా బదలా క్యా హై, మగర యహ కి దునియా మేం రూసవా (జేలీల)(7)

హో, ఔర కయామత మేం సఖ్తతర అజాబ కీ తరఫ ఫేరే జాఏంగే ఔర అల్లాహ తుమ్హారే కౌతుకోం సే బేఖబర నహీం (8)

౨౬. యే హైం వో లోగ జిన్హోంనే ఆఖిరత కే బదలే దునియా కీ జిందగీ మోల లీ, తో న ఉనపర సే అజాబ హల్కా హో ఔర ఉనకీ మదద కీ జాఏ

తఫసీర : సూరఏ బకరహ – దసవాం రూకూ

(1) అల్లాహ తఆలా నే అపనీ ఇబాదత కా హుక్మ ఫరమానే కే బాద మాం బాప కే సాథ భలాఈ కరనే కా ఆదేశ దియా. ఇససే మాలూమ హోతా హై కి మాం బాప కీ ఖిదమత బహుత జరూరీ హై. మాం బాప కే సాథ భలాఈ కే యే మానీ హైం కి ఐసీ కోఈ బాత న కహే ఔర కోఈ ఐసా కామ న కరే జిససే ఉన్హేం తకలీఫ పహుంచే ఔర అపనే శరీర ఔర మాల సే ఉనకీ ఖిదమత మేం కోఈ కసర న ఉఠా రఖే. జబ ఉన్హేం జరూరత హో ఉనకే పాస హాజిర రహే. అగర మాం బాప అపనీ ఖిదమత కే లియే నఫ్ల (అతిరిక్త) ఇబాదత ఛోడనే కా హుక్మ దేం తో ఛోడ దే, ఉనకీ ఖిదమత నఫ్ల సే బఢకర హై. జో కామ వాజిబ (అనివార్య) హై వో మాం బాప కే హుక్మ సే ఛోడే నహీం జా సకతే. మాం బాప కే సాథ ఏహసాన కే తరీకే జో హదీసోం సే సాబిత హైం యే హైం కి దిల కీ గహరాఇయో సే ఉనసే మహబ్బత రఖే, బోల చాల, ఉఠనే బైఠనే మేం అదబ కా ఖయాల రఖే, ఉనకీ శాన మేం ఆదర కే శబ్ద కహే, ఉనకో రాజీ కరనే కీ కోశిశ కరతా రహే, అపనే అచ్ఛే మాల కో ఉనసే న బచాఏ. ఉనకే మరనే కే బాద ఉనకీ వసీయతోం కో పూరా కరే, ఉనకీ ఆత్మా కీ శాంతి కే లియే దానపున కరే, కురఆన కా పాఠ కరే, అల్లాహ తఆలా సే ఉనకే గునాహోం కీ మాఫీ చాహే, హస్తే మేం కమ సే కమ ఏక దిన ఉనకీ కబ్ర పర జాఏ. (ఫత్హుల అజీజ్) మాం బాప కే సాథ భలాఈ కరనే మేం యహ భీ దాఖిల హై కి అగర వో గునాహోం కే ఆదీ హోం యా కిసీ బదమజేహబీ మేం గిరఫ్తార హోం తో ఉనకోం నర్మీ కే సాథ అచ్ఛే రాస్తే పర లానే కీ కోశిశ కరతా రహే. (ఖాజిన)

(2) అచ్ఛీ బాత సే ముురాద నేకియోం కీ రూచి దిలానా ఔర బురాఈయోం సే రోకనా హై. హఖేరత ఇబ్నే అబ్బాస నే ఫరమాయా కి మానీ యే హై కి సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ శాన మేం సచ బాత కహో. అగర కోఈ పూఛే తో హుఖేూర కే కమాలాత ఔర విశేషతాఏం సచ్చాఈ కే సాథ బయాన కర దో ఔర ఆపకే గుణ మత ఛుపాఓ.

(3) ఏహద కే బాద

(4) జో ఈమాన లే ఆఏ, హఖేరత అబదుల్లాహ బిన సలామ ఔర ఉనకే సాథియోం కీ తరహ, తో ఉన్హోంనే ఏహద పూరా కియా.

(5) ఔర తుమ్హారీ కౌమ కీ ఆదత హీ విరోధ కరనా ఔర ఏహద సే ఫిర జూనా హై.

(6) తౌరాత మేం బనీ ఇస్రాఈల సే ఏహద లియా గయా థా కి వో ఆపస మేం ఏక దూసరే కో కత్ల న కరేం, వతన సే న నికాలేం ఔర జో బనీ ఇస్రాఈల కిసీ కి కైద మేం హో ఉసకో మాల దేకర ఛుడా లేం, ఇస పర ఉన్హోంనే ఇకరార భీ కియా, అపనే నఫ్స పర గవాహ భీ హుఏ లేకిన కాయమ న రహే ఔర ఇససే ఫిర గఏ. మదీనే కే ఆసపాస యహూదియో కే దో సముదాయ బనీ కురైజేా ఔర బనీ నుజేైర రహా కరతే థే. మదీనే కే అన్దర దో సముదాయ ఔస ఔర ఖజేరజ రహతే థే. బనీ కురైజేా ఔస కే సాథీ థే ఔర బనీ నుజేైర ఖజేరజ కే, యానీ హర ఏక కబీలే నే అపనే సహయోగీ కే సాథ కసమాకసమీ కీ థీ కి అగర హమ మేం సే కిసీ పర కోఈ హమలా కరే తో దూసరా ఉసకీ మదద కరేగా. ఔస ఔర ఖజేరజ ఆపస మేం లడతే థే. బనీ కురైజేా ఔస కీ ఔర బనీ నుజేైర ఖజేరజ కీ మదద కే లియే ఆతే థే. ఔర సహయోగీ కే సాథ హోకర ఆపస మేం ఏక దూసరే పర తలవార చలాతే థే. బనీ కురైజేా బనీ నుజేైర కో ఔర వో బనీ కురైజేా కో కత్ల కరతే థే ఔర ఉనకే ఘర వీరాన కర దేతే థే, ఉన్హేం ఉనకే రహనే కీ జగహోం సే నికాల దేతే థే, లేకిన జబ ఉనకీ కౌమ కే లోగే కో ఉనకే సహయోగీ కైద కరతే థే తో వో ఉనకో మాల దేకర ఛుడా లేతే థే. జైసే అగర బనీ నుజేైర కా కోఈ వ్యక్తి ఔస కే హాథోం మేం గిరఫ్తార హోతా తో బనీ కురైజేా ఔస కో మాల దేకర ఉసకో ఛుడా లేతే జబకి అగర వహీ వ్యక్తి లడాఈ కే వక్త ఉనకే నిశానే పర ఆ జాతా తో ఉసకే మారనే మేం హరగిజ నహీం ఝిఝుకతే. ఇస బాత పర మలామత కీ జాతీ హై కి జబ తుమనే అపనోం కా ఖూన న బహానే ఔర ఉనకో బస్తియోం సే న నికాలనే ఔర ఉనకే కైదియోం కో ఛుడానే కా ఏహద కియా థా తో ఇసకే క్యా మానీ కి కత్ల ఔర ఖదేడనే మేం తో ఝిఝుకో నహీం, ఔర గిరఫ్తార హో జూఏం తో ఛుడాతే ఫిరో. ఏహద మేం కుఛ మాననా ఔర కుఛ న మాననా క్యా మానీ రఖతా హై. జబ తుమ కత్ల ఔర అత్యాచార సే న రూక సకే తో తుమనే ఏహద తోడ దియా ఔర హరామ కియా ఔర ఉసకో హలాల జానకర కాఫిర హో గఏ. ఇస ఆయత సే మాలూమ హుఆ కి జేుల్మ ఔర హరామ పర మదద కరనా భీ హరామ హై. యహ భీ మాలూమ హుఆ కి యకీనీ హరామ కో హలాల జాననా కుఫ్ర హై, యహ భీ మాలూమ హుఆ కి అల్లాహ కీ కితాబ కే ఏక హుక్మ కా న మాననా భీ సారీ కితాబ కా ఇన్కార ఔర కుఫ్ర హై. ఇస మేం యహ చేతావనీ హై కి జబ అల్లాహ కే నిర్దేశోం మేం సే కుఛ కా మాననా కుఛ కా న మాననా కుఫ్ర హుఆ తో యహూదియోం కో హఖేరత సైయదుల అంబియా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కా ఇన్కార కరనే కే సాథ హఖేరత మూసా కీ నబువ్వత కో మాననా కుఫ్ర సే నహీం బచా సకతా.

(7) దునియా మేం తో యహ రూస్వాఈ హుఈ కి బనీ కురైజేా సన 3 హిజరీ మేం మారే గఏ. ఏక దిన మేం ఉనకే సాత సౌ ఆదమీ కత్ల కియే గయే థే. ఔర బనీ నుజేైర ఇససే పహలే హీ వతన సే నికాల దియే గఏ థే. సహయోగియోం కీ ఖాతిర అల్లాహ కే ఏహద కే విరోధ కా యహ వబాల థా. ఇససే మాలూమ హుఆ కి కిసీ కీ తరఫదారీ మేం దీన కా విరోధ కరనా ఆఖిరత కే అజేాబ కే అలావా దునియా మేం భీ జేిల్లత ఔర రూసవాఈ కా కారణ హోతా హైం.

(8) ఇస మేం జైసే నాఫరమానోం కే లియే సఖ్త ఘటకార హై కి అల్లాహ తఆలా తుమ్హారే కామోం సే బేఖబర నహీం హై, తుమ్హారీ నాఫరమానియోం పర భారీ అజేాబ ఫరమాఏగా, ఐసే హీ ఈమాన వాలోం ఔర నేక లోగోం కే లియే ఖుశఖబరీ హై కి ఉన్హేం అచ్ఛే కామోం కా బేహతరీన ఇనామ మిలేగా. (తఫసీరే కబీర)

సూరహ్ బకరహ _ గ్యారహవాం రూకూ

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ وَقَفَّيْنَا مِنْۢ بَعْدِهٖ بِالرُّسُلِ ۗ وَاٰتَيْنَا عِيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنٰتِ وَاَيَّدْنٰهُ بِرُوْحِ الْقُدُسِ ؕ اَفَكُلَّمَا جَآءَكُمْ رَسُوْلٌۢ بِمَا لَا تَهْوٰٓى اَنْفُسُكُمُ اسْتَكْبَرْتُمْ ۚ فَفَرِيْقًا كَذَّبْتُمْ ۗ وَفَرِيْقًا تَقْتُلُوْنَ ﴿۸۷﴾ وَقَالُوْا قُلُوْبُنَا غُلْفٌ ؕ بَلْ لَّعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيْلًا مَّا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۸۸﴾ وَلَمَّا جَآءَهُمْ كِتٰبٌ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ ۙ وَكَانُوْا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُوْنَ عَلَى الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۚ فَلَمَّا جَآءَهُمْ مَّا عَرَفُوْا كَفَرُوْا بِهٖ ۗ فَلَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿۸۹﴾ بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهٖٓ اَنْفُسَهُمْ اَنْ يَّكْفُرُوْا بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ بَغْيًا اَنْ يُّنَزِّلَ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ۚ فَبَآءُوْ بِغَضَبٍ عَلٰى غَضَبٍ ؕ وَ لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿۹۰﴾ وَ اِذَا قِيْلَ لَهُمْ اٰمِنُوْا بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا نُؤْمِنُ بِمَآ اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُوْنَ بِمَا وَرَآءَهٗ ۗ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ ؕ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُوْنَ اَنْۢبِيَآءَ اللّٰهِ مِنْ قَبْلُ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۹۱﴾ وَلَقَدْ جَآءَكُمْ مُّوْسٰى بِالْبَيِّنٰتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْۢ بَعْدِهٖ وَ اَنْتُمْ ظٰلِمُوْنَ ﴿۹۲﴾ وَ اِذْ اَخَذْنَا مِيْثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّوْرَ ؕ خُذُوْا مَآ اٰتَيْنٰكُمْ بِقُوَّةٍ وَّاسْمَعُوْا ؕ قَالُوْا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا ۗ وَاُشْرِبُوْا فِيْ قُلُوْبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ ؕ قُلْ بِئْسَمَا يَاْمُرُكُمْ بِهٖٓ اِيْمٰنُكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۹۳﴾ قُلْ اِنْ كَانَتْ لَكُمُ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ عِنْدَ اللّٰهِ خَالِصَةً مِّنْ دُوْنِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۹۴﴾ وَلَنْ يَّتَمَنَّوْهُ اَبَدًۢا بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالظّٰلِمِيْنَ ﴿۹۵﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمْ اَحْرَصَ النَّاسِ عَلٰى حَيٰوةٍ ۛ وَمِنَ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا ۛ يَوَدُّ اَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ اَلْفَ سَنَةٍ ۚ وَمَا هُوَ بِمُزَحْزِحِهٖ مِنَ الْعَذَابِ اَنْ يُّعَمَّرَ ؕ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌۢ بِمَا يَعْمَلُوْنَ ﴿۹۶﴾

౫౭. ఔర బేశక హమనే మూసా కో కితాబ అతా కీ (1) ఔర ఉసకే బాద ఏక కే బాద రసూల భేజే (2) ఔర హమనే మరయమ కే బేటే ఈసా కో ఖులీ నిశానియాం అతా ఫరమాఈ (3) ఔర పవిత్ర ఆత్మా (4) సే ఉసకీ మదద కీ(5) తో క్యా జబ తుమ్హారే పాస కోఈ రసూల వహ లేకర ఆఏ జో తుమ్హారే నఫ్స (మన) కీ ఇచ్ఛా నహీం, ఘుమణ్డ కరతే హో తో ఉన (నబియోం) మేం ఏక గిరోహ (సమూహ) కో తుమ ఝుటలాతే హో ఔర ఏక గిరాహ కో శహీద కరతే హో (6)

౫౮. ఔర యహూదీ బోలే హమారే దిలోం పర పర్దేం పడే హైం(7) బల్కి అల్లాహ నే ఉనపర లానత కీ ఉనకే కుఫ్ర కే కారణ తో ఉనమేం థోడే ఈమాన లాతే హైం (8)

౫౯. ఔర జబ ఉనకే పాస అల్లాహ కీ కితాబ (కురఆన) ఆఈ జో ఉనకే సాథ వాలీ కితాబ (తౌరాత) కీ తస్దీక (పుష్టి) ఫరమాతీ హై (9) ఔర ఇససే పహలే వో ఇసీ నబీ కే వసీలే (జేరియే) సే కాఫిరోం పర ఫత్హ మాంగతే థే (10) తో జబ తశరీఫ లాయా ఉనకే పాస వహ జానా పహచానా, ఉస సే ఇన్కార కర బైఠే (11) తో అల్లాహ కీ లానత ఇన్కార కరనే వాలోం పర

౬౦. కిస బురే మోలోం ఉన్హోంనే అపనీ జానోం కో ఖరీదా కి అల్లాహ కే ఉతారే సే ఇన్కార కరేం (12) ఇస జలన సే కి అల్లాహ అపనీ కృపా సే అపనే జిస బన్దే పర చాహే వహీ (దేవ వాణీ) ఉతారే (13) తో గజేబ పర గజేబ (ప్రకోప) కే సజేావార (అధికారీ) హుఏ (14) ఔర కాఫిరోం కే లియే జేిల్లత కా అజేాబ హై (15)

౬౧. ఔర జబ ఉనసే కహా జాఏ కి అల్లాహ కే ఉతారే పర ఈమాన లాఓ (16) తో కహతే హై వహ జో హమ పర ఉతరా ఉసపర ఈమాన లాతే హైం (17) ఔర బాకీ సే ఇన్కార కరతే హైం హాలాంకి వహ సత్య హై ఉనకే పాస వాలీ కీ తస్దీక (పుష్టి) ఫరమాతా హుఆ (18) తుమ ఫరమాఓ కి ఫిర అగలే నబియోం కో క్యోం శహీద కియా అగర తుమ్హేం అపనీ కితాబ పర ఈమాన థా (19)

౯౨. ఔర బేశక తుమ్హారే పాస మూసా ఖులీ నిశానియాం లేకర తశరీఫ లాయా ఫిర తుమనే ఉసకే బాద (20) బఛడే కో మాబూద (పూజనీయ) బనా లియా ఔర తుమ జేాలిమ థే (21)

౯౩. ఔర యాద కరో జబ హమనే తుమసే పైమాన (వాదా) లియా (22) ఔర తూర పర్వత కో తుమ్హారే సరోం పర బలన్ద కియా, లో జో హమ తుమ్హేం దేతే హైం జోేర సే ఔర సునో. బోలే హమ నే సునా ఔర న మానా ఔర ఉనకే దిలోం మేం బఛడా రచ రహా థా ఉనకే కుఫ్ర కే కారణ. తుమ ఫరమాదో క్యా బురా హుక్మ దేతా హై తుమకో తుమ్హారా ఈమాన అగర ఈమాన రఖతే హో(23)

౯౪. తుమ ఫరమాఓ అగర పిఛలా ఘర అల్లాహ కే నజేదీక ఖాలిస తుమ్హారే లియే హో న ఔరోం కే లియే తో భలా మౌత కీ ఆరజేా తో కరో అగర సచ్చే హో (24)

౯౫. ఔర హరగిజ కభీ ఉసకీ ఆరజేా న కరేంగే (25) ఉన బురే కర్మోం కే కారణ జో ఆగే కర చుకే (26) ఔర అల్లాహ ఖూబ జానతా హై జేాలిమోం కో

౯౬. ఔర బేశక తుమ జేరూర ఉన్హేం పాఓగే కి సబ లోగోం సే జేాయాదా జీనే కీ హవస రఖతే హైం ఔర ముశ్రికో (మూర్తిపూజకో) సే ప్రత్యేక కో తమన్నా హై కి కహీం హజేార బరస జియే (27) ఔర వహ ఉసే అజేాబ సే దూర న కరేగా ఇతనీ ఉమ్ర కా దియా జానా ఔర అల్లాహ ఉనకే కౌతుక దేఖ రహా హై

తఫసీర : సూరఏ బకరహ – గ్యారహవాం రూకూ

(1) ఇస కితాబ సే తౌరాత మురాద హై జిసమేం అల్లాహ తఆలా కే తమామ ఏహద దర్జే థే. సబసే అహమ ఏహద యే థే కి హర జేమానే కే నబియోం కీ ఇతాఅత (అనుకరణ) కరనా, ఉన పర ఈమాన లానా ఔర ఉనకీ తాజేీమ వ తౌకీర కరనా.

(2) హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ కే జేమానే సే హజేరత ఈసా అలైహిస్సలామ తక ఏక కే బాద ఏక నబీ ఆతే రహే. ఉనకీ తాదాద చార హజేార బయాన కీ గఈ హై. యే సబ హజేరత మూసా కీ శరీఅత కే ముహాఫిజ ఔర ఉసకే ఆదేశ జారీ కరనే వాలే

థే. చూంకి నబియోం కే సరదార కే బాద కిసీ కో నబువ్వత నహీం మిల సకతీ, ఇసలియే హజేరత ముహమ్మదే ముస్తఫా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ శరీఅత కీ హిఫాజత ఔర ప్రచార ప్రసార కీ ఖిదమత విద్వానోం ఔర దీన కీ రక్షా కరనే వాలోం కో సొంపీ గఈ.

(3) ఇన నిశానియోం సే హజేరత ఈసా అలైహిస్సలామ కే మోజేిజే (చమత్కార) ముఆద హైం జైసే ముర్దే జేిన్దా కర దేనా, అంధే ఔర కోఢీ కో అచ్ఛా కర దేనా, చిడియా పైదా కరనా, గైబ కీ ఖబర దేనా వగైరహ.

(4) రూహిల కుదుస సే హజేరత జిబ్రీల ముఆద హైం కి రూహానీ హైం, వహీ (దేవవాణీ) లాతే హైం జిససే దిలోం కీ జేిన్దగీ హై. వహ హజేరత ఈసా కే సాథ రహనే పర మామూర థే. ఆప 33 సాల కీ ఉమ్ర మేం ఆసమాన పర ఉఠాఏ గఏ, ఉస వక్త తక హజేరత జిబ్రీల సఫర వ సుకూనత మేం కభీ ఆప సే జుదా న హుఏ. రూహుల కుదుస కీ తాఈద (సమర్థన) హజేరత ఈసా అలైహిస్సలామ కీ బడీ ఫజేీలత హై. సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే కుఛ మాననే వాలోం కో భీ రూహుల కుదుస కీ తాఈద (మదద) హాసిల హుఈ. సహీ బుఖారీ వగైరహ మేం హై కి హజేరత హస్సాన (అల్లాహ ఉనసే రాజేీ) కే లియే మిమ్బర బిఛాయా జాతా. వహ నాత శరీఫ పఢతే, హుజేూర ఉనకే లియే ఫరమాతే "అల్లాహుమ్మా అయ్యిదహు బిరూహిల కుదుస" (ఐ అల్లాహ, రూహుల కుదుస కే జరియే ఇసకీ మదద ఫరమా).

(5) ఫిర భీ ఐ యహూదియో, తుమ్హారీ సరకశీ మేం ఫర్క నహీం ఆయా.

(6) యహూదీ, పైగమ్బరోం కే ఆదేశ అపనీ ఇచ్ఛాఓం కే ఖిలాఫ పాకర ఉన్హేం ఝుటలాతే ఔర మౌకా పాతే తో కత్ల కర డాలతే థే, జైసే కి ఉన్హోంనే హజేరత జేకరియా ఔర దూసరే బహుత సే అమ్బియా కో శహీద కియా. సైయదుల అంబియా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే పీఛే భీ పడే రహే. కభీ ఆప పర జాదూ కియా, కభీ జేహర దియా, కత్ల కే ఇరాదే సే తరహ తరహ కే ధోఖే కియే.

(7) యహూదియోం నే యహ మజేాక ఉడానే కో కహా థా. ఉనకీ ముఆద యహ థీ కి హుజేూర కీ హిదాయత కో ఉనకే దిలోం తక రాహ నహీం హై. అల్లాహ తఆలా నే ఇసకా రద్ద ఫరమాయా కి అధర్మీ ఝూటే హైం. అల్లాహ తఆలా నే దిలోం కో ప్రకృతి పర పైదా ఫరమాయా హై, ఉనమేం సచ్ఛాఈ కుబూల కరనే కీ క్షమతా రఖీ హై. ఉనకే కుఫ్ర కీ ఖరాబీ హై కి ఉన్హోంనే నబియోం కే సరదార సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ నబువ్వత కా ఇకరార కరనే కే బాద ఇన్కార కియా. అల్లాహ తఆలా నే ఉనపర లఅనత ఫరమాఈ. ఇసకా అసర హై కి హక (సత్య) కుబూల కరనే కీ నేఅమత సే మేహరూమ హో గఏ.

(8) యహ బాత దూసరీ జగహ ఇరశాద హుఈ : "బల తబఅల్లాహో అలైహా బకికుఫ్రిహిమ ఫలా యూమినూనా ఇల్లా కలీలా" యానీ బల్కి అల్లాహ నే ఉనకే కుఫ్ర కే కారణ ఉనకే దిలోం పర మోహర లగా దీ హై తో ఈమాన నహీం లాతే మగర థోడే. (సూరఏ నిసా, ఆయత 55).

(9) సైయదే అమ్బియా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ నబువ్వత ఔర హుజేూర కే ఔసాఫ (ఖూబియోం) కే బయాన మేం. (ఖాజేిన వ తఫసీరే కబీర)

(10) సైయదే అమ్బియా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కేనబీ బనాఏ జానే బొర కురఆన ఉతరనే సే పహలే యహూదీ అపనీ హాజతోం కే లియే హుజేూర కే నామే పాక కే వసీలే సే దుఆ కరతే బొర కామయాబ హోతే థే బొర ఇస తరహ దుఆ కియా కరతే థే - "అల్లాహుమ్మప్తహ అలైనా వన్సురనా బిన్నబీయిల ఉమ్మీయ్యే" యానీ ఐ అల్లాహ, హమేం నబియ్యే ఉమ్మీ కే సదకే మేం ఫత్హ బొర కామయాబీ అతా ఫరమా. ఇససే మాలూమ హుఆ కి అల్లాహ కే దరబార మేం జో కరీబ బొర ప్రియ హోతే హైం ఉనకే వసీలే సే దుఆ కుబూల హోతీ హై. యహ భీ మాలూమ హుఆ కి హుజేూర సే పహలే జగత మేం హుజేూర కే తశరీఫ లానే కీ బాత మశహూర థీ, ఉస వక్త భీ హుజేూర కే వసీలే సే లోగో కీ జేరూరత పూరీ హోతీ థీ.

(11) యహ ఇన్కార దుశ్మనీ, హసద బొర హుకూమత కీ మహబ్బత కీ వజహ సే థా.

(12) యానీ ఆదమీ కో అపనీ జాన బచానే కే లిఏ వహీ కరనా చాహియే జిససే ఛుటకారే కీ ఉమ్మీద హో. యహూద నే బురా సొదా కియా కి అల్లాహ కే నబీ బొర ఉసకీ కితాబ కే ఇన్కారీ హో గఏ.

(13) యహూదియోం కే ఖ్వాహిశ థీ కి ఆఖిరీ నబీ కా పద బనీ ఇస్రాఈల మేం సే కిసీ కో మిలతా. జబ దేఖా కి వో మేహరూమ రహే బొర ఇస్మాఈల కీ బొలాద కో శ్రేయ మిలా తో హసద కే మారే ఇన్కార కర బైఠే. ఇస సే మాలూమ హుఆ కి హసద హరామ బొర మేహరూమీ కా కారణ హై.

(14) యానీ తరహ తరహ కే గజబ బొర యాతనాఓం కే హకదార హుఏ.

(15) ఇససే మాలూమ హుఆ కి జేిల్లత బొర రూస్వాఈ వాలా అజేాబ కాఫిరో కే సాథ ఖాస హై. ఈమాన వాలోం కో గునాహోం కీ వజహ సే అజేాబ హుఆ భీ తో జేిల్లత బొర రూస్వాఈ కే సాథ న హోగా. అల్లాహ తఆలా నే ఫరమాయా : "వ లిల్లాహిల ఇజ్జేతు వ లిరసూలిహీ వ లిలమూమినీనా" యానీ బొర ఇజ్జేత తో అల్లాహ బొర ఉసకే రసూల బొర ముసలమానోం హీ కే లియే హై మగర మునాఫికోం కో ఖబర నహీం. (సూరఏ మునాఫికోం, ఆయత 8)

(16) ఇససే కురఆనే పాక బొర వో తమామ కితాబేం మురాద హైం జో అల్లాహ తఆలా నే ఉతారీం, యానీ సబ పర ఈమాన లాఓ.

(17) ఇససే ఉనకీ మురాద తౌరాత హై.

(18) యానీ తౌరాత పర ఈమాన లానే కా దావా గలత హై. చూంకి కురఆనే పాక జో తౌరాత కీ తస్దీక (పుష్టి) కరనే వాలా హై, ఉసకా ఇన్కార తౌరాత కా ఇన్కార హో గయా.

(19) ఇసమేం భీ ఉనకీ తకజేీబ హై కి అగర తౌరాత పర ఈమాన రఖతే తో నబియోం కో హరగిజ శహీద న కరతే.

(20) యానీ హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ కే తూర పర తశరీఫ లే జానే కే బాద.

(21) ఇసమేం భీ ఉనకీ తకజేీబ హై కి హజేరత మూసా కీ లాఠీ ఔర రొశన హథేలీ వగైరహ ఖులీ నిశానియోం కే దేఖనే కే బాద బఛడా న పూజతే.

(22) తౌరాత కే ఆదేశోం పర అమల కరనే కా.

(23) ఇసమేం భీ ఉనకే ఈమాన కే దావే కో ఝుటలాయా గయా హై.

(24) యహూదియోం కే ఝూటే దావోం మేం ఏక యహ దావా థా కి జన్నత ఖాస ఉన్హీం కే లియే హై. ఇసకా రద ఫరమాయా జాతా హై కి అగర తుమ్హారే సోచ కే ముతాబిక జన్నత తుమ్హారే లియే ఖాస హై, ఔర ఆఖిరత కీ తరఫ సే తుమ్హేం ఇత్మీనాన హై, కర్మోం కీ జేరూరత నహీం, తో జన్నత కీ నేఅమతోం కే ముకాబలే మేం దునియా కీ తకలీఫ క్యోం బర్దాశ్త కరతే హో. మౌత కీ తమన్నా కరో కి తుమ్హారే దావే కీ బునియాద పర తుమ్హారే లియే రాహత కీ బాత హై. అగర తుమసే మౌత కీ తమన్నా న కీ తో యహ తుమ్హారే ఝూటే హోనే కీ దలీల హోగీ. హదీశ శరీఫ మేం హై కి అగర వో మౌత కీ తమన్నా కరతే తో సబ హలాక హో జాతే ఔర ధరతీ పర కోఈ యహూదీ బాకీ న రహతా.

(25) యహ గైబ కీ ఖబర ఔర చమత్కార హై కి యహూదీ కాఫీ జేీద ఔర సఖ్త విరోధ కే బావుజూద మౌత కీ తమన్నా జేబాన పర న లా సకే.

(26) జైసే ఆఖిరీ నబీ ఔర కురఆన కే సాథ కుఫ్ర ఔర తౌరాత మేం కాంట ఛాంట వగైరహ. మౌత కీ మహబ్బత ఔర అల్లాహ సే మిలనే కా శౌక, అల్లాహ కే కరీబీ బన్దోం కా తరీకా హై. హజేరత ఉమర (అల్లాహ ఉనసే రాజేీ) హర నమాజ కే బాద దుఆ ఫరమాతే. " అల్లాహుమ్మర జేుకనీ శహాదతన ఫీ సబీలికా వ వఫాతన బిబల్ది రసూలికా" (ఐ అల్లాహ, ముఝే అపనే రాస్తేం మేం శహాదత అతా కర ఔర అపనే ప్యారే హబీబ కే శహర మేం మౌత దే). ఆమ తౌర సే సారే బడే సహాబా ఔర విశేష కర బద్ర ఔర ఉహద కే శహీద ఔర బైఅతే రిజేీవాన కే లోగ అల్లాహ కీ రాహ మేం మౌత కీ మహబ్బత రఖతే థే. హజేరత సఅద బిన అబీ వక్కాస (అల్లాహ ఉనసే రాజేీ) నే కాఫిర లశ్కర కే సరదార రూస్తమ బిన ఫర్రూఖజేీద కే పాస జో ఖత భేజా ఉసమేం తహరీర ఫరమాయా థా. "ఇన్నా మఅనా కౌమన యుహిబ్బూన మౌతా కమా యుహిబ్బుల అఆజిముల ఖమ్రా" యానీ మేరే సాథ ఐసీ కౌమ హై జో మౌత కో ఇతనా మేహబూబ రఖతీ హై జితనా అజమీ లోగ శరాబ కో. ఇసమేం సున్దర ఇశారా థా కి శరాబ కీ దూషిత మస్తీ కో దునియా కీ మహబ్బత కే దీవానే పసన్ద కరతే హైం ఔర అల్లాహ వాలే మౌత కో హకీకీ మేహబూబ సే మిలనే కా జేరియా సమఝకర చాహతే హైం. సారే ఈమాన వాలే ఆఖిరత కీ రగబత రఖతే హైం ఔర లమ్బీ జేిన్దగీ కీ తమన్నా భీ కరేం తో వహ ఇసలియే హోతీ హై కి నేకియాం కరనే కే లియే కుఛ ఔర సమయ మిల జాఏ జిససే ఆఖిరత కే లియే అచ్ఛా తోశా జేీయాదా జమా కర సకేం. అగర పిఛలే దినో మేం గునాహ జేీయాదా హుఏ హైం తో ఉనసే తౌబహ ఔర క్షమా యాచనా కర లేం. సహీ హదీస కీ కితాబోం మేం హై కి కోఈ దునియా కీ ముసీబత సే పరేశాన హోకర మౌత కీ తమన్నా న కరే ఔర వాస్తవ మేం దునియా కీ పరేశానియోం సే తంగ ఆకర మౌత కీ దుఆ కరనా సబ్ర ఔర అల్లాహ కీ జేాత పర భరోసే ఔర ఉసకీ ఇచ్ఛా కే ఆగే సర ఝుకా దేనే కే ఖిలాఫ ఔర నాజాయజే హై.

(27) ముశ్రికోం కా ఏక సమూహ మజూసీ (ఆగ కా పుజారీ) హై. ఆపస మేం మిలతే వక్త ఇజేీజేత ఔర సలామ కే లియే కహతే హై "జేిహ హజేార సాల" యానీ హజేార బరస జియో. మతలబ యహ హై కి మజూసీ ముశ్రిక హజేార బరస జీనే కీ తమన్నా రఖతే హైం. యహూదీ ఉనసే భీ బఢ గఏ కి ఉన్హేం జేిన్దగీ కా లాలచ సబ సే జేీయాదా హై.

సూరహ్ బకరహ _ బారహవాం రూకూ

قُلۡ مَنۡ كَانَ عَدُوًّا لِّجِبۡرِيۡلَ فَاِنَّهٗ نَزَّلَهٗ عَلٰى قَلۡبِكَ بِاِذۡنِ اللّٰهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيۡنَ يَدَيۡهِ وَهُدًى وَّبُشۡرٰى لِلۡمُؤۡمِنِيۡنَ﴿۹۷﴾ مَنۡ كَانَ عَدُوًّا لِّلّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَرُسُلِهٖ وَجِبۡرِيۡلَ وَمِيۡكٰٮلَ فَاِنَّ اللّٰهَ عَدُوٌّ لِّلۡكٰفِرِيۡنَ﴿۹۸﴾ وَلَقَدۡ اَنۡزَلۡنَاۤ اِلَيۡكَ اٰيٰتٍۢ بَيِّنٰتٍ‌ ۚ وَمَا يَكۡفُرُ بِهَاۤ اِلَّا الۡفٰسِقُوۡنَ﴿۹۹﴾ اَوَكُلَّمَا عٰهَدُوۡا عَهۡدًا نَّبَذَهٗ فَرِيۡقٌ مِّنۡهُمۡ‌ؕ بَلۡ اَكۡثَرُهُمۡ لَا يُؤۡمِنُوۡنَ﴿۱۰۰﴾ وَلَمَّا جَآءَهُمۡ رَسُوۡلٌ مِّنۡ عِنۡدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمۡ نَبَذَ فَرِيۡقٌ مِّنَ الَّذِيۡنَ اُوۡتُوا الۡكِتٰبَ‌ۘ كِتٰبَ اللّٰهِ وَرَآءَ ظُهُوۡرِهِمۡ كَاَنَّهُمۡ لَا يَعۡلَمُوۡنَ﴿۱۰۱﴾ وَاتَّبَعُوۡا مَا تَتۡلُوا الشَّيٰطِيۡنُ عَلٰى مُلۡكِ سُلَيۡمٰنَ‌ ۚ وَمَا كَفَرَ سُلَيۡمٰنُ وَلٰكِنَّ الشَّيٰطِيۡنَ كَفَرُوۡا يُعَلِّمُوۡنَ النَّاسَ السِّحۡرَ‌ ۗ وَمَاۤ اُنۡزِلَ عَلَى الۡمَلَكَيۡنِ بِبَابِلَ هٰرُوۡتَ وَمٰرُوۡتَ‌ؕ وَمَا يُعَلِّمٰنِ مِنۡ اَحَدٍ حَتّٰى يَقُوۡلَاۤ اِنَّمَا نَحۡنُ فِتۡنَةٌ فَلَا تَكۡفُرۡ‌ؕ فَيَتَعَلَّمُوۡنَ مِنۡهُمَا مَا يُفَرِّقُوۡنَ بِهٖ بَيۡنَ الۡمَرۡءِ وَزَوۡجِهٖ‌ؕ وَمَا هُمۡ بِضَآرِّيۡنَ بِهٖ مِنۡ اَحَدٍ اِلَّا بِاِذۡنِ اللّٰهِ‌ؕ وَيَتَعَلَّمُوۡنَ مَا يَضُرُّهُمۡ وَلَا يَنۡفَعُهُمۡ‌ؕ وَلَقَدۡ عَلِمُوۡا لَمَنِ اشۡتَرٰٮهُ مَا لَهٗ فِى الۡاٰخِرَةِ مِنۡ خَلَاقٍ‌ ؕ وَلَبِئۡسَ مَا شَرَوۡا بِهٖۤ اَنۡفُسَهُمۡ‌ؕ لَوۡ كَانُوۡا يَعۡلَمُوۡنَ﴿۱۰۲﴾ وَلَوۡ اَنَّهُمۡ اٰمَنُوۡا وَاتَّقَوۡا لَمَثُوۡبَةٌ مِّنۡ عِنۡدِ اللّٰهِ خَيۡرٌ‌ؕ لَوۡ كَانُوۡا يَعۡلَمُوۡنَ﴿۱۰۳﴾

౯౭. తుమ ఫరమాఓ జో కోఈ జిబ్రీల కా దుశ్మన హో (1) తో ఉస (జిబ్రీల) నే తో తుమ్హారే దిల పర అల్లాహ కే హుక్మ సే యహ కురఆన ఉతారా అగలీ కితాబోం కీ తస్దీక ఫరమాతా ఔర హిదాయత ఔర బశారత (ఖుశఖబరీ) ముసలమానోం కో(2)

౯౮. జో కోఈ దుశ్మన హో అల్లాహ ఔర ఉసకే ఫరిశ్తోం ఔర ఉసకే రసూలోం ఔర జిబ్రీల ఔర మీకాఈల కా తో అల్లాహ దుశ్మన హై కాఫిరోం కా (3)

౯౯. ఔర బేశక హమనే తుమ్హారీ తరఫ రౌశన ఆయతేం ఉతారీ(4) ఔర ఉనకే ఇన్కారీ న హోంగే మగర ఫాసిక (కుకర్మీ) లోగ

౧౦౦. ఔర క్యా జబ కభీ కోఈ ఏహద కరతే హైం ఉనమేం కా ఏక ఫరీక (పక్ష) ఉసే ఫేంక దేతా హై బల్కి ఉన మేం బహుతేరోం కో ఈమాన నహీం (5)

౧౦౧. ఔర జబ ఉనకే పాస తశరీఫ లాయా అల్లాహ కే యహాం సే ఏక రసూల (6) ఉనకీ కితాబోం కీ తస్దీక ఫరమాతా (7) తో కితాబ వాలోం సే ఏక గిరోహ (దల) నే అల్లాహ కీ కితాబ అపనే పీఠ పీఛే ఫేంక దీ (8) జైసే కి వో కుఛ ఇల్మ హీ నహీం రఖతే (కుఛ జానతే హీ నహీం) (9)

౧౦౨. ఔర ఉసకే మాననే వాలే హుఏ జో శైతాన పఢా కరతే థే సులైమాన కీ సల్తనత కే జేమానే మేం (10) ఔర సులైమాన నే కుఫ్ర న కియా (11) హాం శైతాన కాఫిర హుఏ (12) లోగోం కో జాదూ సిఖాతే హైం ఔర వహ (జాదూ) జో బాబుల మేం దో ఫరిశ్తోం హారూత ఔర మారూత పర ఉతరా ఔర వో దోనోం కిసీ కో కుఛ న సిఖాతే జబ తక యహ న కహ లేతే కి హమ తో నిరీ ఆజేమాయశ హైం తూ అపనా ఈమాన న ఖో (13) తో ఉనసే సీఖతే వహ జిససే జుదాఈ డాలేం మర్ద ఔర ఉసకీ ఔరత మేం ఔర ఉససే జేరర (హాని) నహీం పహుంచా సకతే కిసీ కో మగర ఖుదా కే హుక్మ సే (14) ఔర వో సీఖతే హైం జో ఉన్హేం నుకసాన దేగా నఫా న దేగా ఔర బేశక జేరూర ఉన్హేం మాలూమ హై కి జిసనే యహ సౌదా లియా ఆఖిరత మేం ఉసకా కుఛ హిస్సా నహీం ఔర బేశక క్యా బురీ చీజే హై వహ జిసకే బదలే ఉన్హోంనే అపనీ జానేం బేచీం కిసీ తరహ ఉన్హేం ఇల్మ హోతా (15)

౧౦౩. ఔర అగర వో ఈమాన లాతే (16) ఔర పరహేజేగారీ కరతే తో అల్లాహ కే యహాం కా సవాబ బహుత అచ్ఛా హై కిసీ తరహ ఉన్హేం ఈల్మ హోతా

తఫసీర : సూరఏ బకరహ – బారహవాం రూకూ

(1) యహూదియోం కే ఆలిమ అబ్దుల్లాహ బిన సూరియా నే హుజేఫా సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ సే కహా, ఆపకే పాస ఆసమాన సే కౌన ఫరిశ్తా ఆతా హై. ఫరమాయా, జిబ్రీల. ఇబ్నే సూరియా నే కహా వహ హమారా దుశ్మన హై కి హమపర కడా అజేఫాబ ఉతారతా హై. కఈ బార హమసే దుశ్మనీ కర చుకా హై. అగర ఆపకే పాస మీకాఈల ఆతే తో హమ ఆప పర ఈమాన లే ఆతే.

(2) తో యహూదియోం కీ దుశ్మనీ జిబ్రీల కే సాథ బేమానీ యానీ బేకార హై. బల్కి అగర ఉన్హేం ఇన్సాఫ హోతా తో వో జిబ్రీలే అమీన సే మహబ్బత కరతే ఔర ఉనకే శుక్రగుజేార హోతే కి వో ఐసీ కితాబ లాఏ జిససే ఉనకీ కితాబోం కీ పుష్టి హోతీ హై. ఔర "బుశరా లిల మూమినీన" (ఔర హిదాయత వ బశారత ముసలమానోం కో) ఫరమానే మేం యహూదియోం కా రద హై కి అబ తో జిబ్రీల హిదాయత ఔర ఖుశఖబరీ లా రహే హైం ఫిర భీ తుమ దుశ్మనీ సే బాజే నహీ ఆతే.

(3) ఇససే మాలూమ హుఆ కి నబియోం ఔర ఫరిశ్తోం కీ దుశ్మనీ కుఫ్ర ఔర అల్లాహ కే గజేబ కా కారణ హై. ఔర అల్లాహ కే ప్యారోం సే దుశ్మనీ అల్లాహ సే దుశ్మనీ కరనా హై.

(4) యహ ఆయత ఇబ్నే సూరియా సహూదీ కే జవాబ మేం ఉతరీ, జిసనే హుజేూర సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ సే కహా థా కి ఐ ముహమ్మద, ఆప హమారే పాస కోఈ ఐసీ చీజ న లాఏ జిసే హమ పహచానతే ఔర న ఆప పర కోఈ ఖులీ (స్పష్ట) ఆయత ఉతరీ జిసకా హమ పాలన కరతే.

(5) యహ ఆయత మాలిక బిన సైఫ యహూదీ కే జవాబ మేం ఉతరీ జబ హుజూర సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ నే యహూదియోం కో అల్లాహ తఆలా కే వో ఏహద యాద దిలాఏ జో హుజేూర పర ఈమాన లానే కే బారే మేం కియే థే తో ఇబ్నే సైఫ నే ఏహద హీ కా ఇన్కార కర దియా.

(6) యానీ సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ.

(7) సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ తౌరాత ఔర జేుబూర వగైరహ కీ పుష్టి ఫరమాతే థే ఔర ఖుద ఇన కితాబోం మేం భీ హుజేూర కే తశరీఫ లానే కీ ఖుశఖబరీ ఔర ఆపకే గుణోం కా బయాన థా. ఇసలియే హుజేూర కా తశరీఫ లానా ఔర ఆపకా ముబారక అస్తిత్వ హీ ఇన కితాబోం కీ పుష్టి హై. తో హోనా యహ చాహియే థా కి హుజేూర కే ఆగమన పర ఏహలే కితాబ కా ఈమాన అపనీ కితాబోం కే సాథ ఔర జేయాదా పక్కా హోతా, మగర ఇసకే విపరీత ఉన్హోంనే అపనీ కితాబోం కే సాథ భీ కుఫ్ర కియా. సదీ కా కథన హై కి జబ హుజేూర తశరీఫ లాఏ తో యహూదియోం నే తౌరాత సే ముకాబలా కరకే తౌరాత ఔర కురఆన కో ఏకసా పాయా తో తౌరాత కో భీ ఛోడ దియా.

(8) యానీ ఉస కితాబ కీ తరఫ ధ్యాన నహీం దియా. సుఫియాన బిన ఐనియా కా కహనా హై కి యహూదియోం నే తౌరాత కో కీమతీ రేశమీ కపడోం మేం సోనే చాందీ సే మఢకర రఖ లియా ఔర ఉసకే ఆదేశోం కో న మానా.

(9) ఇన ఆయతోం సే మాలూమ హోతా హై కి యహూదియోం కే చార సమ్ప్రదాయ థే. ఏక తౌరాత పర ఈమాన లాయా ఔర ఉసనే ఉసకే అహకామ భీ అదా కియే. యే మూమినీనే ఏహలే కితాబ హైం. ఇనకీ తాదాద థోడీ హై. ఔర "అక్సరోహుమ" (ఉనమేం బహుతేరోం కో) సే ఉస దూసరే సముదాయ కా పతా చలతా హై జిసనే ఖుల్లమ ఖుల్లా తౌరాత కే ఏహద తోడే, ఉసకీ సీమాఓం కా ఉల్లంఘన కియా, సరకశీ కా రాస్తా అపనాయా, "నబజేహూ ఫరీకుమ మిన్హుమ" (ఉనమేం ఏక పక్ష ఉసే ఫేంక దేతా హై) మేం ఉనకా జేిక్ర హై. తీసరా సమ్ప్రదాయ వహ జిసనే ఏహద తోడనే కా ఏలాన తో న కియా లేకిన అపనీ జిహాలత సే ఏహద తోడతే రహే. ఉనకా బయాన "బల అకసరోహుమ లా యూమినూన" (బల్కి ఉనమేం బహుతేరోం కో ఈమాన నహీం)

మేం హై. చౌథే సమ్ప్రదాయ నే జేాహిర మేం తో ఏహద మానే ఔర ఛుపవాం విద్రోహ ఔర దుశ్మనీ సే విరోధ కరతే రహే. యహ బనావటీ తౌర సే జాహిల బనతే థే. "కలన్నహుమ లా యఅలమూన" (మానో వో కుఛ ఇల్మ హీ నహీం రఖతే) మేం ఉనకా చర్చా హై.

(10) హజేరత సులైమాన అలైహిస్సలామ కే జేమానే మేం బనీ ఇస్రాఈల జాదూ సీఖనే మేం మశగూల హుఏ తో ఆపనే ఉనకో ఇససే రోకా ఔర ఉనకీ కితాబేం లేకర అపనీ కుర్సీ కే నీచే దఫ్న కర దీం. హజేరత సులైమాన అలైహిస్సలామ కీ వఫాత కే బాద శైతానోం నే వో కితాబేం నికాల కర లోగోం సే కహా కి సులైమాన ఇసీ కే జోర సే సల్తనత కరతే థే. బనీ ఇస్రాఈల కే ఆలిమోం ఔర నేక లోగోం నే తో ఇసకా ఇన్కార కియా మగర జాహిల లోగ జాదూ కో హజేరత సులైమాన అలైహిస్సలామ కా ఇల్మ బతాకర ఉసకే సీఖనే పర టూట పడే. నబియోం కీ కితాబేం ఛోడ దీం ఔర హజేరత సులైమాన అలైహిస్సలామ పర లాంఛన శురూ కీ. సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే జేమానే తక ఇసీ హాల పర రహే. అల్లాహ తఆలా నే హజేరత సులైమాన అలైహిస్సలామ కీ సఫాఈ కే లియే హుజేూర పర యహ ఆయత ఉతారీ.

(11) క్యోంకి వో నబీ హైం ఔర నబీ కుఫ్ర సే బిల్కుల మాసూమ హోతే హైం, ఉనకీ తరఫ జాదూ కీ నిస్బత కరనా బాతిల ఔర గలత హై, క్యోంకి జాదూ కా కుఫ్రియాత సే ఖాలీ హోనా లగభగ అసమ్భవ హై.

(12) జిన్హోంనే హజేరత సులైమాన అలైహిస్సలామ పర జాదూగరీ కా ఝూటా ఇల్జేామ లగాయా.

(13) యానీ జాదూ సీఖ కర ఔర ఉస పర అమల ఔర విశ్వాస కరకే ఔర ఉసకో దురూస్త జాన కర కాఫిర న బన. యహ జాదూ ఫరమాంబరదార ఔర నాఫరమాన కే బీచ అన్తర జాననే ఔర పరఖనే కే లియే ఉతరా. జో ఇసకో సీఖకర ఇస పర అమల కరే, కాఫిర హో జాఏగా. శర్త యహ హై కి జాదూ మేం ఈమాన కే విరూద్ధ జో బాతేం ఔర కామ హోం ఔర జో ఉససే బచే, న సీఖే యా సీఖే ఔర ఉసపర అమల న కరే ఔర ఉసకే కుఫ్రియాత పర విశ్వాస న రఖే వహ మూమిన రహేగా, యహీ ఇమామ అబూ మన్సూర మాతురీదీ కా కహనా హై. జో జాదూ కుఫ్ర హై ఉసపర అమల కరనే వాలా అగర మర్ద హై, కత్ల కర దియా జాఏగా. జో జాదూ కుఫ్ర నహీం, మగర ఉససే జానేం హలాక కీ జాతీ హైం, ఉసపర అమల కరనే వాలా తరీకే కో కాటనే వాలోం కే హుక్మ మేం హై, మర్ద హో యా ఔరత. జాదూగర కీ తౌబహ కుబూల హై.(మదారిక)

(14) ఇససే మాలూమ హుఆ కి అసలీ అసర రఖనే వాలా అల్లాహ తఆలా హై. చీజోం కీ తాసీర ఉసీ కీ మర్జీ పర హై.

(15) అపనే అంజామేకార ఔర అజేాబ కే కడేపన కా.

(16) హజేరత సైయదే కాయనాత సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ ఔర కురఆనే పాక పర.

సూరహ్ బకరహ - తైరహవాం రూకూ

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا لَا تَقُوۡلُوۡا رَاعِنَا وَقُوۡلُوا انۡظُرۡنَا وَاسۡمَعُوۡا ؕ وَ لِلۡكٰفِرِيۡنَ عَذَابٌ اَلِيۡمٌ ﴿۱۰۴﴾
مَا يَوَدُّ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا مِنۡ اَهۡلِ الۡكِتٰبِ وَلَا الۡمُشۡرِكِيۡنَ اَنۡ يُّنَزَّلَ عَلَيۡكُمۡ مِّنۡ خَيۡرٍ مِّنۡ رَّبِّكُمۡ ؕ
وَاللّٰهُ يَخۡتَصُّ بِرَحۡمَتِهٖ مَنۡ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الۡفَضۡلِ الۡعَظِيۡمِ ﴿۱۰۵﴾ مَا نَنۡسَخۡ مِنۡ اٰيَةٍ اَوۡ نُنۡسِهَا نَاۡتِ
بِخَيۡرٍ مِّنۡهَاۤ اَوۡ مِثۡلِهَا ؕ اَلَمۡ تَعۡلَمۡ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىۡءٍ قَدِيۡرٌ ﴿۱۰۶﴾ اَلَمۡ تَعۡلَمۡ اَنَّ اللّٰهَ لَهٗ مُلۡكُ
السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ ؕ وَمَا لَكُمۡ مِّنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ مِنۡ وَّلِىٍّ وَّلَا نَصِيۡرٍ ﴿۱۰۷﴾ اَمۡ تُرِيۡدُوۡنَ اَنۡ تَسۡـَٔـلُوۡا
رَسُوۡلَكُمۡ كَمَا سُئِلَ مُوۡسٰى مِنۡ قَبۡلُ ؕ وَمَنۡ يَّتَبَدَّلِ الۡكُفۡرَ بِالۡاِيۡمٰنِ فَقَدۡ ضَلَّ سَوَآءَ السَّبِيۡلِ ﴿۱۰۸﴾
وَدَّ كَثِيۡرٌ مِّنۡ اَهۡلِ الۡكِتٰبِ لَوۡ يَرُدُّوۡنَكُمۡ مِّنۡۢ بَعۡدِ اِيۡمَانِكُمۡ كُفَّارًا ۚ حَسَدًا مِّنۡ عِنۡدِ اَنۡفُسِهِمۡ
مِّنۡۢ بَعۡدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الۡحَقُّ ۚ فَاعۡفُوۡا وَاصۡفَحُوۡا حَتّٰى يَاۡتِىَ اللّٰهُ بِاَمۡرِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىۡءٍ
قَدِيۡرٌ ﴿۱۰۹﴾ وَاَقِيۡمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ ؕ وَمَا تُقَدِّمُوۡا لِاَنۡفُسِكُمۡ مِّنۡ خَيۡرٍ تَجِدُوۡهُ عِنۡدَ اللّٰهِ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعۡمَلُوۡنَ بَصِيۡرٌ ﴿۱۱۰﴾ وَقَالُوۡا لَنۡ يَّدۡخُلَ الۡجَنَّةَ اِلَّا مَنۡ كَانَ هُوۡدًا اَوۡ نَصٰرٰى ؕ تِلۡكَ
اَمَانِيُّهُمۡ ؕ قُلۡ هَاتُوۡا بُرۡهَانَكُمۡ اِنۡ كُنۡتُمۡ صٰدِقِيۡنَ ﴿۱۱۱﴾ بَلٰى ۟ مَنۡ اَسۡلَمَ وَجۡهَهٗ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحۡسِنٌ فَلَهٗۤ
اَجۡرُهٗ عِنۡدَ رَبِّهٖ ۪ وَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُوۡنَ ﴿۱۱۲﴾

౧౦౪. ఐ ఈమాన వాలోం (1) "రాఇనా" న కహో ఔర యూం అర్జ కరో కి హుజూర హమ పర నజర రఖేం ఔర పహలే హీ సే గౌర సే సునో (2) ఔర కాఫిరోం కే లియే దర్దనాక అజాబ హై (3)

౧౦౫. వో జో కాఫిర హైం కితాబీ యా ముశ్రిక (4) వో నహీం చాహతే కి తుమ పర కోఈ భలాఈ ఉతరే తుమ్హారే రబ కే పాస సే(5) ఔర అల్లాహ అపనీ రహమత సే ఖాస కరతా హై జిసే చాహే ఔర అల్లాహ బడే ఫజ్ల(అనుకమ్పా) వాలా హై

౧౦౬. జబ కోఈ ఆయత హమ మన్సూఖ (నిరస్త) ఫరమాఏం యా భులా దేం (6) తో ఉససే బేహతర యా ఉస జైసీ లే ఆఏంగే, క్యా తుఝే ఖబర నహీం కి అల్లాహ సబ కుఛ కర సకతా హై

౧౦౬. క్యా తుఝే ఖబర నహీం కి అల్లాహ హీ కే లియే హై ఆసమానోం ఔర జేమీన కీ బాదశాహీ ఔర అల్లాహ కే సివా తుమ్హారా న కోఈ హిమాయతీ న మదదగార

౧౦౭. క్యా యహ చాహతే హో కి అపనే రసూల సే వైసా సవాల కరో జో మూసా సే పహలే హుఆ థా (7) ఔర జో ఈమాన కే బదలే కుఫ్ర లేం (8) వహ ఠీక రాస్తా బహక గయా

౧౦౯. బహుత కితాబియోం నే చాహా (9) కాశ తుమ్హేం ఈమాన కే బాద కుఫ్ర కీ తరఫ ఫేర దేం అపనే దిలోం కీ జలన సే (10) బాద ఇసకే కి హక ఉనపర ఖూబ జాహిర హో చుకా హై, తో తుమ ఛోడో ఔర దరగుజేర (క్షమా) కరో యహాం తక కి అల్లాహ అపనా హుక్మ లాఏ బేశక అల్లాహ హర చీజ పర కాదిర (శక్తిమాన) హై

౧౧౦. ఔర నమాజ కాయమ రఖో ఔర జకాత దో (11) ఔర అపనీ జానోం కే లియే జో భలాఈ ఆగే భేజోగే ఉసే అల్లాహ కే యహాం పాఓగే బేశక అల్లాహ తుమ్హారే కామ దేఖ రహా హై

౧౧౧. ఔర కితాబ వాలే బోలే హరగిజ జన్నత మేం న జాఏగా మగర వహ జో యహూదీ యా ఈసాఈ హో (12) యే ఉనకీ ఖ్యాలబందియా హైం, తుమ ఫరమాఓ లాఓ అపనీ దలీల (13) అగర సచ్చే హో

౧౧౨. హాం క్యోం నహీం జిసనే అపనా ముంహ ఝుకాయా అల్లాహ కే లియే ఔర వహ నేకీ కరనే వాలా హై(14) తో ఉసకా నేగ ఉసకే రబ కే పాస హై, ఔర ఉన్హేం న కుఛ అన్దేశా హో ఔర న కుఛ గమ (15)

తఫసీర : సూరఏ బకరహ – తేరహవాం రూకూ

(1) జబ హుజేూరే అకదస సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ అపనే సహాబా కో కుఛ బతాతే యా సిఖాతే తో వో కభీ కభీ బీచ మేం అర్జ కియా కరతే “రాఇనా యా రసూలల్లాహ” . ఇసకే మానీ యే థే కి యా రసూలల్లాహ హమారే హాల కీ రిఆయత కీజియే. యానీ అపనీ బాతోం కో సమఝనే కా మౌకా దీజియే. యహూదియోం కీ జబాన మేం యహ కలిమా తౌహీన కా అర్థ రఖతా థా. ఉన్హోం నే ఉస నియత సే కహనా శురూ కియా. హజరత సఅద బిన మఆజ యహూదియోం కీ బోలీ కే జానకార థే. ఆపనే ఏక దిన ఉనకీ జబాన సే యహ కలిమా సునకర ఫరమాయా, ఐ అల్లాహ కే దుశమనో, తుమ పర అల్లాహ కీ లఅనత. అగర మైం నే అబ కిసీ కీ జబాన సే యహ కలిమా సునా తో ఉసకీ గర్దన మార దూంగా. యహూదియాం నే కహా, హమపర తో ఆప గర్మ హోతే హైం, ముసలమాన భీ తో యహీ కహతే హైం. ఇసపర ఆప రంజీదా హోకర అపనే ఆకా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ ఖిదమత మేం హాజిర హుఏ థే కి యహ ఆయత ఉతరీ, జిసమేం “రాఇనా” కహనే కో మనా కర దియా గయా ఔర ఇస మతలబ కా దూసరా లఫ్జ “ఉస్జేురనా” కహనే కా హుక్మ హుఆ. ఇససే మాలూమ హుఆ కి నబియోం కా ఆదర సత్కార ఔర ఉనకే సమక్ష అదబ కీ బాత బోలనా ఫర్జ హై, ఔర జిస బాత మేం జేరా సీ భీ హతక యా తౌహీన కా సందేహ హో ఉసే జబాన పర లానా మనా హై.

(2) ఔర పూరీ తరహ కాన లగాకర ధ్యాన సే సునో తాకి యహ అర్‌జ కరనే కీ జరూరత హీ న రహే కి హుజేూర తవజ్జుహ ఫరమాఏం, క్యోంకి నబీ కే దరబార కా యహీ అదబ హై. నబీయోం కే దరబార మేం ఆదమీ కో అదబ కే ఊంచే రూత్బే కా లిహాజ అనివార్య హై.

(3) "లిల కాఫిరీన" (ఔర కాఫిరోం కే లియే) మేం ఇశారా హై కి నబియోం కీ శాన మేం బేఅదబీ కుఫ్ర హై.

(4) యహూదియోం కీ ఏక జమాఅత ముసలమానోం సే దోస్తీ ఔర శుభేచ్ఛా జా్హిర కరతీ థీ. ఉసకో ఝుటలానే కే లియే యహ ఆయత ఉతరీ ముసలమానోం కో బతాయా గయా కి కాఫిర దోస్తీ ఔర శుభేచ్ఛా కే దావే మేం ఝూటే హై.(జుమల)

(5)యానీ కాఫిర ఏహలే కితాబ ఔర ముశ్రికీన దోనోం ముసలమానోం సే దుశ్మనీ ఔర కటుతా రఖతే హైం ఔర ఇస దుఖ మేం హై కి ఉనకే నబీ ముహమ్మదే ముస్తఫా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కో పైగమ్బరీ ఔర వహీ (దేవవాణీ) అతా హుఈ ఔర ముసలమానోం కో యహ బజీ నేఅమత మిలీ.(ఖాజేిన)

(6) కురఆనే కరీమ నే పిఛలీ శరీఅతోం ఔర పహలీ కితాబోం కో మన్సూఖ యానీ స్థగిత ఫరమాయా తో కాఫిరోం కో బడీ ఘబరాహట హుఈ ఔర ఉన్హోంనే ఇసపర తానా కియా. తబ యహ ఆయత ఉతరీ ఔర బతాయా గయా కి జో స్థగిత హుఆ వహ భీ అల్లాహ కీ తరఫ సే థా ఔర జిసనే స్థగిత కియా (యానీ కురఆన), వహ భీ అల్లాహ కీ తరఫ సే హై. ఔర స్థగిత కరనే వాలీ చీజ కభీ స్థగిత హోనే వాలీ చీజ సే జేయ్‌యాదా ఆసాన ఔర నఫా దేనే వాలీ హోతీ హై. అల్లాహ కీ కుదరత పర ఈమాన రఖనే వాలే కో ఇసమేం శక కరనే కీ కోఈ జగహ నహీం హై. కాయనాత (సృష్టి) మేం దేఖా జాతా హై కి అల్లాహ తఆలా దిన సే రాత కో, గర్మీ సే ఠణ్డీ కో, జవానీ కో బచపన సే, బీమారీ కో తందురూస్తీ సే, బహార సే పతఝడ కో స్థగిత ఫరమాతా హై. యహ తమామ బదలావ ఉసకీ కుదరత కే ప్రమాణ హైం. తో ఏక ఆయత ఔర ఏక హుక్మ కే స్థగిత హోన మేం క్యా ఆశ్చర్య. స్థగన ఆదేశ దరఅస్ల పిఛలే హుక్మ కీ ముద్దత తక కే లియే థా, ఔర ఉస సమయ కే లియే బిల్కుల మునాసిబ థా. కాఫిరోం కీ నాసమఝి కి స్థగన ఆదేశ పర ఐతిరాజ కరతే హైం ఔర ఏహలే కితాబ కా ఐతిరాజ ఉనకే అకీదోం కే లిహాజ సే భీ గలత హై. ఉన్హేం హజేరత ఆదమ అలైహిస్సలామ కీ శరీఅత కే ఆదేశ కా స్థగన మాననా పడేగా. యహ మాననా హీ పడేగా కి సనీచర కే దిన దునియా కే కామ ఉనసే పహలే హరామ నహీం థే. యహ భీ ఇకరార కరనా హోగా కి తౌరాత మేం హజేరతే నూహ కీ ఉమ్మత కే లియే తమామ చౌపాఏ హలాల హోనా బయాన కియా గయా ఔర హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ పర బహుత సే చౌపాఏ హరామ కర దియే గఏ. ఇన బాతోం కే హోతే హుఏ స్థగన ఆదేశ కా ఇన్కార కిస తరహ సమ్భవ హై.

జిస తరహ ఏక ఆయత దూసరీ ఆయత సే స్థగిత హోతీ హై. ఉసీ తరహ హదీసే ముతవాతిర సే భీ హోతీ హై. స్థగన ఆదేశ కభీ సిర్ఫ హుక్మ కా, కభీ తిలావత ఔర హుక్మ దోనోం కా. బేహకీ నే అబూ ఇమామా సే రివాయత కీ కి ఏక అన్సారీ సహాబీ రాత కో తహజ్జుద కే లియే ఉఠే ఔర సూరఏ ఫాతిహా కే బాద జో సూరత హమేశా పఢా కరతే థే ఉసే పఢనా చాహా లేకిన వహ బిల్కుల యాద న ఆఈ ఔర బిస్మిల్లాహ కే సివా కుఛ న పఢ సకే. సుబహ కో దూసరే సహాబా సే ఇసకా జేిక్ర కియా. ఉన హజేరాత నే ఫరమాయా హమారా భీ యహీ హాల హై. వహ సూరత హమేం భీ యాద థీ ఔర అబ హమారీ యాదదాశ్త మేం భీ న రహీ. సబనే సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ ఖిదమత మేం వాకిఆ అర్‌జ కియా. హుజేూర నే ఫరమాయా ఆజ రాత వహ సూరత ఉఠా లీ గఈ. ఉసకా హుక్మ ఔర తిలావత దోనోం స్థగిత హుఏ. జిన కాగజోం పర వహ లిఖీ హుఈ థీ ఉన పర నిశాన తక బాకీ న రహే.

(7) యహూదియోం నే కహా ఐ ముహమ్మద (సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ) హమారే పాస ఆప ఐసీ కితాబ లాఇయే జో ఆసమాన సే ఏక సాథ ఉతరే. ఉనకే బారే మేం యహ ఆయత నాజేిల హుఈ.

(8) యానీ జో ఆయతేం ఉతర చుకీ హైం ఉనకే కుబుల కరనే మేం బేజా (వ్యర్థ) బహస కరే ఔర దూసరీ ఆయతేం తలబ కరే. ఇససే మాలూమ హుఆ కి జిస సవాల మేం ఖరాబీ హో ఉసే బుజుర్గా కే సామనే పేశ కరనా జాయజ నహీం ఔర సబసే బడీ ఖరాబీ యహ కి ఉనసే నాఫరమానీ జాహిర హోతీ హో.

(9) ఉహద కీ జంగ కే బాద యహూదియోం కీ జమాఅత నే హజరతే హుజైఫా బిన యమాన ఔర అమ్మార బిన యాసిర రదియల్లాహో అన్హుమా సే కహా కి అగర తుమ హక పర హోతే తో తుమ్హేం హార న హోతీ. తుమ హమారే దీన కీ తరఫ వాపస ఆ జాఓ. హజరత అమ్మార నే ఫరమాయా తుమ్హారే నజదీక ఏహద కా తోడనా కైసా హై ? ఉన్హోంనే కహా, నిహాయత బురా. ఆపనే ఫరమాయా, మైం నే ఏహద కియా హై కి జిందగీ కే అన్తిమ క్షణ తక సైయదే ఆలమ ముహమ్మదే ముస్తఫా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ సే న ఫిరూంగా ఔర కుఫ్ర న అపనాఊంగా ఔర హజరత హుజైఫా నే ఫరమాయా, మైం రాజీ హుఆ అల్లాహ కే రబ హోనే, ముహమ్మదే ముస్తఫా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే రసూల హోనే, ఇస్లామ కే దీన హోనే, కురఆన కే ఈమాన హోనే, కాబే కే కిబలా హోనే ఔర మూమినీన కే భాఈ హోనే సే. ఫిర యే దోనోం సహాబీ హుజూర సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ ఖిదమత మేం హాజిర హుఏ ఔర ఆపకో వాకఏ కీ ఖబర దీ. హుజూర నే ఫరమాయా తుమనే బేహతర కియా ఔర భలాఈ పాఈ. ఇసపర యహ ఆయత ఉతరీ.

(10) ఇస్లామ కీ సచ్చాఈ జాననే కే బాద యహూదియోం కా ముసలమానోం కే కాఫిర ఔర ముర్తద హోనే కీ తమన్నా కరనా ఔర యహ చాహనా కి వో ఈమాన సే మేహరూమ హో జాఏం, హసద కే కారణ థా, హసద బడీ బురాఈ హై. హదీస శరీఫ మేం హై సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ నే ఫరమాయా హసద సే బచో వహ నేకియోం కో ఇస తరహ ఖాతా హై జైసే ఆగ సూఖీ లకడీ కో. హసద హరామ హై. అగర కోఈ శఖ్స అపనే మాల వ దౌలత యా అసర ఔర ప్రభావ సే గుమరాహీ ఔర బేదీనీ ఫైలాతా హై, తో ఉసకే ఫితనే సే మేహఫూజ రహనే కే లియే ఉసకో హాసిల నేఅమతోం కే ఛిన జానే కీ తమన్నా హసద మేం దాఖిల నహీం ఔర హరామ భీ నహీం.

(11) ఈమాన వాలోం కో యహూదియోం సే బచనే కా హుక్మ దేనే కే బాద ఉన్హేం అపనే నఫ్స కీ ఇస్లాహ కీ తరఫ ధ్యాన దిలాతా హై.

(12) యానీ యహూదీ కహతే హైం కి జన్నత మేం సిర్ఫ వహీ దాఖిల హోంగే, ఔర ఈసాఈ కహతే హైం కి ఫకత ఈసాఈ జాఏంగే, ఔర యే ముసలమానోం కో దీన సే హటానే కే లియే కహతే హైం. జైసే స్థగన ఆదేశ వగైరహ కే తుచ్ఛ సందేహ ఉన్హోంనే ఇస ఉమ్మీద పర పేశ కియే థే కి ముసలమానోం కో అపనే దీన మేం కుఛ సందేహ హో జాఏ. ఇసీ తరహ ఉనకో జన్నత సే మాయూస కరకే ఇస్లామ సే ఫేరనే కీ కోశిశ కరతే హైం. చునాంచే పారా కే అన్త మేం ఉనకా యహ కథన దియా హుఆ హై "వకాలూ కూనూ హూదన ఔ నసారా తహతదూ" (యానీ ఔర కితాబ వాలే బోలే యహూదీ యా ఈసాఈ హో జాఓ, రాహ పా జాఓగే). అల్లాహ తఆలా ఉనకే ఇస బాతిల ఖ్యాల కా రద ఫరమాతా హై.

(13) ఇస ఆయత సే మాలూమ హుఆ కి ఇన్కార కా దావా కరనే వాలే కో భీ దలీల యా ప్రమాణ లానా జరూరీ హై. ఇసకే బినా దావా బాతిల ఔర ఝూఠా హోగా.

(14) చాహే కిసీ జమానే, కిసీ నస్ల, కిసీ కౌమ కా హో.

(15) ఇసమేం ఇశారా హై కి యహూదీ ఔర ఈసాఈయోం కా యహ దావా కి జన్నత మేం ఫకత నహీ మాలిక హైం, బిల్కుల గలత హై, క్యోంకి జన్నత మేం దాఖిలా సహీ అకీదే ఔర నేక కర్మోం పర ఆధారిత హై, ఔర యహ ఉనకో ఉపలబ్ధ నహీం.

సూరహ్ బకరహ _ చౌదహవాం రూకూ

وَقَالَتِ الْيَهُوْدُ لَيْسَتِ النَّصٰرٰى عَلٰى شَيْءٍ ۖ وَّ قَالَتِ النَّصٰرٰى لَيْسَتِ الْيَهُوْدُ عَلٰى شَيْءٍ ۙ وَّهُمْ
يَتْلُوْنَ الْكِتٰبَ ؕ كَذٰلِكَ قَالَ الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ۚ فَاللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
فِيْمَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿۱۱۳﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ مَّنَعَ مَسٰجِدَ اللّٰهِ اَنْ يُّذْكَرَ فِيْهَا اسْمُهٗ وَسَعٰى فِيْ
خَرَابِهَا ؕ اُولٰٓئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ اَنْ يَّدْخُلُوْهَآ اِلَّا خَآئِفِيْنَ ؕ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَّلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ
عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۱۴﴾ وَ لِلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ ۚ فَاَيْنَمَا تُوَلُّوْا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ وٰسِعٌ
عَلِيْمٌ ﴿۱۱۵﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًا سُبْحٰنَهٗ ؕ بَلْ لَّهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ كُلٌّ لَّهٗ قٰنِتُوْنَ ﴿۱۱۶﴾
بَدِيْعُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَ اِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُوْلُ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿۱۱۷﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ
لَا يَعْلَمُوْنَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللّٰهُ اَوْ تَاْتِيْنَآ اٰيَةٌ ؕ كَذٰلِكَ قَالَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّثْلَ قَوْلِهِمْ ؕ تَشٰبَهَتْ
قُلُوْبُهُمْ ؕ قَدْ بَيَّنَّا الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يُّوْقِنُوْنَ ﴿۱۱۸﴾ اِنَّآ اَرْسَلْنٰكَ بِالْحَقِّ بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا ۙ وَّلَا تُسْـَٔلُ عَنْ
اَصْحٰبِ الْجَحِيْمِ ﴿۱۱۹﴾ وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُوْدُ وَلَا النَّصٰرٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ؕ قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ
هُوَ الْهُدٰى ؕ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَآءَهُمْ بَعْدَ الَّذِيْ جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا
نَصِيْرٍ ﴿۱۲۰﴾ اَلَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ يَتْلُوْنَهٗ حَقَّ تِلَاوَتِهٖ ؕ اُولٰٓئِكَ يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ ؕ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِهٖ
فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۱۲۱﴾

౧౧౩. ఔర యహూదీ బోలే నసరానీ (ఈసాఈ) కుఛ నహీం ఔర నసరానీ బోలే యహూదీ కుఛ నహీం (1) హాలాంకి వో కితాబ పఢతే హైం (2) ఇసీ తరహ జాహిలోం నే ఉనకీ సీ బాత కహీ (3) తో అల్లాహ కయామత కే దిన ఉనమేం ఫైసలా కర దేగా జిస బాత మేం ఝగడ రహే హైం

౧౧౪. ఔర ఉనసే బఢకర జేాలిమ కౌన (4) జో అల్లాహ కీ మస్జిదోం కో రోకే ఉనమేం ఖుదా కా నామ లియే జానే సే (5) ఔర ఉనకీ వీరానీ మే కోశిశ కరే (6) ఉనకో న పహుంచతా థా కి మస్జిదోం మేం జాఏం మగర డరతే హుఏ ఉనకే లియే దునియా మేం రూస్వాఈ హై (7) ఔర ఉనకే లియే ఆఖిరత మేం బడా అజేాబ (8)

౧౧౫. ఔర పూరబ పశ్చిమ సబ అల్లాహ హీ కా హై తో తుమ జిధర ముంహ కరో ఉధర వజ్హుల్లాహ (ఖుదా కీ రహమత తుష్తూరీ తరఫ ముతవజ్జేహ) హై బేశక అల్లాహ వుసఅత (విస్తార) వాలా ఇల్మ వాలా హై

౧౧౬. ఔర బోలే ఖుదా నే అపనే లియే ఔలాద రఖీ, పాకీ హై ఉసే (9) బల్కి ఉసీకీ మిల్క (సంపత్తి) హై జో కుఛ ఆసమానోం ఔర జేమీన మేం హై (10) సబ ఉసకే హుజేాూర (ప్రత్యక్ష) గర్దన డాలే హై

౧౧౭. నయా పైదా కరనే వాలా ఆసమానోం ఔర జేమీన కా (11) ఔర జబ కిసీ బాత కా హుక్మ ఫరమాఏ తో ఉససే యహీ ఫరమాతా హై కి హో జా ఔర వహ ఫౌరన హో జాతీ హై (12)

౧౧౮. ఔర జాహిల బోలే (13) అల్లాహ హమ సే క్యోం నహీం కలామ కరతా (14) యా హమేం కోఈ నిశానీ మిలే (15) ఉనసే అగలోం నే భీ ఐసీ హీ కహీ ఉనకీ సీ బాత. ఉనకే దిల ఏక సే హై (16) బేశక హమనే నిశానియాం ఖోల దీం యకీన వాలోం కే లియే (17)

౧౧౯. బేశక హమనే తుష్హేం హక కే సాథ భేజా ఖుశఖబరీ దేతా ఔర డర సునాతా ఔర తుమసే దోజేఖ వాలోం కా సవాల న హోగా (18)

౧౨౦. ఔర హరగిజ తుమసే యహూద ఔర నసారా (ఈసాఈ) రాజేీ న హోంగే జబ తక తుమ ఉనకే దీన కా అనుకరణ న కరో (19) తుమ ఫరమాఓ అల్లాహ హీ కీ హిదాయత

హిదాయత హై (20) ఔర (ఐ సుననే వాలే, కోఈ భీ హో) అగర తూ ఉనకీ ఖ్వాహిశోం పర చలనే వాలా హుఆ బాద ఇసకే కి తుఝే ఇల్మ ఆచుకా తో అల్లాహ సే తేరా కోఈ బచానే వాలా న హోగా ఔర న మదదగార (21)

౧౨౧. జిస్తేం హమనే కితాబ దీ హై వో జైసీ చాహియే ఉసకీ తిలావత (పాఠ) కరతే హై వహీ ఉస పర ఈమాన రఖతే హై ఔర జో ఉసకే ఇన్కారీ హోం తో వహీ ఘాటే వాలే హైం

తఫసీర : సూరఏ బకరహ – చౌదహవాం రూకూ

(1) నజరాత కే ఈసాఇనోం కా ఏక దల సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ ఖిదమత మేం ఆయా తో యహూదీ ఉలమా భీ ఆఏ ఔర దోనోం మేం మునాజేిరా యానీ వార్తాలాప శురూ హో గయా. ఆవాజేంం బలన్ద హుఈ, శోర మచా. యహూదియోం నే కహా కి ఈసాఇయోం కా దీన కుఛ నహీం ఔర హజేరత ఈసా అలైహిస్సలామ ఔర ఇన్జీల శరీఫ కా ఇన్కార కియా. ఇసీ తరహ ఈసాఈయోం నే యహూదియోం సే కహా కి తుమ్హారా దీన కుఛ నహీం ఔర తౌరాత శరీఫ ఔర హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ కా ఇన్కార కియా. ఇస బాబ మేం యహ ఆయత ఉతరీ.

(2) యానీ జానకారీ కే బావజూద ఉన్హోంనే ఐసీ జిహాలత కీ బాత కీ. హాలాంకి ఇన్జీల శరీఫ జిసకో ఈసాఈ మానతే హైం, ఉసమేం తౌరాత శరీఫ ఔర హజేరత మూసా అలైహిస్సలామ కే నబీ హోనే కీ పుష్టి హై. ఇసీ తరహ తౌరాత జిసే యహూదీ మానతే హైం, ఉసమేం హజేరత ఈసా అలైహిస్సలామ కే నబీ హోనే ఔర ఉన సారే ఆదేశోం కీ పుష్టి హై జో ఆపకో అల్లాహ తఆలా కీ తరఫ సే అతా హుఏ.

(3) కితాబ వాలోం కే ఉలమా కీ తరహ ఉన జాహిలోం నే జో ఇల్మ రఖతే థే న కితాబ, జైసే కి ముర్తిపూజక, ఆగ కే పుజారీ, వగైరహ, ఉన్హోంనే హర ఏక దీన వాలే కో ఝుటలానా శురూ కియా, ఔర కహా కి వహ కుఛ నహీం. ఇన్హీం జాహిలోం మేం సే అరబ కే మూర్తిపూజక ముశ్రికీన భీ హైం, జిన్హోంనే నబీయే కరీబ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ ఔర ఆపకే దీన కీ శాన మేం ఐసీ హీ బాతేం కహీం.

(4) యహ ఆయత బైతుల మకదిస కీ బేహురమతీ యా నిరాదర కే బారే మేం ఉతరీ. జిసకా ముఖ్తసర వాకిఆ యహ హై కి రోమ కే ఈసాఈయో నే బనీ ఇస్రాఈల పర చఢాఈ కీ. ఉనకే సూరమాఓం కో కత్ల కియా, ఔరతోం బచ్చోం కో కైద కియా, తౌరాత శరీఫ కో జలాయా, బైతుల మకదిస కో వీరాన కియా, ఉసమేం గన్దగీ డాలీ, సువర జేిబహ కియే (మఆజల్లాహ). బైతుల మకదిస హజేరత ఉమరే ఫారూక కీ ఖిలాఫత తక ఇసీ వీరానీ మేం పడా రహా. ఆపకే ఏహదే ముబారక (సమయకాల) మేం ముసలమానోం నే ఇసకో నఏ సిరే సే బనాయా. ఏక కౌల యహ భీ హై కి యహ ఆయత మక్కా కే ముశ్రికోం కే బారే మేం ఉతరీ, జిన్హోం నే ఇస్లామ కీ శురూఆత మేం హుజేూర సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ ఔర ఆపకే సాథియోం కో కాబే మేం నమాజే పఢనే సే రోకా థా, ఔర హుదైబియా కీ జంగ కే వక్త ఉసమేం నమాజే ఔర హజే సే మనా కియా థా.

(5) జేఁక్ర నమాజె, ఖుత్బా, తస్బీహ, వలజె, నఅత శరీఫ, సబకో శామిల హై. ఔర అల్లాహ కే జేఁక్ర కో మనా కరనా హర జగహ బురా హై, ఖాసకర మస్జిదోం మేం, జో ఇసీ కామ కే లియే బనాఈ జాతీ హైం. జో శఖ్స మస్జిద కో జేఁక్ర ఔర నమాజె సే మహరూమ కరదే, వహ మస్జిద కా వీరాన కరనే వాలా ఔర బహుత బడా జేఁాలిమ హై.

(6) మస్జిద కీ వీరానీ జైసే జేఁక్ర ఔర నమాజె కే రోకనే సే హోతీ హై, ఐసీ హీ ఉసకీ ఇమారత కో నుకసాన పహుంచానే ఔర నిరాదర కరనే సే భీ.

(7) దునియా మేం ఉస్తేం యహ రూస్వాఈ పహుంచీ కి కల్ల కియే గఏ, గిరఫ్తార హుఏ, వతన సే నికాలే గఏ, ఖిలాఫతే ఫారూకీ ఔర ఉస్మానీ మేం ముల్కే శామ ఉనకే కబ్జే సే నికల గయా, బైతుల మకదిస సే జేఁల్లత కే సాథ నికాలే గఏ.

(8) సహాబఏ కిరామ రసూలే కరీమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే సాథ ఏక అంధేరీ రాత సఫర మేం థే. కిబలే కీ దిశా మాలూమ న హో సకీ. హర ఏక శఖ్స నే జిస తరఫ ఉస కా దిల జమా, నమాజె పఢీ. సుబహ కో సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ ఖిదమత మేం హాల అర్జ కియా తో యహ ఆయత ఉతరీ. ఇససే మాలూమ హుఆ కి కిబలే కీ దిశా మాలూమ న హో సకే తో జిస తరఫ దిల జమా కి యహ కిబలా హై, ఉసీ తరఫ ముంహ కరకే నమాజె పఢే. ఇస ఆయత కే ఉతరనే కే కారణ కే బారే మేం దూసరా కౌల యహ హై కి యహ ఉస ముసాఫిర కే హక మేం ఉతరీ, జో సవారీ పర నఫ్ల అదా కరే, ఉసకీ సవారీ జిస తరఫ ముంహ ఫేర లే, ఉస తరఫ ఉసకీ నమాజె దురూస్త హై. బుఖారీ ఔర ముస్లిమ కీ హదీసోం మేం యహ సాబిత హై. ఏక కౌల యహ హై కి జబ కిబలా బదలనే కా హుక్మ దియా గయా తో యహూదియోం నే ముసలమానోం పర తానా కియా. ఉనకే రద మేం యహ ఆయత ఉతరీ. బతాయా గయా కి పూర్వ పశ్చిమ సబ అల్లాహ కా హై, జిస తరఫ చాహే కిబలా నిశ్చిత కరే. కిసీ కో ఐతిరాజ కా క్యా హక ? (ఖాజేన). ఏక కౌల యహ హై కి యహ ఆయత దుఆ కే బారే మేం ఉతరీ హై. హుజేూర సే పూఛా గయా కి కిస తరఫ ముంహ కరకే దుఆ కీ జాఏ. ఇసకే జవాబ మేం యహ ఆయత ఉతరీ. ఏక కౌల యహ హై కి యహ ఆయత హక సే గురేజ వ ఫరార మేం హై. ఔర " ఐనమా తువల్లు" (తుమ జిధర ముంహ కరో) కా ఖితాబ ఉన లోగోం కో హై జో అల్లాహ కే జేఁక్ర సే రోకతే ఔర మస్జిదోం కి వీరానీ కీ కోశిశ కరతే హైం. వో దునియా కీ రూసవాఈ ఔర ఆఖిరత కే అజేూబ సే కహీం భాగ నహీం సకతే, క్యోంకి పూరబ పశ్చిమ సబ అల్లాహ కా హై, జహాం భాగేంగే, వహ గిరఫ్తార ఫరమాఏగా. ఇస సందర్భ మేం "వజ్జల్లాహ" కా మతలబ ఖుదా కా కుర్బ ఔర హుజేూర హై. (ఫత్హ). ఏక కౌల యహ భీ హై కి మానీ యహ హైం కి అగర కాఫిర ఖానఏ కాబా మేం నమాజె సే మనా కరేం తో తుమ్హారే లియే సారీ జేమీన మస్జిద బనా దీ గఈ హై, జహాం సే చాహే కిబలే కీ తరఫ ముంహ కరకే నమాజె పఢో.

(9) యహూదియోం నే హజేరత ఉజేైర కో ఔర ఈసాఈయోం నే హజేరత మసీహ కో ఖుదా కా బేటా కహా. అరబ కే ముశ్రికీన నే ఫరిశ్తోం కో ఖుదా కీ బేటియాం బతాయా. ఉనకే రద మేం యహ ఆయత ఉతరీ. ఫరమాయా "సుబ్హానహూ" వహ పాక హై ఇససే కి ఉసకే ఔలాద హో. ఉసకీ తరఫ ఔలాద కీ నిస్బత కరనా ఉసకో ఐబ లగానా ఔర బేఅదబీ హై. హదీస మేం హై కి అల్లాహ తఆలా ఫరమాతా హై ఇబ్నే ఆదమ నే ముఝే గాలీ దీ, మేరే లియే ఔలాద బతాఈ. మైం ఔలాద ఔర బీవీ సే పాక హూం.

(10) ఔర మమలూక హోనా ఔలాద హోనే కే మనాఫీ హై. జబ తమామ జగత ఉసకా మమలూక హై, తో కోఈ ఔలాద కైసే హో సకతా హై అగర కోఈ అపనీ ఔలాద కా మాలిక హో జాఏ, వహ ఉసీ వక్త ఆజేూద హో జాఏగీ.

(11) జిసనే బగైర కిసీ పిఛలీ మిసాల కే చీజోం కో శూన్య సే అస్తిత్వ ప్రదాన కియా.

(12) యానీ కాయనాత యా సృష్టి ఉసకే ఇరాదా ఫరమాతే హీ అస్తిత్వ మేం ఆ జాతీ హై.

(13) యానీ ఏహలే కితాబ యా మూర్తిపూజక ముశ్రికీన.

(14) యానీ వాస్తే యా మాధ్యమ కే బినా ఖుద క్యోం నహీ ఫరమాతా జైసా కి ఫరిశ్తోం ఔర నబియోం సే కలామ ఫరమాతా హై. యహ ఉనకే ఘమణ్డ కీ సర్వోచ్చ సీమా ఔర భారీ సరకశీ థీ, ఉన్హోంనే అపనే ఆప కో ఫరిశ్తోం ఔర నబియోం కే బరాబర సమఝా. రాఫేఅ బిన ఖుజైమా నే హుజేూరే అకదస సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ సే కహా, అగర ఆప అల్లాహ కే రసూల హైం తో అల్లాహ సే ఫరమాఇయే వహ హమసే కలామ కరే, హమ ఖుద సునేం, ఇస పర యహ ఆయత ఉతరీ.

(15) యహ ఉన ఆయతోం కా దుశ్మనీ సే ఇన్కార హై జో అల్లాహ తఆలా నే అతా ఫరమాఈ.

(16) నాసమఝీ, నాబీనాఈ, కుఫ్ర ఔర దుశ్మనీ మేం. ఇసమేం నబీయే కరీబ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కో తసల్లీ దీ గఈ హై కి ఆప ఉనకీ సరకశీ ఔర జేిద ఔర ఇన్కార సే దుఖీ న హోం. పిఛలే కాఫిర భీ నబియోం కే సాథ ఐసా హీ కరతే థే.

(17) యానీ కురఆనీ ఆయతేం ఔర ఖులే చమత్కార ఇన్సాఫ వాలే కో సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే నబీ హోనే కా యకీన దిలానే కే లియే కాఫీ హైం, మగర జో యకీన కరనే కా ఇచ్ఛుక న హో వహ దలీలోం యా ప్రమాణోం సే ఫాయదా నహీం ఉఠా సకతా.

(18) కి వో క్యోం ఈమాన న లాఏ, ఇసలియే కి ఆపనే అపనా తబలీగ కా ఫర్జ పూరే తౌర పర అదా ఫరమా దియా.

(19) ఔర యహ అసమ్భవ హై, క్యోంకి వో ఝూఠే ఔర బాతిల హై.

(20) వహీ అనుకరణ కే కాబిల హై ఔర ఉసకే సివా హర ఏక రాహ ఝూఠీ ఔర గుమరాహీ వాలీ.

(21) యహ సమ్బోధన ఉమ్మతే ముహమ్మదియా యానీ ముసలమానోం కే లియే హై కి జబ తుమనే జాన లియా కి నబీయోం కే సరదార సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ తుమ్హారే పాస సత్య ఔర హిదాయత లేకర ఆఏ, తో తుమ హరగిజ కాఫిరోం కీ ఖ్వాహిశోం కీ పైరవీ న కరనా. అగర ఐసా కియా తో తుమ్హేం కోఈ అల్లాహ కే అజాబ సే బచానే వాలా నహీం హై.(ఖాజేిన)

(22) హజేరత ఇబ్నే అబ్బాస రదియల్లాహో అన్హుమా నే ఫమాయా యహ ఆయత ఏహలే సఫీనా కే బారే మేం ఉతరీ జో జఅఫర బిన అబీ తాలిబ కే సాథ రసూలే పాక కే దరబార మేం హాజేిర హుఏ థే. ఉనకీ తాదాద చాలీస థీ. బత్తీస హబశా వాలే ఔర ఆఠ శామ వాలే పాదరీ. ఉనమేం బుహైపా రాహిబ (పాదరీ) భీ థే. మతలబ యహ హై కి వాస్తవ మేం తౌరాత శరీఫ పర ఈమాన లానే వాలే వహీ హైం జో ఇసకే పఢనే కా హక అదా కరతే హైం ఔర ఉసకే మానీ సమఝతే ఔర మానతే హైం ఔర ఉసమేం హుజేూర సైయదే కాయనాత ముహమ్మద ముస్తఫా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కీ తారీఫ ఔర గుణ దేఖకర హుజేూర పర ఈమాన లాతే హైం ఔర జో హుజేూర కే ఇన్కారీ హోతే హైం వో తౌరాత శరీఫ పర ఈమాన నహీం రఖతే.

సూరఏ బకరహ – పంద్రహవాం రూకూ

يٰبَنِيۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ اذۡكُرُوۡا نِعۡمَتِىَ الَّتِىۡۤ اَنۡعَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ وَاَنِّىۡ فَضَّلۡتُكُمۡ عَلَى الۡعٰلَمِيۡنَ ﴿۱۲۲﴾ وَاتَّقُوۡا
يَوۡمًا لَّا تَجۡزِىۡ نَفۡسٌ عَنۡ نَّفۡسٍ شَيۡـًٔا وَّلَا يُقۡبَلُ مِنۡهَا عَدۡلٌ وَّلَا تَنۡفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَّلَا هُمۡ
يُنۡصَرُوۡنَ ﴿۱۲۳﴾ وَاِذِ ابۡتَلٰۤى اِبۡرٰهٖمَ رَبُّهٗ بِكَلِمٰتٍ فَاَتَمَّهُنَّ‌ؕ قَالَ اِنِّىۡ جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمَامًا‌ؕ قَالَ وَمِنۡ
ذُرِّيَّتِىۡ‌ؕ قَالَ لَا يَنَالُ عَهۡدِى الظّٰلِمِيۡنَ ﴿۱۲۴﴾ وَاِذۡ جَعَلۡنَا الۡبَيۡتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَاَمۡنًا‌ؕ وَاتَّخِذُوۡا مِنۡ
مَّقَامِ اِبۡرٰهٖمَ مُصَلًّى‌ؕ وَعَهِدۡنَاۤ اِلٰٓى اِبۡرٰهٖمَ وَاِسۡمٰعِيۡلَ اَنۡ طَهِّرَا بَيۡتِىَ لِلطَّآئِفِيۡنَ وَالۡعٰكِفِيۡنَ
وَالرُّكَّعِ السُّجُوۡدِ ﴿۱۲۵﴾ وَاِذۡ قَالَ اِبۡرٰهٖمُ رَبِّ اجۡعَلۡ هٰذَا بَلَدًا اٰمِنًا وَّارۡزُقۡ اَهۡلَهٗ مِنَ الثَّمَرٰتِ مَنۡ
اٰمَنَ مِنۡهُمۡ بِاللّٰهِ وَالۡيَوۡمِ الۡاٰخِرِ‌ؕ قَالَ وَمَنۡ كَفَرَ فَاُمَتِّعُهٗ قَلِيۡلًا ثُمَّ اَضۡطَرُّهٗۤ اِلٰى عَذَابِ النَّارِ‌ؕ
وَبِئۡسَ الۡمَصِيۡرُ ﴿۱۲۶﴾ وَاِذۡ يَرۡفَعُ اِبۡرٰهٖمُ الۡقَوَاعِدَ مِنَ الۡبَيۡتِ وَاِسۡمٰعِيۡلُ‌ؕ رَبَّنَا تَقَبَّلۡ مِنَّا‌ؕ اِنَّكَ
اَنۡتَ السَّمِيۡعُ الۡعَلِيۡمُ ﴿۱۲۷﴾ رَبَّنَا وَاجۡعَلۡنَا مُسۡلِمَيۡنِ لَكَ وَمِنۡ ذُرِّيَّتِنَاۤ اُمَّةً مُّسۡلِمَةً لَّكَ‌ۖ وَاَرِنَا
مَنَاسِكَنَا وَتُبۡ عَلَيۡنَا‌ۚ اِنَّكَ اَنۡتَ التَّوَّابُ الرَّحِيۡمُ ﴿۱۲۸﴾ رَبَّنَا وَابۡعَثۡ فِيۡهِمۡ رَسُوۡلًا مِّنۡهُمۡ يَتۡلُوۡا
عَلَيۡهِمۡ اٰيٰتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الۡكِتٰبَ وَالۡحِكۡمَةَ وَيُزَكِّيۡهِمۡ‌ؕ اِنَّكَ اَنۡتَ الۡعَزِيۡزُ الۡحَكِيۡمُ ﴿۱۲۹﴾

౧౨౨. ఐ యఅకూబ కీ సన్తాన, యాద కరో మేరా ఏహసాన జో మైం నే తుమపర కియా ఔర వహ జో మైంనే ఉస జమానే కే సబ లోగోం పర తుమ్హేం బడాఈ దీ

౧౨౩. ఔర డరో ఉస దిన సే కి కోఈ జాన దూసరే కా బదలా న హోగీ ఔర న ఉసకో కుఛ లేకర ఛోడే ఔర న కాఫిర కో కోఈ సిఫారిశ నఫా దే (1) ఔర న ఉనకీ మదద హో

౧౨౪. ఔర జబ (2) ఇబ్రాహిమ కో ఉసకే రబ నే కుఛ బాతోం సే ఆజమాయా (3) తో ఉసనే వో పూరీ కర దిఖాఈ (4) ఫరమాయా మైం తుమ్హేం లోగోం కా పేశవా బనానే వాలా హూం అర్జ్ కీ మేరీ ఔలాద సే, ఫరమాయా మేరా ఏహద జాలిమోం కో నహీం పహుంచతా (5)

౧౨౫. ఔర యాద కరో జబ హమనే ఉస ఘర కో (6) లోగోం కే లియే మరజఅ (శరణ స్థల) ఔర అమన బనాయా (7) ఔర ఇబ్రాహీమ కే ఖడే హోనే కీ జగహ కో నమాజ కా మకామ బనాఓ (8) ఔర హమనే తాకీద ఫరమాఈ ఇబ్రాహీమ వ ఇస్మాఈల కో కి మేరా ఘర ఖూబ సుథరా కరో తవాఫ వాలో (పరిక్రమా వాలోం) ఔర ఏతికాఫ వాలోం (మస్జిద మేం బైఠనే వాలోం) ఔర రూకూ వ సిజదే వాలోం కే లియే

౧౨౬. ఔర జబ అర్జ కీ ఇబ్రాహీమ నే కి ఐ మేరే రబ ఇస శహర కో అమాన వాలా కర దే ఔర ఇసకే రహనే వాలోం కో తరహ తరహ కే ఫలో సే రోజీ దే జో ఉనమేం సే అల్లాహ ఔర పిఛలే దీన పర ఈమాన లాఏం (9) ఫరమాయా ఔర జో కాఫిర హుఆ థోడా బరతనే కో ఉసే భీ దూంగా ఫిర ఉసే దోజఖ కే అజాబ కీ తరఫ మజబూర కర దూంగా ఔర వహ బహుత బురీ జగహ పలటనే కీ కీ

౧౨౭. ఔర జబ ఉఠాతా థా ఇబ్రాహీమ ఉస ఘర కీ నీంవ ఔర ఇస్మాఈల యహ కహతే హుఏ ఐ రబ హమారే హమ సే కుబూల ఫరమా(10) బేశక తూ హీ హై సునతా జానతా

౧౨౮. ఐ రబ హమారే ఔర కర హమేం తేరే హుజూర గర్దన రఖనే వాలా (11) ఔర హమారీ ఔలాద మేం సే ఏక ఉమ్మత (జన సమూహ) తేరీ ఫరమాంబరదార (ఆజ్ఞాకారీ) ఔర హమేం హమారీ ఇబాదత కే కాయదే బతా ఔర హమ పర అపనీ రహమత కే సాథ రూజు (తవజ్జుహ) ఫరమా (12) బేశక తూ హీ హై బహుత తౌబహ కుబూల కరనే వాలా మేహరబాన

౧౨౯. ఐ రబ హమారే ఔర భేజ ఉనమేం (13) ఏక రసూల ఉన్హీం మేం సే కి ఉన్హేం తేరీ ఆయతేం తిలావత ఫరమాఏ ఔర ఉన్హేం తేరీ కితాబ (14) ఔర పుఖ్తా (పాయదార) ఇల్మ సిఖాఏ (15) ఔర ఉన్హేం ఖూబ సుథరా ఫరమా దే (16) బేశక తూ హీ హై గాలిబ హికమత వాలా

తఫసీర : సూరఏ బకరహ – పంద్రహవాం రూకూ

(1) ఇసమేం యహూదియోం కా రద హై జో కహతే థే హమారే బాప దాదా బుజుర్గ గుజరే హై, హమేం శఫాఅత (సిఫారిశ) కరనే ఛుడవా లేంగే. ఉస్తేం మాయూస కియా జాతా హై కి శఫాఅత కాఫిర కే లియే నహీం.

(2) హజరత ఇబ్రాహీమ అలైహిస్సలామ కీ పైదాఇశ అహవాజ క్షేత్ర మేం సూస రుథాన పర హుఈ ఫిర ఆపకే వాలిద ఆపకో నమరూద కే ముల్క బాబుల మేం లే ఆఏ.యహూది ఔర ఈసాఈ ఔర అరబ కే ముశ్రిక సబ ఆపకీ బుజుర్గీ మానతే ఔర ఆపకీ నస్ల మేం హోనే పర గర్వ కరతే హైం. అల్లాహ తఆలా నే ఆపకే వో హాలాత బయాన ఫరమాఏ జినసే సబ పర ఇస్లామ కుబూల కరనా లాజిమ హో జాతా హై, క్యోంకి జో చీజేఁం అల్లాహ తఆలా నే ఆప పర వాజిబ కీం వో ఇస్లామ కీ విశేషతాఓం మేం సే హైం.

(3) ఖుదాఈ ఆజమాఇశ యహ హై కి బన్దే పర కోఈ పాబన్దీ లాజిమ ఫరమాకర దూసరోం పర ఉనకే ఖరే ఖోటే హోనే కా ఇజహార కర దే.

(4) జో బాతేం అల్లాహ తఆలా నే హజరత ఇబ్రాహీమ అలైహిస్సలామ పర ఆజమాఇశ కే లియే వాజిబ కీ థీం, ఉనమేం తఫసీర కరనే వాలోం కే చన్ద కౌల హై. కతాదా కా కహనా హై కి వో హజ కే మనాసిక హై. ముజాహిద నే కహా ఇససే వో దస చీజేఁం మురాద హై జో అగలీ ఆయతోం మేం బయాన కీ గఈ హైం. హజరత ఇబ్నే అబ్బాస కా ఏక కౌల యహ హై కి వే దస చీజేఁం యే హైం, మూంఛేం కతరవానా , కుల్లీ కరనా, నాక మేం సఫాఈ కే లియే పానీ ఇరుతేమాల కరనా, మిరువాక కరనా, సర మేం మాంగ మికాలనా, నాఖున తరశవానా, బగల కే బాల దూర కరనా, పేడూ కే నీచే కీ సఫాఈ, ఖతనా, పానీ సే ఇరుతంజా కరనా. యే సబ చీజేఁం హజరత ఇబ్రాహీమ పర వాజిబ థీం ఔర హమ పర ఉనమేం సే కుఛ వాజిబ హైం.

(5) యానీ ఆపకీ ఔలాద మేం జో జహాలిమ (కాఫిర) హైం వో ఇమారత కీ పదవీ న పాఏంగే. ఇససే మాలూమ హుఆ కి కాఫిర ముసలమానోం కా పేశవా నహీం హో సకతా ఔర ముసలమానోం కో ఉసకా అనుకరణ జాయజ నహీం.

(6) బైత సే కాబా శరీఫ మురాద హై ఔర ఇసమేం తమామ హరమ శరీఫ దాఖిల హై.

(7) అమ్న బనానే సే యహ మురాద హై కి హరమే కాబా మేం కత్ల వ లూటమార హరామ హై యా యహ కి వహాం శికార తక కో అమ్న హై. యహాం తక కి హరమ శరీఫ మేం శేర భేడియే భీ శికార కా పీఛా నహీం కరతే, ఛోడ కర లౌట జాతే హైం. ఏక కౌల యహ హై కి ఈమాన వాలా ఇసమేం దాఖిల హోకర అజాబ సే సురక్షిత హో జాతా హై. హరమ కో హరమ ఇసలియే కహా జాతా హై కి ఉసమేం కత్ల, జుల్మ, శికార హరామ ఔర మనా హై. (అహమదీ) అగర కోఈ ముజరిమ భీ దాఖిల హో జాఏ తో వహాం ఉసపర హాథ న డాలా జాఏగా. (మదారిక)

(8) మకామే ఇబ్రాహీమ వహ పత్థర హై జిసపర ఖడే హోకర హజరత ఇబ్రాహీమ అలైహిస్సలామ నే కాబఏ ముఅజ్జమా కీ బినా ఫరమాఈ ఔర ఇసమేం ఆపకే కదమ ముబారక కా నశాన థా. ఉసకో నమాజ కా మకామ బనానే కా మామలా మహబబత కే లియే హై. ఏక కౌల యహ భీ హై కి ఇస నమాజ సే తవాఫ కీ దో రకఅతేం మురాద హైం. (అహమదీ వగైరహ)

(9) చూంకి ఇమారత కే బారే మేం “లా యనాలో అహదిజ జాలిమీన” (యానీ మేరా ఏహద జాలిమోం కో నహీం పహుంచతా)ఇరశాద హో చుకా థా, ఇసలియే హజరత ఇబ్రాహీమ అలైహిస్సలామ నే ఇస దుఆ మేం ఈమాన వాలోం కో ఖాస ఫరమాయా ఔర యహీ అదబ కీ శాన థీ. అల్లాహ నే కరమ కియా. దుఆ కుబూల హుఈ ఔర ఇరశాద ఫరమాయా కి రిజ్క సబ కో దియా జాఏగా, ఈమాన వాలో కో భీ, కాఫిర కో భీ. లేకిన కాఫిర కా రిజ్క థోడా హై, యానీ సిర్ఫ దునియావీ జిందగీ మేం వహ ఫాయదా ఉఠా సకతా హై.

(10) పహలీ బార కాబఏ ముఅజ్జేమా కీ బునియాద ఆదమ అలైహిస్సలామ నే రఖీ ఔర తూఫానే నూహ కే బాద ఫిర హజేరత ఇబ్రాహీమ అలైహిస్సలామ నే ఉసీ బునియాద పర తామీర ఫరమాఈ . యహ తామీర ఖాస ఆపకే ముబారక హాథ సే హుఈ. ఇసకే లియే పత్థర ఉఠాకర లానే కీ ఖిదమత ఔర సఆదత ఇరుమాఈల అలైహిస్సలామ కో ప్రాప్త హుఈ. దోనోం హజేరాత నే ఉస వక్త యహ దుఆ కీ కి యా రబ హమారీ యహ ఫరమాంబరదారీ ఔర ఖిదమత కుబూల ఫరమా.

(11) వో హజేరత అల్లాహ తఆలా కే ఆజ్ఞాకారీ ఔర ముఖలిస బన్దే థే, ఫిర భీ యహ దుఆ ఇసలియే హై కి తాఅత ఔర ఇఖలాస మేం ఔర జ్యాదా కమాల కీ తలబ రఖతేం హైం. తాఅత కా జేాక సేర నహీం హోతా, సుబ్హానల్లాహ ,హర ఏక కీ ఫిక్ర ఉసకీ హిమ్మత పర హై.

(12) హజేరత ఇబ్రాహీమ ఔర హజేరత ఇరుమాఈల అలైహిస్సలామ మాసూమ హైం. ఆపకీ తరఫ తో యహ తవాజో హై ఔర అల్లాహ వాలోం కే లియే తాలీమ హై. యహ మకామ దుఆ కీ కుబూలియత కీ జగహ హై, ఔర యహాం దుఆ ఔర తౌబహ హజేరత ఇబ్రాహీమ కీ సున్నత హై.

(13) యానీ హజేరత ఇబ్రాహీమ ఔర హజేరత ఇరుమాఈల అలైహిస్సలామ కీ జేరియత మేం యహ దుఆ సైయదుల అమ్బియా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కే లియే థీ, యానీ కాబఏ ముఅజ్జేమా కీ తామీర కీ అజేమ ఖిదమాత బజా లానే కే లియే ఔర తౌబహ ఔర ప్రాయశ్చిత కరనే కే బాద హజేరత ఇబ్రాహీమ ఔర హజేరత ఇరుమాఈల నే యహ దుఆ కీ, కి యా రబ, అపనే మేహబూబ నబీయే ఆఖిరూజ్జేమాం సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కో హమారీ నరుల మేం ప్రకట ఫరమా ఔర యహ బుజేరగ్రీ హమేం ఇనాయత కర. యహ దుఆ కుబూల హుఈ ఔర ఉన దోనోం సాహిబోం కీ నరుల మేం హుజేూర కే సివా కోఈ నబీ నహీం హుఆ, ఔలాదే హజేరత ఇబ్రాహీమ అలైహిస్సలామ మేం బాకీ తమామ నబీ హజేరత ఇసహాక కీ నరుల సే హైం. సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ నే అపనా మీలాద శరీఫ ఖుద బయాన కియా. ఇమామ బగవీ నే ఏక హదీస రివాయత కీ, కి హుజేూర నే ఫరమాయా మైం అల్లాహ తఆలా కే నజ్దీక ఖాతిమున నబియ్యీన లిఖా హుఆ థా. ఉస వక్త భీ జబ హజేరత ఆదమ కే పుతలే కా ఖమీర హో రహా థా. మైం తుమ్హేం అపనీ శురూఆత కీ ఖూర దూం. మైం ఇబ్రాహీమ కీ దుఆ హూం. ఈసా కీ ఖుశఖబరీ హూం, అపనీ వాలిద కే ఉస ఖ్వాబ కీ తాబీర హూం జో ఉన్హోంనే మేరీ పైదాఇశ కే వక్త దేఖా ఔర ఉనకే లియే ఏక చమకతా నూర జేాహిర హుఆ జిససే ముల్కే శామ కే మహల ఉనకే లియే రౌశన హో గఏ. ఇస హదీస మేం ఇబ్రాహీమ కీ దుఆ సే యహీ దుఆ ముురాద హై జో ఇస ఆయత మేం దీ గఈ హై. అల్లాహ తఆలా నే యహ దుఆ కుబూల ఫరమాఈ ఔర ఆఖిర జేమానే మేం హుజేూర సైయదే అమ్బియా ముహమ్మదే ముురుతఫా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కో అపనా ఆఖిరీ రసూల బనాకర భేజా. యహ హమ పర అల్లాహ కా ఏహసాన హై. (జుమల వ ఖాజేిన)

(14) ఇస కితాబ సే కురఆనే పాక ఔర ఇసకీ తాలీమ సే ఇసకీ హకీకతోం ఔర మానీ కా సీఖనా ముురాద హై.

(15) హికమత కే మానీ మేం బహుత సే అకవాల హైం. కుఛ కే నజ్దీక హికమత సే ఫిక్ష ముురాద హై. కతాదా కా కహనా హై కి హికమత సున్నత కా నామ హై. కుఛ కహతే హైం కి హికమత అహకామ కే ఇల్మ కో కహతే హైం. ఖులాసా యహ కి హికమత రహరుయోం కీ జానకారీ కా నామ హై.

(16) సుథరా కరనే కే మానీ యహ హైం కి నఫ్స కీ తఖ్తీ ఔర ఆత్మా కో బరాఈయోం సే పాక కరకే పర్దే ఉఠా దేం ఔర క్షమతా కే దర్పణ కో చమకా కర ఉన్హేం ఇస కాబిల కరదేం కి ఉనమేం హకీకతోం కీ ఝలక నజేర ఆనే లగే.

సూరహ్ బకరహ – సోలహవాం రూకూ

وَمَنْ يَّرْغَبُ عَنْ مِّلَّةِ اِبْرٰهٖمَ اِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهٗ ؕ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنٰهُ فِي الدُّنْيَا ۚ وَ اِنَّهٗ فِي الْاٰخِرَةِ
لَمِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۱۳۰﴾ اِذْ قَالَ لَهٗ رَبُّهٗۤ اَسْلِمْ ۙ قَالَ اَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۳۱﴾ وَوَصّٰى بِهَاۤ اِبْرٰهٖمُ بَنِيْهِ
وَيَعْقُوْبُ ؕ يٰبَنِيَّ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰى لَكُمُ الدِّيْنَ فَلَا تَمُوْتُنَّ اِلَّا وَاَنْتُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿۱۳۲﴾ ؕ اَمْ كُنْتُمْ
شُهَدَآءَ اِذْ حَضَرَ يَعْقُوْبَ الْمَوْتُ ۙ اِذْ قَالَ لِبَنِيْهِ مَا تَعْبُدُوْنَ مِنْۢ بَعْدِيْ ؕ قَالُوْا نَعْبُدُ اِلٰهَكَ وَ اِلٰهَ
اٰبَآئِكَ اِبْرٰهٖمَ وَ اِسْمٰعِيْلَ وَ اِسْحٰقَ اِلٰهًا وَّاحِدًا ۚ وَّنَحْنُ لَهٗ مُسْلِمُوْنَ ﴿۱۳۳﴾ تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۚ لَهَا
مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَّا كَسَبْتُمْ ۚ وَلَا تُسْـَٔلُوْنَ عَمَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۳۴﴾ وَقَالُوْا كُوْنُوْا هُوْدًا اَوْ
نَصٰرٰى تَهْتَدُوْا ؕ قُلْ بَلْ مِلَّةَ اِبْرٰهٖمَ حَنِيْفًا ؕ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿۱۳۵﴾ قُوْلُوْۤا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَاۤ
اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَمَاۤ اُنْزِلَ اِلٰۤى اِبْرٰهٖمَ وَ اِسْمٰعِيْلَ وَ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَالْاَسْبَاطِ وَمَاۤ اُوْتِيَ مُوْسٰى
وَعِيْسٰى وَمَاۤ اُوْتِيَ النَّبِيُّوْنَ مِنْ رَّبِّهِمْ ۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْهُمْ ۫ وَنَحْنُ لَهٗ مُسْلِمُوْنَ ﴿۱۳۶﴾ فَاِنْ
اٰمَنُوْا بِمِثْلِ مَاۤ اٰمَنْتُمْ بِهٖ فَقَدِ اهْتَدَوْا ۚ وَ اِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا هُمْ فِيْ شِقَاقٍ ۚ فَسَيَكْفِيْكَهُمُ اللّٰهُ ۚ
وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿۱۳۷﴾ ؕ صِبْغَةَ اللّٰهِ ۚ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ صِبْغَةً ۫ وَّنَحْنُ لَهٗ عٰبِدُوْنَ ﴿۱۳۸﴾ قُلْ
اَتُحَآجُّوْنَنَا فِي اللّٰهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ ۚ وَلَنَاۤ اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ ۚ وَنَحْنُ لَهٗ مُخْلِصُوْنَ ﴿۱۳۹﴾ ۙ
اَمْ تَقُوْلُوْنَ اِنَّ اِبْرٰهٖمَ وَ اِسْمٰعِيْلَ وَ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَالْاَسْبَاطَ كَانُوْا هُوْدًا اَوْ نَصٰرٰى ؕ قُلْ
ءَاَنْتُمْ اَعْلَمُ اَمِ اللّٰهُ ؕ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهٗ مِنَ اللّٰهِ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴۰﴾
تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَّا كَسَبْتُمْ ۚ وَلَا تُسْـَٔلُوْنَ عَمَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴۱﴾ ۧ

౧౩౦. ఔర ఇబ్రాహీమ కే దీన సే కౌన ముంహ ఫేరే (1)సివా ఉసకే జో దిల కా మూర్ఖ హై ఔర బేశక హమ నే దునియా మేం ఉసే చున లియా (2) ఔర బేశక వహ ఆఖిరత మేం హమారే ఖాస కుర్బ (సమీపతా) కీ యోగ్యతా వాలోం మేం హైం (3)

౧౩౧. జబకి ఉససే ఉసకే రబ నే ఫరమాయా గర్దన రఖ, అర్‌జే కీ మైంనే గర్దన రఖీ జో రబ హై సారే జహాన కా

౧౩౨. అర్‌జే కీ వసీయత కీ ఇబ్రాహీమ నే అపనే బేటోం కో ఔర యఅకూబ నే కి మేరే బేటో బేశక అల్లాహ నే యహ దీన తుమ్హారే లియే చున లియా తో న మరనా మగర ముసలమాన

౧౩౩. బల్కి తుమ మేం కే ఖుద మౌజూద థే (4) జబ యఅకూబ కో మౌత ఆఈ జబకి ఉసనే అపనే బేటోం సే ఫరమాయా మేరే బాద కిసకీ పూజా కరోగే బోలే హమ పూజేంగే ఉసే జో ఖుదా హై ఆపకా ఔర ఆపకే ఆబా (పూర్వజ) ఇబ్రాహీమ ఔర ఇస్మాఈల (5) ఔర ఇస్హాక కా ఏక ఖుదా ఔర హమ ఉసకే హుజేూర గర్దన రఖే హై

౧౩౪. యహ (6) ఏక ఉమ్మత హై కి గుజర చుకీ (7) ఉనకే లియే జో ఉన్హోంనే కమాయా ఔర తుమ్హారే లియే హై జో తుమ కమాఓ ఔర ఉనకే కామోం కీ తుమ సే పూఛగఛ న హోగీ

౧౩౫. ఔర కితాబీ బోలే (8) యహూదీ యా నసరానీ హో జాఓ రాహ పా జాఓగే, తుమ ఫరమాఓ బల్కి హమ తో ఇబ్రాహీమ కా దీన లేతే హైం జో హర బాతిల (అసత్య) సే అలగ థే ఔర ముశ్రికోం సే న థే (9)

౧౩౬. యూం కహో కి హమ ఈమాన లాఏ అల్లాహ పర ఔర ఉసపర జో హమారీ తరఫ ఉతరా ఔర జో ఉతారా గయా ఇబ్రాహీమ ఔర ఇస్మాఈల వ ఇస్హాక వ యఅకూబ ఔర ఉనకీ ఔలాద జో ప్రదాన కియే గఏ మూసా వ ఈసా ఔర జో అతా కియే గఏ బాకి నబీ అపనే రబ కే పాస సే హమ ఉన మేం కిసీ పర ఈమాన మేం ఫర్క నహీం కరతే ఔర హమ అల్లాహ కే హుజేూర గర్దన రఖే హైం

౧౩౭. ఫిర అగర వో భీ యూంహీ ఈమాన లాఏ జైసా తుమ లాఏ జబ తో వో హిదాయత పా గఏ ఔర అగర ముంహ ఫేరేం తో వో నిరీ జేిద మేం హైం (10) తో ఐ మేహబూబ శీఘ్ర హీ అల్లాహ ఉనకీ తరఫ సే తుమ్హేం కిఫాయత కరేగా (కాఫీ హోగా) ఔర వహీ హే సునతా జానతా (11)

౧౩౮. హమనే అల్లాహ కీ రైనీ లీ (12) ఔర అల్లాహ సే బేహతర కిసకీ రైనీ, ఔర హమ ఉసీ కో పూజతే హైం

౧౩౯. తుమ ఫరమాఓ క్యా అల్లాహ కే బారే మేం ఝగడతే హో (13) హాలాంకి వహ హమారా భీ మాలిక హై ఔర తుమ్హారా భీ (14) ఔర హమారీ కరనీ హమారే సాథ ఔర తుమ్హారీ కరనీ తుమ్హారే సాథ ఔర నిరే ఉసీ కే హైం (15)

౧౪౦. బల్కి తుమ యూం కహతే హో కి ఇబ్రాహీమ వ ఇస్మాఈల వ ఇస్హాక వ యఅకూబ ఔర ఉనకే బేటే యహూదీ యా నసరానీ థే తుమ ఫరమాఓ క్యా తుమ్హేం ఇల్మ జ్యాదా హై యా అల్లాహ కో (16) ఔర ఉససే బఢకర జాలిమ కౌన జిసకే పాస అల్లాహ కీ తరఫ కీ గవాహీ హో ఔర వహ ఉసే ఛుపాఏ(17) ఔర ఖుదా తుమ్హారే కౌతుకోం సే బేఖబర నహీం

౧౪౧. వహ ఏక గిరాహ (సమూహ) హై కి గుజర గయా ఉనకే లియే ఉనకీ కమాఈ ఔర తుమ్హారే లియే తుమ్హారీ కమాఈ ఔర ఉనకే కామోం కీ తుమసే పూఛగఛ న హోగీ

తఫసీర : సూరఏ బకరహ – సోలహవాం రూకూ

(1) యహూదీ ఆలిమోం మేం సే హజరత అబ్దుల్లాహ బిన సలామ నే ఇస్లామ లానే కే బాద అపనే దో భతీజోం ముహాజిర ఔర సలమహ కో ఇస్లామ కీ తరఫ బులాయా ఔర ఉనసే ఫరమాయా కి తుమకో మాలూమ హై కి అల్లాహ తఆలా నే తౌరాత మేం ఫరమాయా హై కి మైం ఇస్మాఈల కీ ఔలాద సే ఏక నబీ పైదా కరూంగా జినకా నామ అహమద హోగా. జో ఉనపర ఈమాన లాఏగా, రాహ పాఏగా ఔర జో ఉనపర ఈమాన న లాఏగా, ఉసపర లఅనత పడేగీ. యహ సునకర సలమహ ఈమాన లే ఆఏ ఔర ముహాజిర నే ఇస్లామ సే ఇన్కార కర దియా. ఇస పర అల్లాహ తఆలా నే యహ ఆయత నాజిల ఫరమాకర జాహిర కర దియా కి జబ హజరత ఇబ్రాహీమ అలైహిస్సలామ నే ఖుద ఇస రసూలే ముఅజ్జమ కే భేజే జానే కీ దుఆ ఫరమాఈ, తో జో ఉనకే దీన సే ఫిరే వహ హజరత ఇబ్రాహీమ కే దీన సే ఫిరా. ఇసమేం యహూదియోం, ఈసాఈయోం ఔర అరబ కే మూర్తి పూజకోం పర ఐతిరాజ్ హై, జో అపనే ఆపకో బడే గర్వ సే హజరత ఇబ్రాహీమ కే సాథ జోడతే థే. జబ ఉనకే దీన సే ఫిర గఏ తో శరాఫత కహాం రహీ.

(2) రిసాలత ఔర కుర్బత కే సాథ రసూల ఔర ఖలీల యానీ కరీబీ దోస్త బనాయా.

(3) జినకే లియే బలన్ద దర్జే హైం. తో జబ హజరత ఇబ్రాహీమ అలైహిస్సలామ దీన దునియా దోనోం కీ కరామతోం కే మాలిక హైం, తో ఉనకీ తరీకత యానీ రాస్తే సే ఫిరనే వాలా జేరూర నాదాన ఔర మూర్ఖ హై.

(4) యహ ఆయత యహూదియోం కే బారే మేం నాజిల హుఈ. ఉన్హోంనే కహా థా కి హజరత యాకూబ అలైహిస్సలామ నే అపనీ వఫాత కే రోజ్ అపనీ ఔలాద కో యహూదీ రహనే కీ వసియ్యత కీ థీ. అల్లాహ తఆలా నే ఉనకే ఇస ఝూఠ కే రద మేం యహ ఆయత ఉతారీ (ఖాజిన). మతలబ యహ కి ఐ బనీ ఇస్రాఈల, తుమ్హారే లోగ హజరత యఅకూబ అలైహిస్సలామ కే ఆఖిరీ వక్త ఉనకే పాస మౌజూద థే, జిస వక్త ఉన్హోంనే అపనే బేటోం కో బులాకర ఉనసే ఇస్లామ ఔర తౌహీద యానీ అల్లాహ కే ఏక హోనే కా ఇకరార లియా థా ఔర యహ ఇకరార లియా థా జో ఇస ఆయత మేం బతాయా గయా హై.

(5) హజరత ఇస్మాఈల అలైహిస్సలామ కో హజరత యఅకూబ కే పూర్వజోం మేం దాఖిల కరనా తో ఇసలియే హై కి ఆప ఉనకే చచా హైం ఔర చచా బాప బరాబర హోతా హై. జైసా కి హదీస శరీఫ మేం హై. ఔర ఆపకా నామ హజరత ఇస్హాక అలైహిస్సలామ సే పహలే జిక్ర ఫరమానా దో వజహ సే హై, ఏక తో యహ కి ఆప హజరత ఇస్హాక అలైహిస్సలామ సే చౌదహ సాల బడే హైం, దూసరే ఇసలియే కి ఆప సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహి వసల్లమ కే పూర్వజ హైం.

(6) యానీ హజరత ఇబ్రాహీమ ఔర యఅకూబ అలైహిస్సలామ ఔర ఉనకీ ముసలమాన ఔలాద.

(7) ఐ యహూదియోం, తుమ ఉనపర లాంఛన మత లగాఓ.

(8) హజేరత ఇబ్నే అబ్బాస రదియల్లాహో అన్హుమా నే ఫరమాయా కి యహ ఆయత యహూదియోం కే రఈసోం ఔర నజరాన కే ఈసాఇయో కే జవాబ మేం ఉతరీ. యహూదియోం నే తో ముసలమానోం సే యహ కహా థా కి హజేరత మూసా సారే నబియోం మేం సబసే అఫజల యానీ బుజుర్గ్ వాలే హై. ఔర యహూదీ మజేహబ సారే మజేహబోం సే ఊంచా హై. ఇసకే సాథ ఉన్హోంనే హజేరత సైయదే కాయనాత ముహమ్మద ముస్తఫా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ ఔర ఇన్జీల శరీఫ ఔర కురఆన శరీఫ కే సాథ కుఫ్ర కరకే ముసలమానోం సే కహా థా కి యహూదీ బన జాఓ. ఇసీ తరహ ఈసాఇయోం నే భీ అపనే హీ దీన కో సచ్చా బతాకర ముసలమానోం సే ఈసాఈ హోనే కో కహా థా. ఇస పర యహ ఆయత ఉతరీ.

(9) ఇసమేం యహూదియోం ఔర ఈసాఇయో వగైరహ పర ఏతిరాజ హై కి తుమ ముశ్రిక హో, ఇసలియే ఇబ్రాహీమ కీ మిల్లత పర హోనే కా దావా జో తుమ కరతే హో వహ ఝూటా హై. ఇసకే బాద ముసలమానోం కో ఖితాబ కియా జాతా హై కి వో ఉన యహూదియోం ఔర ఈసాఇయోం సే యహ కహదేం "యూం కహో కి హమ ఈమాన లాఏ, అల్లాహ పర ఔర ఉస పర జో హమారీ తరఫ ఉతరా ఔర జో ఉతారా గయా ఇబ్రాహీమ వ ఇస్మాఈల వ ఇస్హాక వ యఅకూబ ఔర ఉనకీ ఔలాద పర.....(ఆయత కే అన్త తక).

(10) ఔర ఉనమేం సచ్చాఈ తలాశ కరనే కీ భావనా నహీం.

(11) యహ అల్లాహ కీ తరఫ సే జేహ్మా హై కి వహ అపనే హబీబ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కో గలబా అతా ఫరమాఏగా, ఔర ఇస మేం గైబ కీ ఖబర హై కి ఆయన్దా హాసిల హోనే వాలీ విజయ ఔర కామయాబీ కో పహలే సే జాహిర కర దియా. ఇసమేంనబీ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ కా చమత్కార హై కి అల్లాహ తఆలా కా యహ జేహ్మా పూరా హుఆ ఔర యహ గైబీ ఖబర సచ హో కర రహీ. కాఫిరోం కే హసద, దుష్మనీ ఔర ఉనకీ శరారతోం సే హుజూర కో నుకసాన న పహుంచా. హుజూర కీ ఫతహ హుఈ. బనీ కురైజా కత్ల హుఏ. బనీ నుజైర వతన సే నికాలే గఏ. యహూదియోం ఔర ఈసాఇయోం పర జిజేయా ముకర్రర హుఆ.

(12) యానీ జిస తరహ రంగ కపడే కే జాహిర ఔర బాతిన పర అసర కరతా హై, ఉసీ తరహ అల్లాహ కే దీన కే సచ్చే ఏతికాద హమారీ రగ రగ మేం సమా గఏ. హమారా జాహిర ఔర బాతిన, తన ఔర మన ఉసకే రంగ మే రంగ గయా. హమారా రంగ దిఖావే కా నహీం, జో కుఛ ఫాయదా న దే, బల్కి యహ ఆత్మా కో పాక కరతా హై. జాహిర మేం ఇసకా అసర కర్మోం సే ప్రకట హోతా హై. ఈసాఈ జబ అపనే దీన మేం కిసీ కో దాఖిల కరతే యా ఉనకే యహాం కోఈ బచ్చా పైదా హోతా తో పానీ మేం జర్దరంగ డాలకర ఉస వ్యక్తి యా బచ్చే కో గౌతా దేతే ఔర కహతే కి అబ యహ సచ్చా హుఆ. ఇస ఆయత మేం ఇసకా రద ఫరమాయా కి యహ జాహిరీ రంగ కిసీ కామ కా నహీం.

(13) యహూదియోం నే ముసలమానోం సే కహా హమ పహలీ కితాబ వాలే హైం, హమారా కిబలా పురానా హై, హమారా దీన కదీమ ఔర ప్రాచీన హై. హమ మేం సే నబీ హుఏ హైం. అగర సైయదే ఆలమ సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ నబీ హోతే తో హమ మేం సే హీ హోతే. ఇస పర యహ ముబారక ఆయత ఉతరీ.

(14) ఉసే ఇఖ్తియార హై కి అపనే బన్దోం మేం సే జిసే చాహే నబీ బనాఏ, అరబ మేం సే హో యా దూసరోం మేం సే.

(15) కిసీ దూసరే కో అల్లాహ కే సాథ శరీక నహీం కరతే ఔర ఇబాదత ఔర ఫరమాంబరదారీ ఖాలిస ఉసీ కే లియే కరతే హైం. తో హమ మహరబానియోం ఔర ఇజ్జత కే ముస్తహిక హైం.

(16) ఇసకా భరపూర జవాబ యహ హై కి అల్లాహ హీ సబసే జ్యాదా జానతా హై. తో జబ ఉసనే ఫరమాయా "మా కానా ఇబ్రాహీమో యహూదియ్యన వ లా నసరానియ్యన" (ఇబ్రాహీమ న యహూదీ థే, న ఈసాఈ) తో తుమ్హారా యహ కహనా ఝూటా హుఆ.

(17) యహ యహూదియోం కా హాల హై జిన్హోం నే అల్లాహ తఆలా కీ గవాహియాం ఛుపాఈం జో తౌరాత శరీఫ మేం దర్జ థీం కి ముహమ్మదే ముస్తఫా సల్లల్లాహో అలైహే వసల్లమ ఉసకే నబీ హైం ఔర ఉనకీ యహ తారీఫ ఔర గుణ హైం ఔర హజేరత ఇబ్రాహీమ ముసలమాన హైం ఔర సచ్చా దీన ఇస్లామ హై, న యహూదియత న ఈసాఇయత.